

**JAUNIMO NUOMONĖS APIE PILIETINĮ DALYVAVIMĄ IR DALYVAVIMUI
POVEIKĮ DARANČIŲ VEIKSNIŲ LIETUVOJE SOCIOLOGINIS TYRIMAS**

Vykdytojas:

spinter tyrimai

2021 m. lapkričio mėn.

Vilnius

TURINYS

I. TYRIMO METODIKA.....	3
II. TYRIMO REZULTATAI.....	8
2.1. PILIETINIO DALYVAVIMO SAMPRATA.....	8
2.2. JAUNIMO DALYVAVIMO AKTYVUMAS.....	18
2.3. SAVIVALDYBĖS LYGMENIU JAUNIMO INTERESAMS ATSTOVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ VERTINIMAS.....	36
2.4. INFORMACIJOS APIE DALYVAVIMO GALIMYBES SKLAIDA.....	44
2.5. DALYVAVIMĄ SKATINANTYS / RIBOJANTYS VEIKSNIAI.....	53
III. APIBENDRINIMAS.....	71
IV. IŠVADOS.....	74

I. TYRIMO METODIKA

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“ 2021 metų spalio 18 – lapkričio 15 dienomis atliko jaunimo nuomonės apie pilietinį dalyvavimą ir dalyvavimui darančių veiksnių Lietuvoje sociologinį tyrimą.

1.1. Tyrimo tikslai

Ištirti jaunimo nuomonę apie pilietinį dalyvavimą bei identifikuoti jaunimo dalyvavimui poveikį darančius veiksnius Lietuvoje.

1.2. Tyrimo tikslinė grupė

14-29 metų jaunimas.

1.3. Tyrimo imtis

Tyrimo metu buvo apklausta 1212 respondentų.

1.4. Tyrimo atranka

Tyrimo metu naudotas kvotinės atrankos metodas.

1.5. Tyrimo metodas

Kombinuotas metodas: CATI (Computer Assisted Telephone Interview) ir CAWI (Computer Assisted WEB Interview).

1.6. Duomenų analizė

Duomenų analizė buvo atliekama, naudojant SPSS/PC programinę įrangą. SPSS – profesionali programinė įranga, naudojama rinkti, peržiūrėti ir analizuoti statistinius duomenis. SPSS yra dažniausiai tyrėjų naudojama priemonė, analizuojant rinkos tyrimų duomenis.

Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai), ir aprašyti statistiškai reikšmingi (koreliacija statistiškai reikšminga, jei apskaičiuota p reikšmė mažesnė už 0,05) skirtumai pagal socialines-demografines charakteristikas. Visi pasiskirstymai pagal socialines demografines charakteristikas pateikiami priede.

1.7. Chi-kvadrato (χ^2) testas ir koreliacijos koeficientai

Chi-kvadrato testas užima išskirtinę vietą statistiniuose skaičiavimuose. Vienas iš populiariausių neparametrinių kriterijų — Chi-kvadrato testas naudojamas hipotezėms apie kintamojo skirstinį populiacijoje tikrinti (t. y., ar empirinio ir teorinio skirstinių skirtumas yra reikšmingas), dviejų kintamųjų nepriklausomumui ar vieno kintamojo homogeniškumui tikrinti. SPSS Chi-kvadrato kriterijus skaičiuojamas trejopai: pagal Pirsono (Pearson) formulę, pagal tikėtimumo santykio (Likelihood Ratio) formulę ir pagal Mantelio ir Haenzelio (Linear-by-Linear) formulę (šio tyrimo atveju naudota Pirsono (Pearson) formulė).

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i},$$

čia O_i — nustatyti dažniai, E_i — tikėtini dažniai, k — kintamųjų kategorijų, grupių skaičius (dažnių lentelės ląstelių skaičius). Asimptotinio Chi-kvadrato testo rezultatų patikimumą sąlygoja šie reikalavimai: bent 80% dažnių lentelės ląstelių tikėtini dažniai turi būti ne mažesni kaip 5 arba tikėtinas dažnis bet kurioje lentelės ląstelėje turi būti ne mažesnis kaip 1, stebėjimų skaičius turi būti ne mažesnis kaip 30.

Sprendimas dėl statistinio reikšmingumo priimamas gavus Chi-kvadrato kriterijaus reikšmes, taip pat kriterijaus p -reikšmę (Asymp. Sig.(2-sided)):

- Kai tikrinamas požymių nepriklausomumas (kintamųjų pora pasitaiko vienoje populiacijoje) — požymiai statistiškai priklausomi, kai $p < \alpha$; požymiai statistiškai nepriklausomi, kai $p \geq \alpha$, čia α — nustatytas reikšmingumo lygmuo.
- Kai tikrinamas požymių homogeniškumas (keliose populiacijose pasitaiko tas pats kintamasis) — požymio skirstiniai skirtingose populiacijose skiriasi reikšmingai, kai $p < \alpha$; požymio skirstiniai skirtingose populiacijose skiriasi nereikšmingai, kai $p \geq \alpha$.

Koreliacijos koeficientai

Koreliacijos koeficientas yra tiesinės priklausomybės tarp kintamųjų kiekybinio įvertinimo kriterijus arba ryšio stiprumo matas. Matuojamų pagal rangų skalę kintamųjų (tik skaitmeninių reikšmių) yra skaičiuojamas Spirmeno (Spearman) koreliacijos koeficientas, o matuojamų pagal intervalų skalę kintamųjų — Pirsono (Pearson) koreliacijos koeficientas. Turinčius dvi kategorijas (binarinius) nominaliuosius kintamuosius galima laikyti ranginiais kintamaisiais.

Pirsono (Pearson's R) ir Spirmeno (Spearman Correlation) koreliacijos koeficientų reikšmėmis, taip pat kriterijaus p-reikšme (Approx. Sig.) remiantis sprendžiama, ar koreliacija statistiškai reikšminga: populiacijos kintamieji koreliuoja, kai $p < \alpha$, kintamieji nekoreliuoja, kai $p \geq \alpha$, čia α — nustatytas reikšmingumo lygmuo (Pukėnas, 2005, p. 106-108¹).

1.8. Statistinė duomenų paklaida

Atrankiniuose kiekybiniuose tyrimuose visada išlieka statistinės paklaidos tikimybė, į kurią būtina atsižvelgti interpretuojant duomenis. Pvz.: jeigu apklausus 1212 respondentų gavome, jog 53,9 proc. apklaustųjų nurodė visada dalyvaujantys prezidento rinkimuose, tai yra 95 proc. tikimybė, kad tikroji reikšmė yra tarp 50,8 proc. ir 57,0 proc.

Įverčio tikslumas mažėja, mažėjant analizuojamų atsakymų skaičiui. Toliau pateikiama lentelė, padedanti įvertinti statistinę paklaidą.

Statistinė duomenų paklaida:

	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PASISKIRSTYMAS	5	10	15	20	25	30	40	50
N	95	90	85	80	75	70	60	50
100	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10
200	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	2.2	3.0	3.6	4.1	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.0	3.2	3.4	3.5
1000	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1
1500	1.1	1.5	1.8	2.1	2.2	2.4	2.5	2.6

¹Pukėnas, K. (2005) Sportinių tyrimų duomenų analizė SPSS programa. Vilnius.

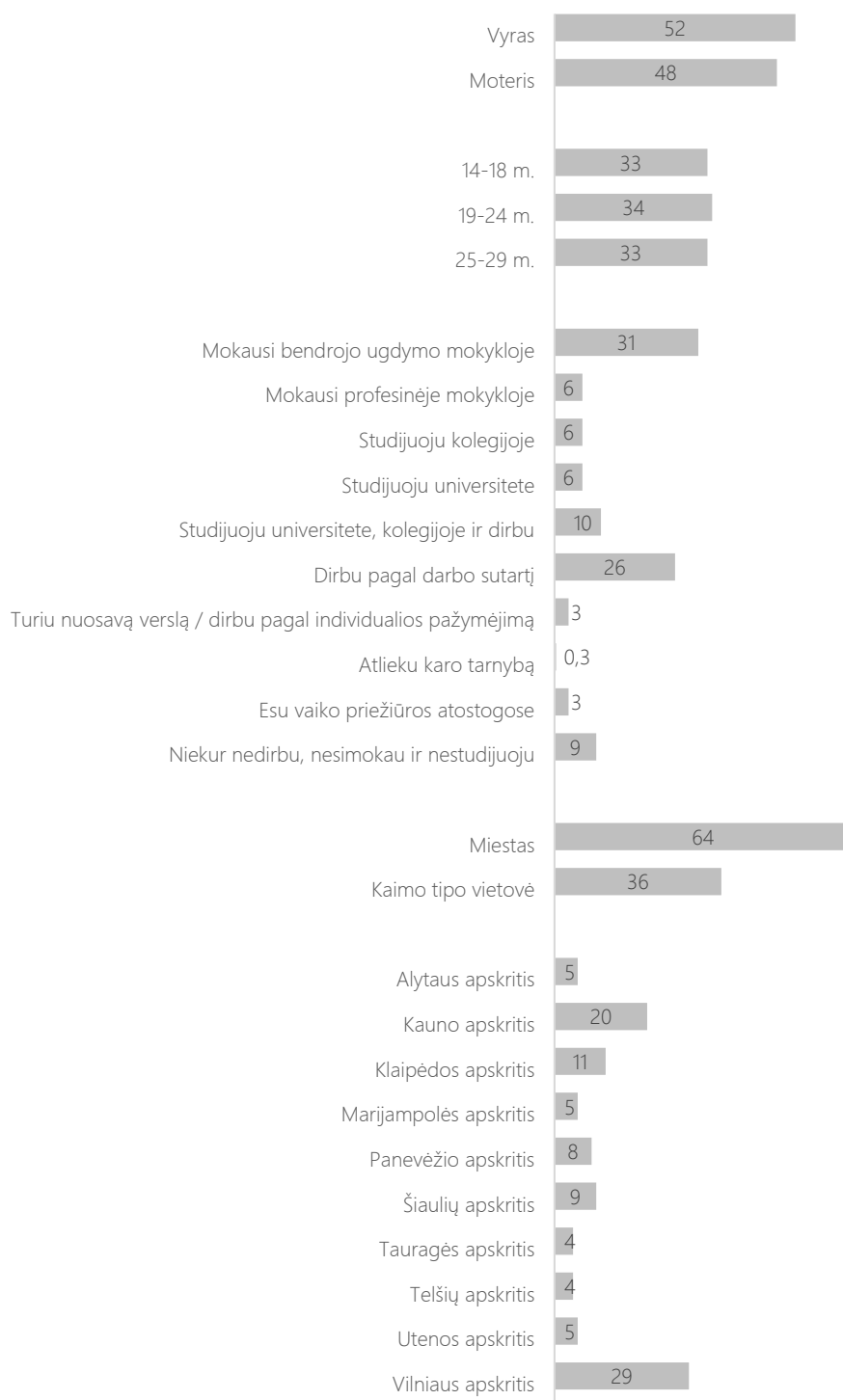
1.9. Išvestinis teiginių vertinimo rodiklis

Išvestinis teiginių vertinimo rodiklis buvo gautas sumuojant pavienius respondentų atsakymus į visus teiginius ir skaičiuojant individualų respondento vidurkį, tai leido įvertinti bendrą respondentų nuomonę apie teiginių visumą. Bendras respondentų požiūris į teiginių visumą buvo perkoduotas, sukuriant naują kintamąjį (apėpia vertinimus iki 4 (arba 3) balų* arba 4 (arba 3) balų vertinimą ir daugiau) ir rodo apklaustųjų sutikimo lygį* (Dikčius, 2011, p. 58-59¹).

*Reikšmės 3-4-5 naudojamos požymio vartojimo intensyvumo skalėje (karta is-dažnai-visada), reikšmės 4 ir 5 naudojamos nuostatų skalėje (sutinku-visiškai sutinku).

¹Dikčius, V. (2011) Anketos sudarymo principai. Vilniaus universitetas: Vilnius.

Respondentų charakteristikos (proc.)

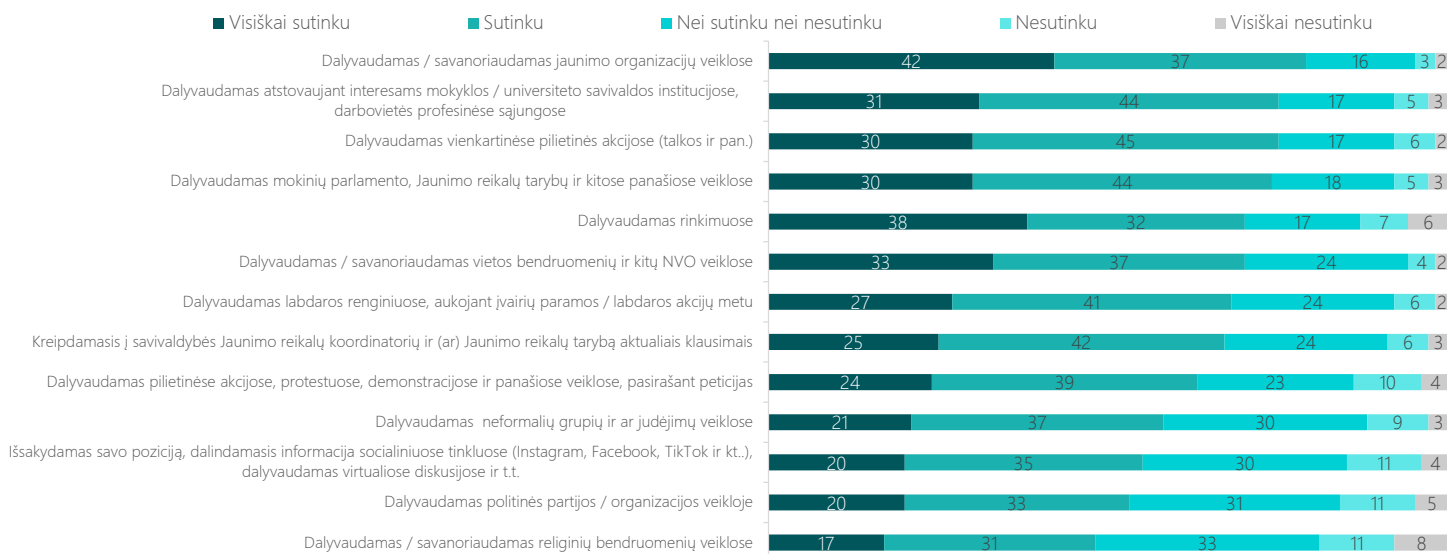

II. TYRIMO REZULTATAI

2.1. PILIETINIO DALYVAVIMO SAMPRATA

Dažniausiai minimi būdai jaunimui dalyvauti pilietinėse veiklose yra dalyvavimas / savanoriavimas jaunimo organizacijų veiklose (79 proc.), dalyvavimas atstovaujant interesams mokyklos / universiteto savivaldos institucijose (75 proc.), dalyvavimas vienkartinėse pilietinės akcijose (talkos ir pan.) (75 proc.) ir dalyvavimas mokinių parlamento, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose (74 proc.) (pav. 2.1.1).

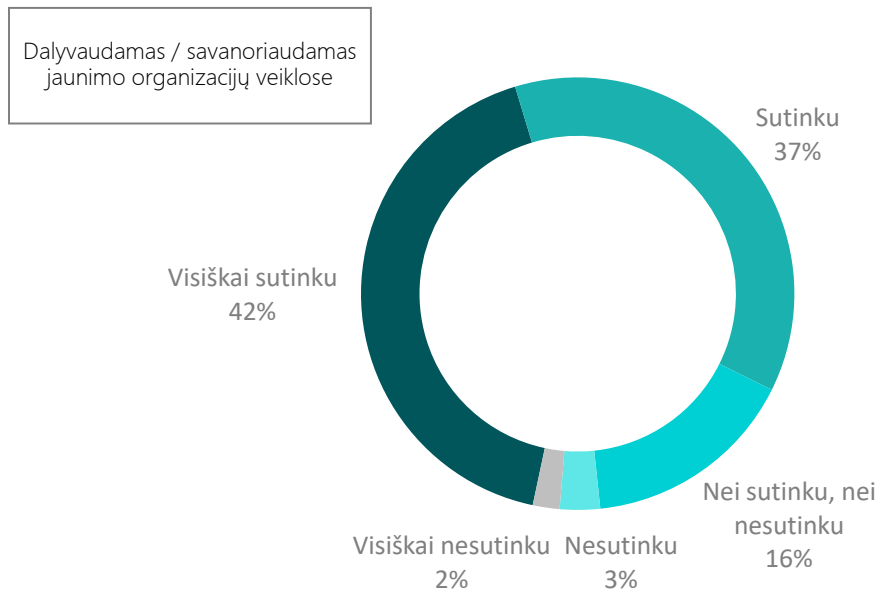
Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 37 procentai apklaustųjų visas išvardintas veiklas priskiria dalyvavimui pilietinėje veikloje (visiškai sutinka / sutinka su teiginiais).

2.1.1 pav. Būdai jaunimui dalyvauti pilietinėse veiklose (proc.) N=1212

79 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas / savanoriavimas jaunimo organizacijų veiklose yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (42 proc. visiškai sutinka, 37 proc. sutinka), 16 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 5 proc. nesutinka (2 proc. visiškai nesutinka, 3 proc. nesutinka) (pav. 2.1.2).

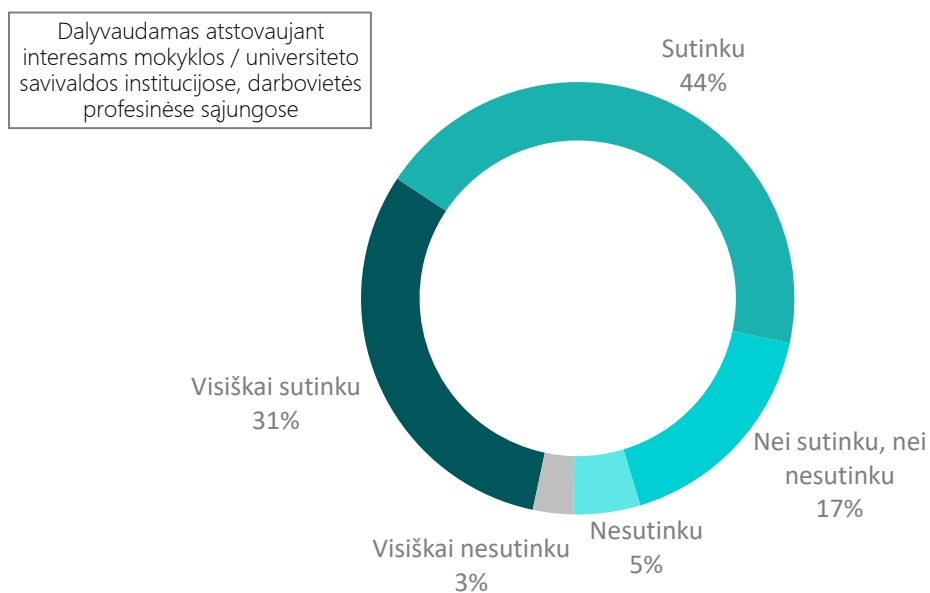
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.2 pav. Dalyvavimas / savanoriavimas jaunimo organizacijų veiklose (proc.) N=1212

75 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas atstovaujant interesams mokyklos / universiteto savivaldos institucijose, darbovietės profesinėse sąjungose yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (31 proc. visiškai sutinka, 44 proc. sutinka), 17 proc. laikosi neutralios pozicijos, 8 proc. nesutinka (3 proc. visiškai nesutinka, 5 proc. nesutinka) (pav. 2.1.3).

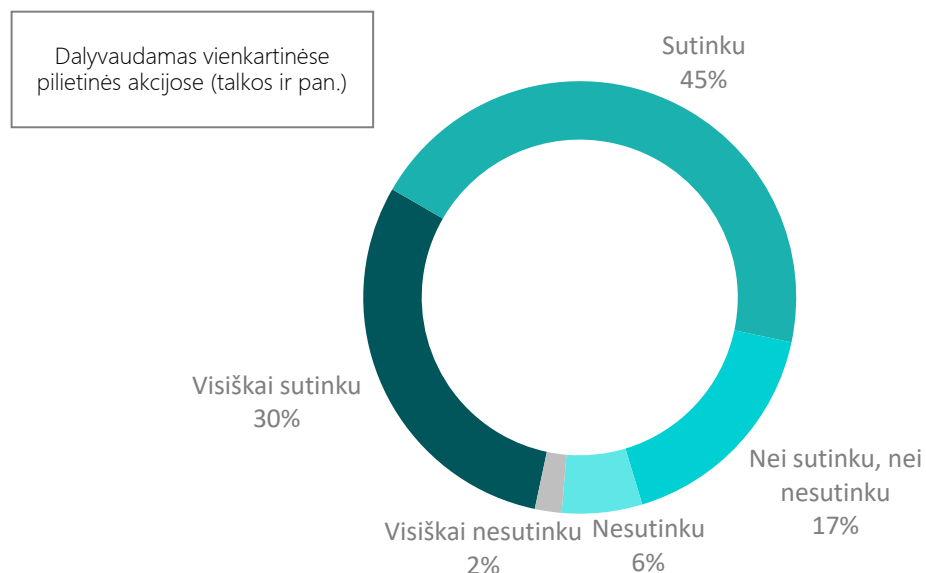
Su teiginiu dažniau sutinka / visiškai sutinka moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$).

2.1.3 pav. Dalyvavimas atstovaujant interesams mokyklos / universiteto savivaldos institucijose, darbovietės profesinėse sąjungose (proc.) N=1212

75 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas vienkartinėse pilietinėse akcijose (talkos ir pan.) yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (30 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka), 17 proc. laikosi neutralios pozicijos, 8 proc. nesutinka (2 proc. visiškai nesutinka, 6 proc. nesutinka) (pav. 2.1.4).

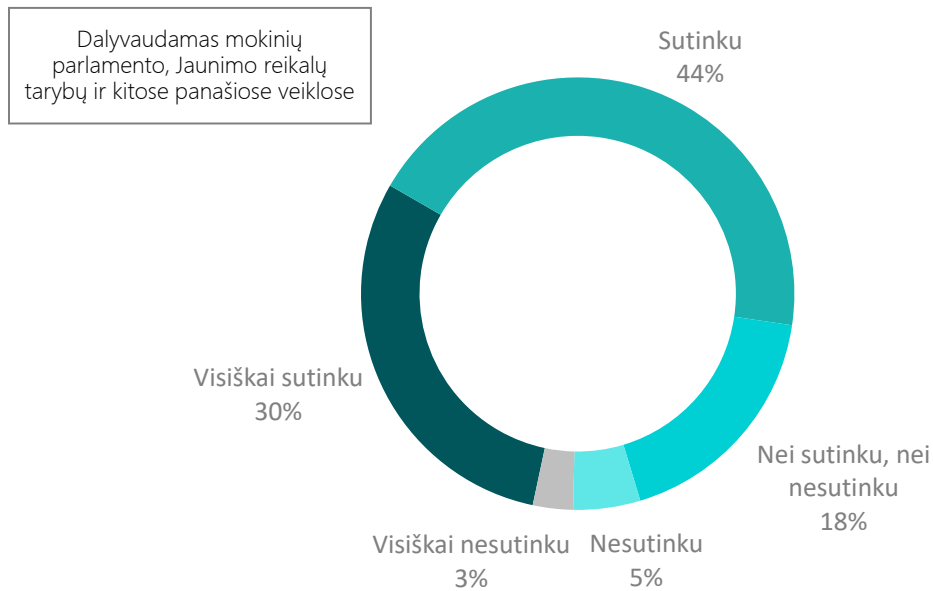
Teiginiui dažniau visiškai pritaria moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.1.4 pav. Dalyvavimas vienkartinėse pilietinėse akcijose (talkos ir pan.) (proc.) N=1212

74 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas mokinių parlamento, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (30 proc. visiškai sutinka, 44 proc. sutinka), 18 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 8 proc. nesutinka (3 proc. visiškai nesutinka, 5 proc. nesutinka) (pav. 2.1.5).

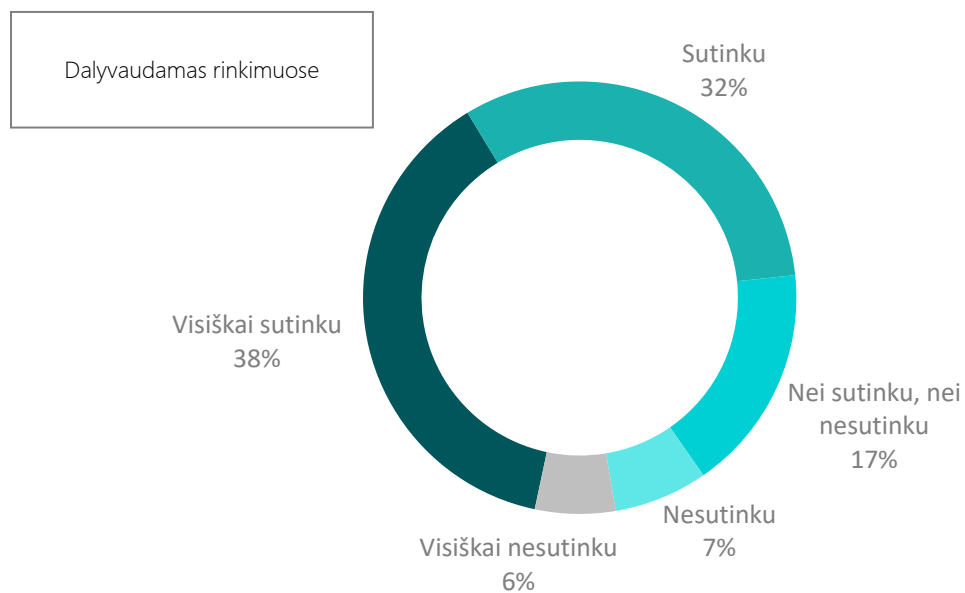
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.5 pav. Dalyvavimas mokinių parlamento, jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (proc.) N=1212

70 proc. apklaustųjų sutinka, kad jaunimas įsitraukti į pilietines veiklas gali dalyvaujantis rinkimuose (38 proc. visiškai sutinka, 32 proc. sutinka), 17 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 13 proc. su tuo nesutinka (6 proc. visiškai nesutinka, 7 proc. nesutinka) (pav. 2.1.6).

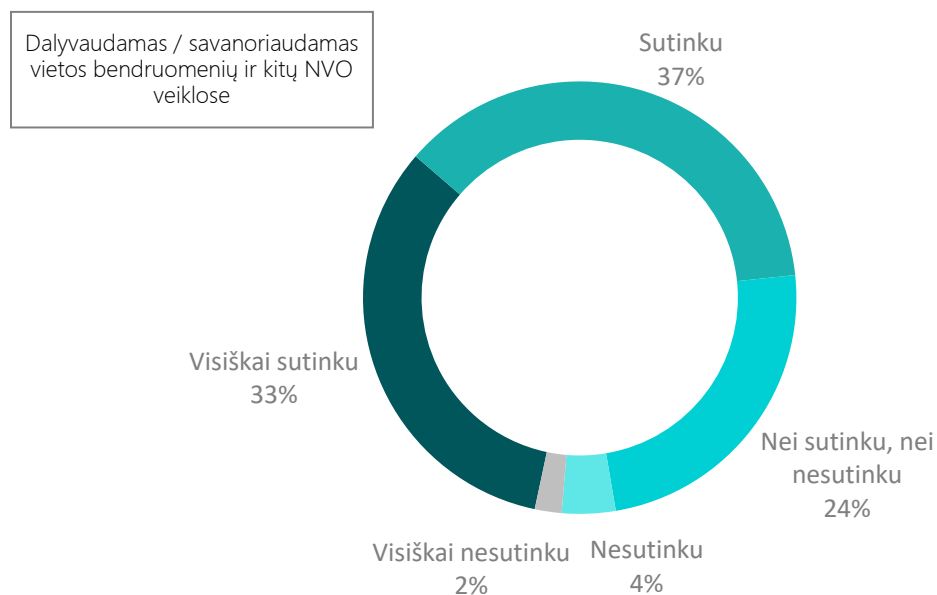
Su teiginiu dažniau visiškai sutinka 14-18 ir 19-29 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.1.6 pav. Dalyvavimas rinkimuose (proc.) N=1212

70 proc. apklaustųjų sutinka, kad jaunimas įsitraukti į pilietines veiklas gali dalyvaujantis / savanoriaudamas vietos bendruomenių ir kitų NVO veiklose (33 proc. visiškai sutinka, 37 proc. sutinka), 24 proc. laikosi neutralios pozicijos, 6 proc. su tuo nesutinka (2 proc. visiškai nesutinka, 4 proc. nesutinka) (pav. 2.1.7).

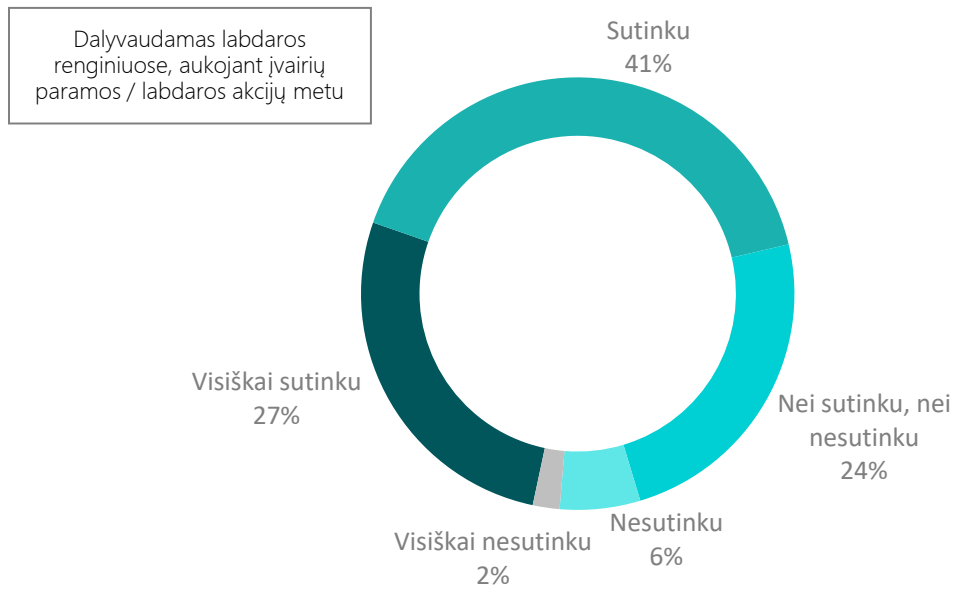
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.7 pav. Dalyvavimas / savanoriavimas vietos bendruomenių ir kitų NVO veiklose (proc.) N=1212

68 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas labdaros renginiuose, aukojant įvairių paramos / labdaros akcijų metu yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (27 proc. visiškai sutinka, 41 proc. sutinka), 24 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 8 proc. nesutinka (2 proc. visiškai nesutinka, 6 proc. nesutinka) (pav. 2.1.8).

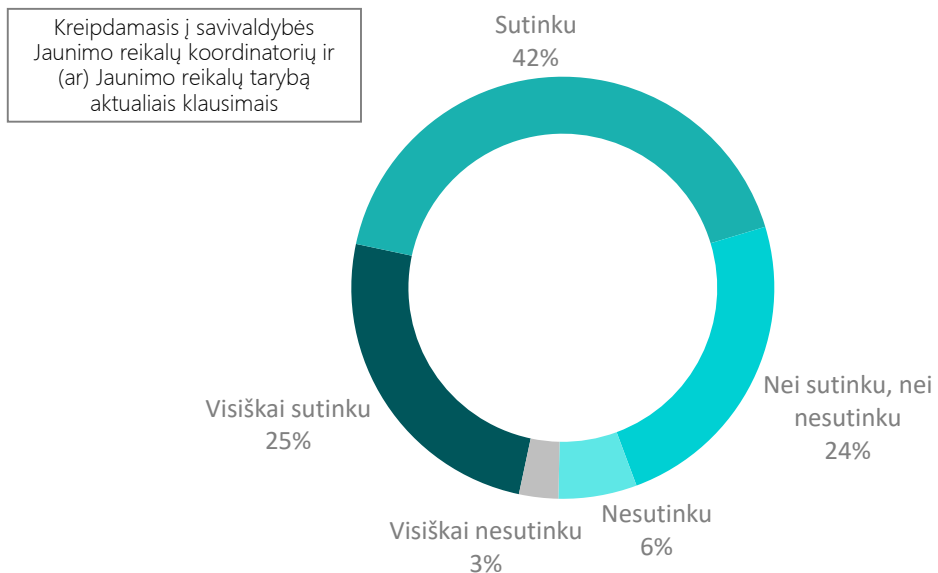
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.8 pav. Dalyvavimas labdaros renginiuose, aukojantis įvairių paramos / labdaros akcijų metu (proc.)
N=1212

67 proc. apklaustųjų sutinka, kad jaunimas įsitraukti į pilietines veiklas gali kreipdamasis į savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių ir (ar) jaunimo reikalų tarybą aktualiais klausimais (25 proc. visiškai sutinka, 42 proc. sutinka), 24 proc. laikosi neutralios pozicijos, 9 proc. su tuo nesutinka (3 proc. visiškai nesutinka, 6 proc. nesutinka) (pav. 2.1.9).

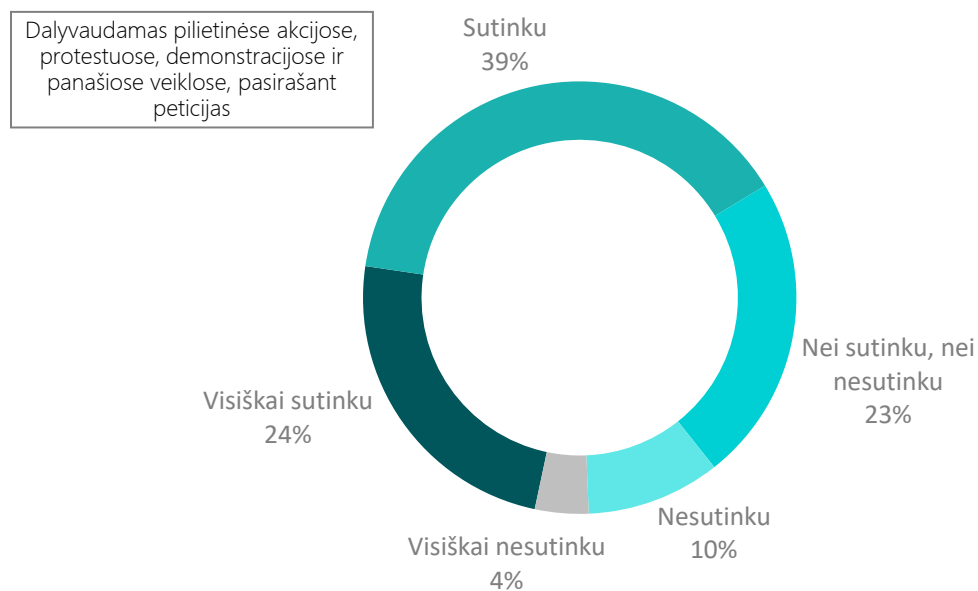
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.9 pav. Kreipimasis į savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių ir (ar) jaunimo reikalų tarybą aktualiais klausimais (proc.) N=1212

63 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas pilietinėse akcijose, protestuose, demonstracijose ir panašiose veiklose, pasirašant peticijas yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (24 proc. visiškai sutinka, 39 proc. sutinka), 23 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 14 proc. nesutinka (4 proc. visiškai nesutinka, 10 proc. nesutinka) (pav. 2.1.10).

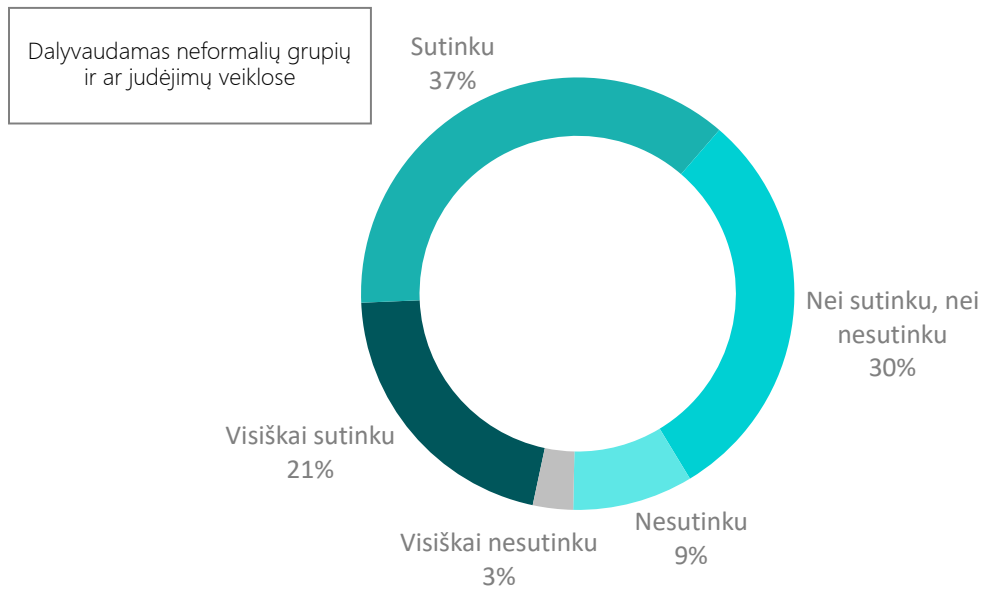
Teiginiui dažniau visiškai pritaria 19-24 ir 25-29 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.1.10 pav. Dalyvavimas pilietinėse akcijose, protestuose, demonstracijose ir panašiose veiklose, pasirašant peticijas (proc.) N=1212

58 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas neformalių grupių ir ar judėjimų veiklose yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (21 proc. visiškai sutinka, 37 proc. sutinka), 30 proc. laikosi neutralios pozicijos, 12 proc. nesutinka (3 proc. visiškai nesutinka, 9 proc. nesutinka) (pav. 2.1.11).

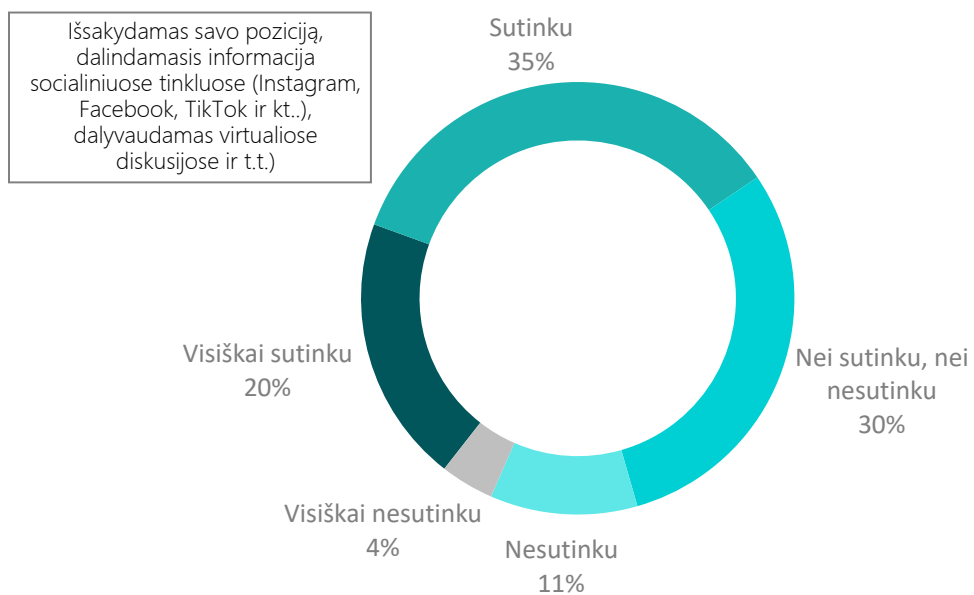
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.11 pav. Dalyvavimas neformalių grupių ir ar judėjimų veiklose (proc.) N=1212

55 proc. apklaustųjų sutinka, kad jaunimas įsitraukti į pilietines veiklas gali išsakydamas savo poziciją, dalindamasis informacija socialiniuose tinkluose (Instagram, Facebook, TikTok ir kt.), dalyvaujamas virtualiose diskusijose ir t.t.) (20 proc. visiškai sutinka, 35 proc. sutinka), 30 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 15 proc. su tuo nesutinka (4 proc. visiškai nesutinka, 11 proc. nesutinka) (pav. 2.1.12).

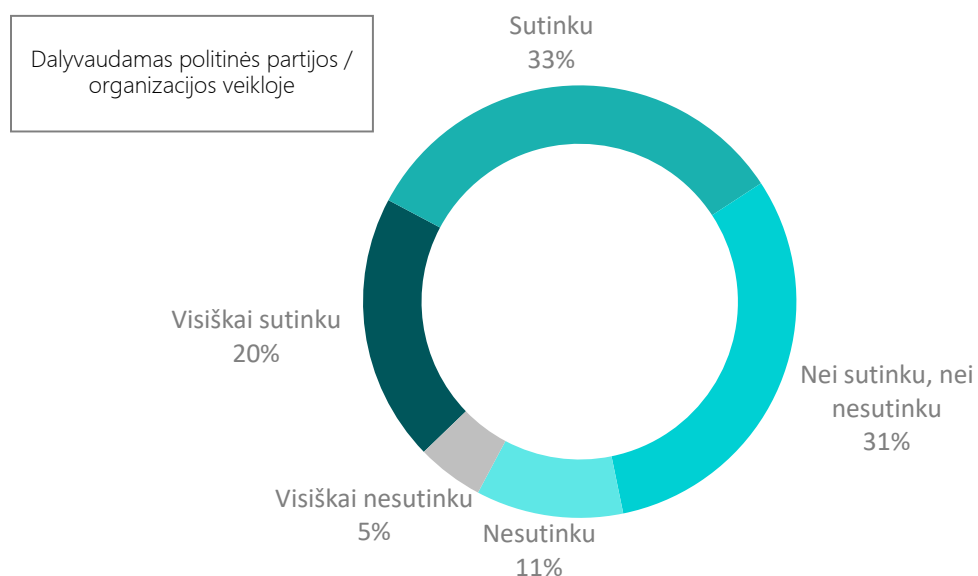
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.1.12 pav. Savo pozicijos išsakymas, dalinimasis informacija socialiniuose tinkluose (Instagram, Facebook, TikTok ir kt.), dalyvavimas virtualiose diskusijose ir t.t.) (proc.) N=1212

53 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvavimas politinės partijos / organizacijos veikloje yra būdas įsitraukti į pilietines veiklas (20 proc. visiškai sutinka, 33 proc. sutinka), 31 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 16 proc. nesutinka (5 proc. visiškai nesutinka, 11 proc. nesutinka) (pav. 2.1.13).

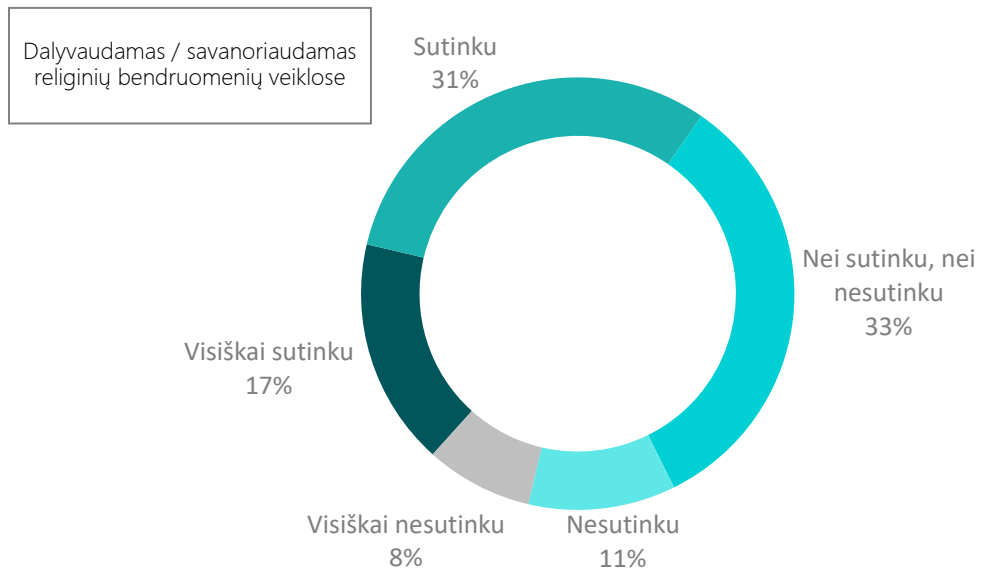
Su teiginiu dažniau sutinka / visiškai sutinka moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$) ir 19-29 ir 25-29 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.1.13 pav. Dalyvavimas politinės partijos / organizacijos veikloje (proc.) N=1212

48 proc. apklaustųjų sutinka, kad jaunimas įsitraukti į pilietines veiklas gali dalyvaudamas / savanoriaudamas religinių bendruomenių veiklose (17 proc. visiškai sutinka, 31 proc. sutinka), 33 proc. nei sutinka, nei nesutinka, 19 proc. su tuo nesutinka (8 proc. visiškai nesutinka, 11 proc. nesutinka) (pav. 2.1.14).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

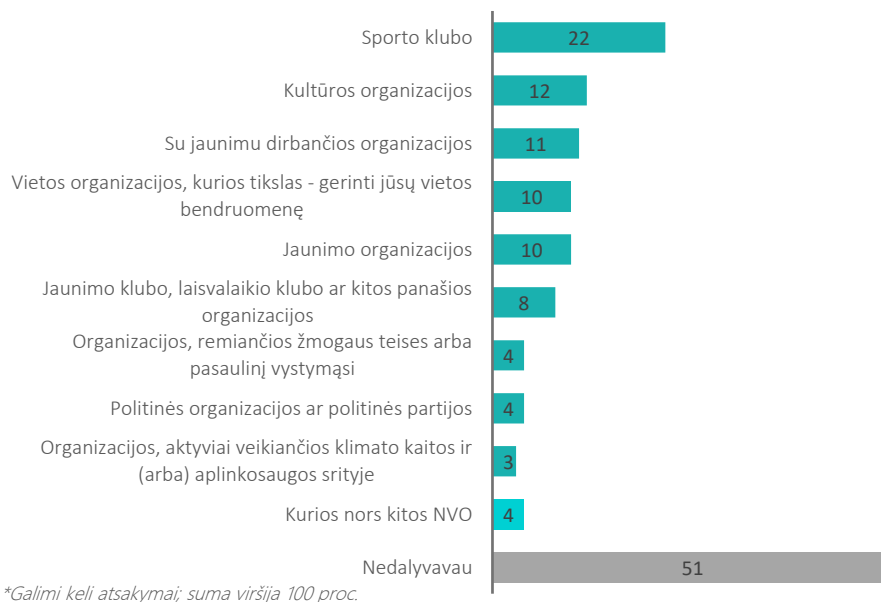

2.1.14 pav. Dalyvavimas / savanoriavimas religinių bendruomenių veiklose (proc.) N=1212

2.2. JAUNIMO DALYVAVIMO AKTYVUMAS

Respondentai kaip dalyvavimą organizacinėse veiklose per pastaruosius 12 mėnesių dažniausiai įvardino dalyvavimą sporto klubo veikloje (22 proc.). Kitos dažnai minėtos veiklos – dalyvavimas kultūros organizacijų (12 proc.), su jaunimu dirbančių organizacijų (11 proc.), vietos organizacijų, kurių tikslas – gerinti vietos bendruomenę (10 proc.), jaunimo organizacijų (10 proc.) ir jaunimo klubo, laisvalaikio klubo ar kitų panašių organizacijų veikloje (8 proc.). Apklaustieji rečiau minėjo dalyvavimą organizacijų, remiančių žmogaus teises arba pasaulinį vystymąsi (4 proc.), politinių organizacijų ar politinių partijų (4 proc.), organizacijų, aktyviai veikiančių klimato kaitos ir (arba) aplinkosaugos srityse veikloje (3 proc.). 4 proc. nurodė dalyvavę kurios nors kitos NVO veikloje. 51 proc. jaunimo nurodė nedalyvavę jokioje organizacinėje veikloje (pav. 2.2.1).

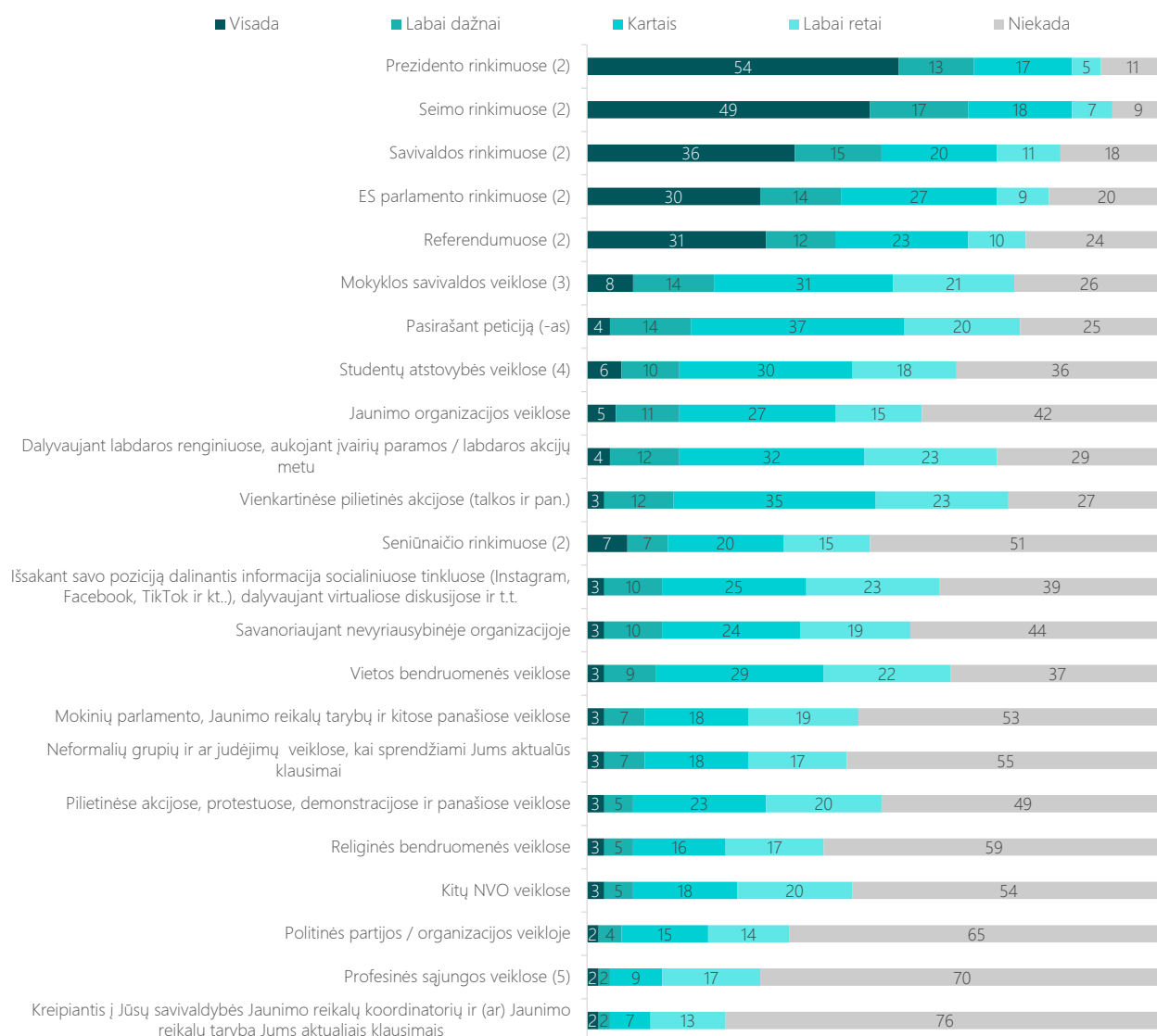
Sporto klubo veikloje dažniau dalyvavo vyrai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$), vietos organizacijos, kurios tikslas gerinti vietos bendruomenę – kaimo vietovių gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$), jaunimo klubo, laisvalaikio klubo ar kitos panašios organizacijos veikloje – 14-18 ir 19-24 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$). 19-24 ir 25-29 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$) dažniau teigė, kad jokioje organizacinėje veikloje nedalyvavo.

2.2.1 pav. Dalyvavimas organizacinėse veiklose per pastaruosius 12 mėn. (proc.) N=1212

Dažniausiai nurodytos pilietinės veiklos, kuriose jaunimas dalyvauja visada / labai dažnai, yra prezidento rinkimai (67 proc.), Seimo rinkimai (66 proc.), savivaldos rinkimai (51 proc.), ES parlamento rinkimai (44 proc.) ir referendumai (43 proc.) (pav. 2.2.2).

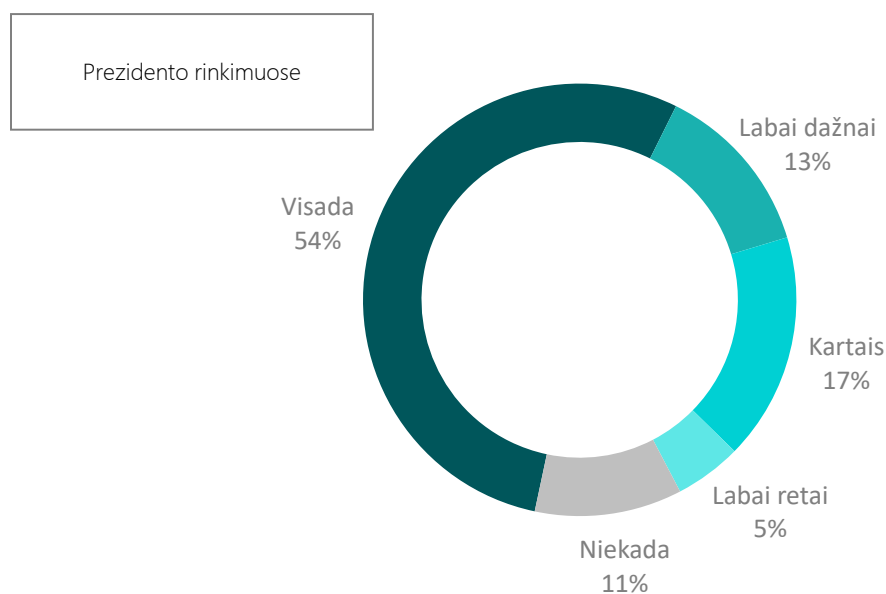
Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 13 procentų apklaustųjų dalyvauja visose įmanomose pilietinėse veiklose (dalyvauja visada / labai dažnai / kartais), tik vienoje pilietinėje veikloje arba tik dviejuose pilietinėse veiklose dalyvauja po 4 proc. apklaustųjų, 96 proc. respondentų dalyvauja bent vienoje veikloje, 4 proc. – nedalyvauja nei vienoje pilietinėje.

2.2.2 pav. Dalyvavimas pilietinėse veiklose (proc.) N=1212 (2) Klausimas užduodamas tik 19 m. ir vyresniems respondentams (N=811), (3) Klausimas užduodamas tik respondentams, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokykloje (N=374), (4) Klausimas užduodamas tik respondentams, kurie studijuoja (N=267), (5) Klausimas užduodamas tik respondentams, kurie dirba (N=430)

67 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys prezidento rinkimuose (54 proc. visada, 13 proc. labai dažnai), 17 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 5 proc. labai retai, 11 proc. niekada. (pav. 2.2.3).

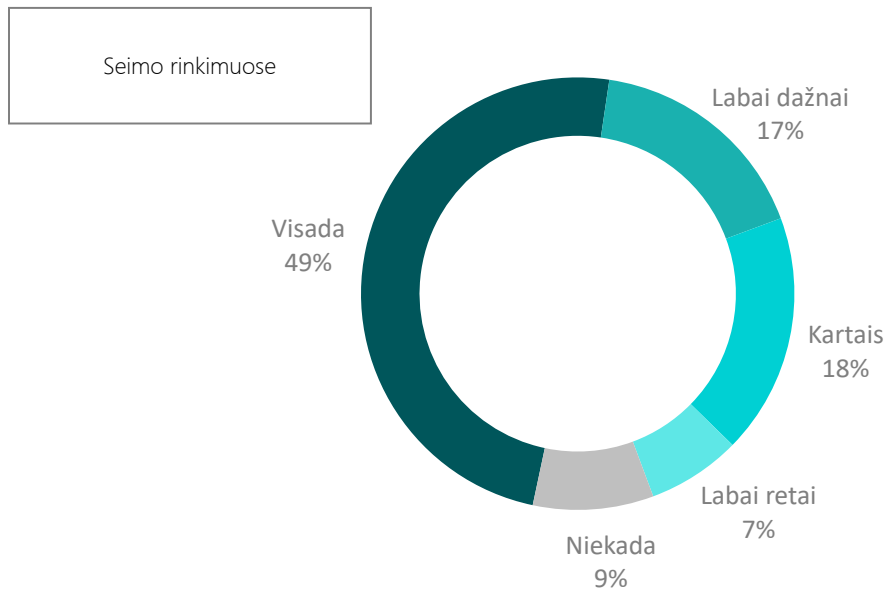
Labai dažnai / visada dalyvaujantys prezidento rinkimuose dažniau nurodė 25-29 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$).

2.2.3 pav. Dalyvavimas prezidento rinkimuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

66 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys Seimo rinkimuose (49 proc. visada, 17 proc. labai dažnai), 18 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 7 proc. labai retai, 9 proc. niekada (pav. 2.2.4).

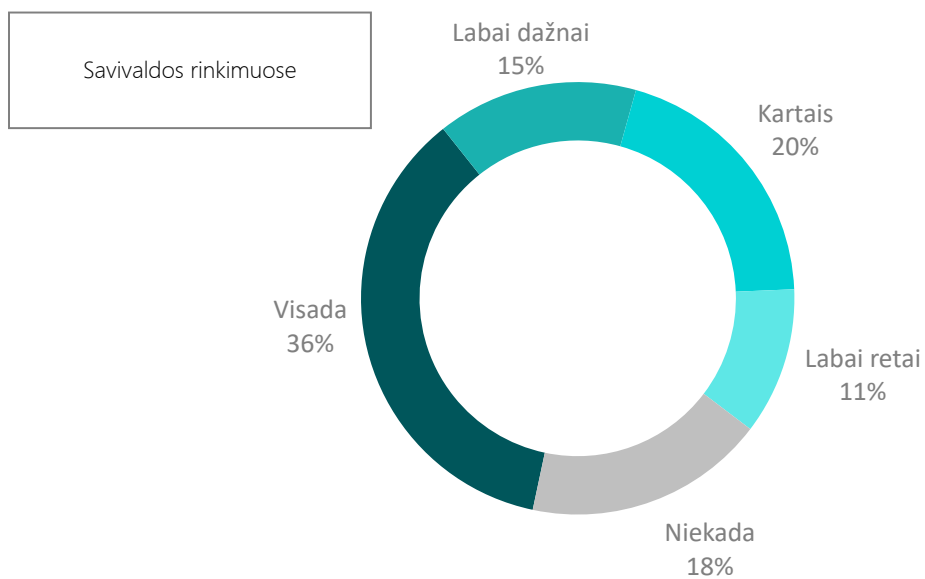
Visada dalyvaujantys seimo rinkimuose dažniau nurodė 25-29 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.2.4 pav. Dalyvavimas Seimo rinkimuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

51 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys savivaldos rinkimuose (36 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 15 proc. – labai dažnai), 20 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 11 proc. labai retai, 18 proc. niekada (pav. 2.2.5).

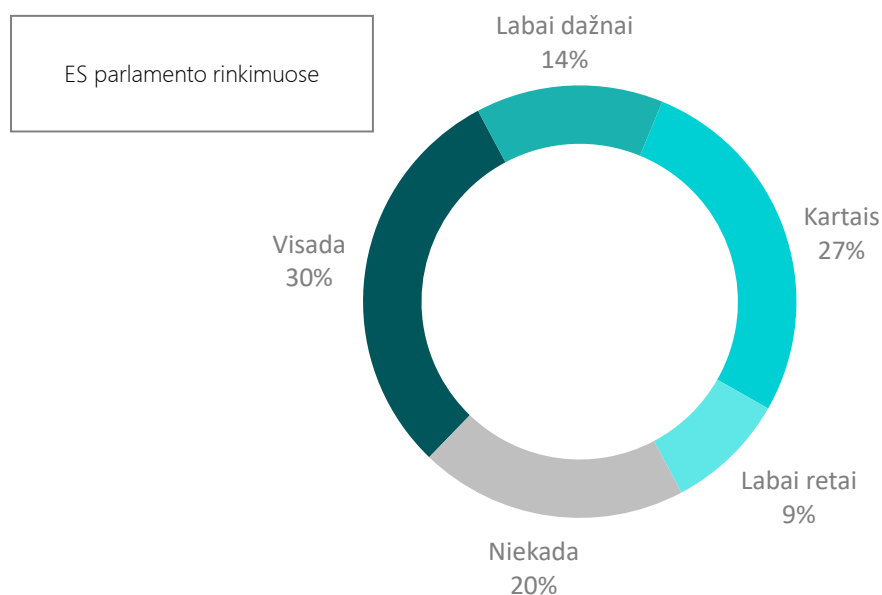
Visada dalyvaujantys savivaldos rinkimuose dažniau nurodė 25-29 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$).

2.2.5 pav. Dalyvavimas savivaldos rinkimuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

ES parlamento rinkimuose aktyviai dalyvauja 44 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų (30 proc. dalyvauja visada, 14 proc. labai dažnai). 27 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 20 proc. niekada, 9 proc. labai retai (2.2.6 pav.).

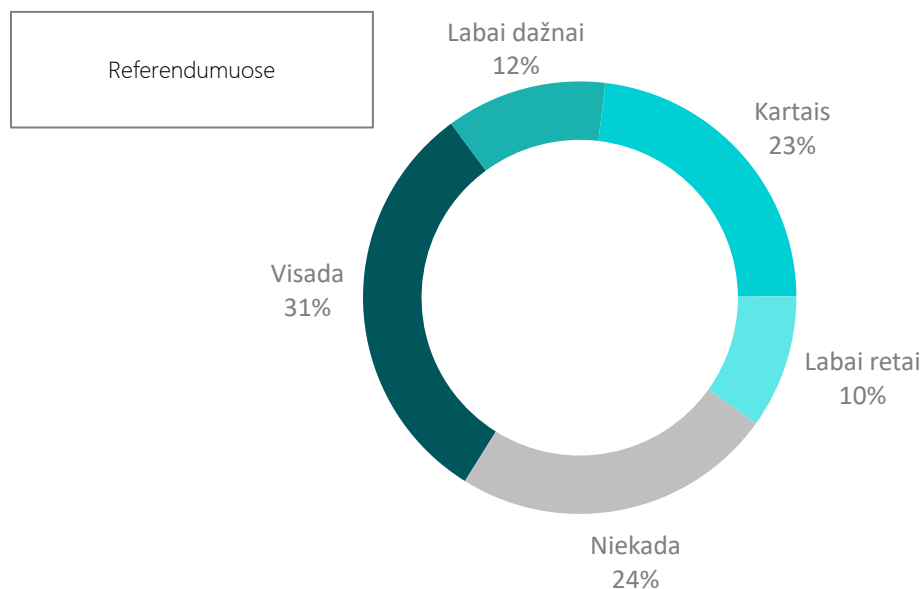
Visada dalyvaujantys ES parlamento rinkimuose dažniau nurodė 25-29 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.2.6 pav. Dalyvavimas ES parlamento rinkimuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

Referendumuose aktyviai dalyvauja 43 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų (31 proc. dalyvauja visada, 12 proc. labai dažnai). 23 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 24 proc. niekada, 10 proc. labai retai (2.2.7 pav.).

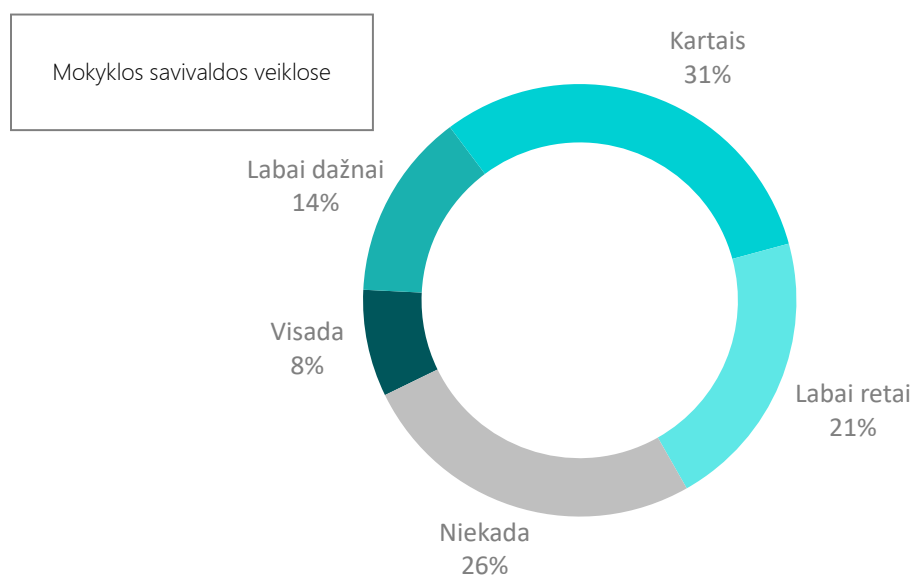
Visada dalyvaujantys referendumuose dažniau nurodė 25-29 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.2.7 pav. Dalyvavimas referendumuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

22 proc. respondentų, besimokančių bendrojo ugdymo mokykloje nurodė aktyviai dalyvaujantys mokyklos savivaldos veiklose (8 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 14 proc. – labai dažnai), 31 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 21 proc. labai retai. 26 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.8).

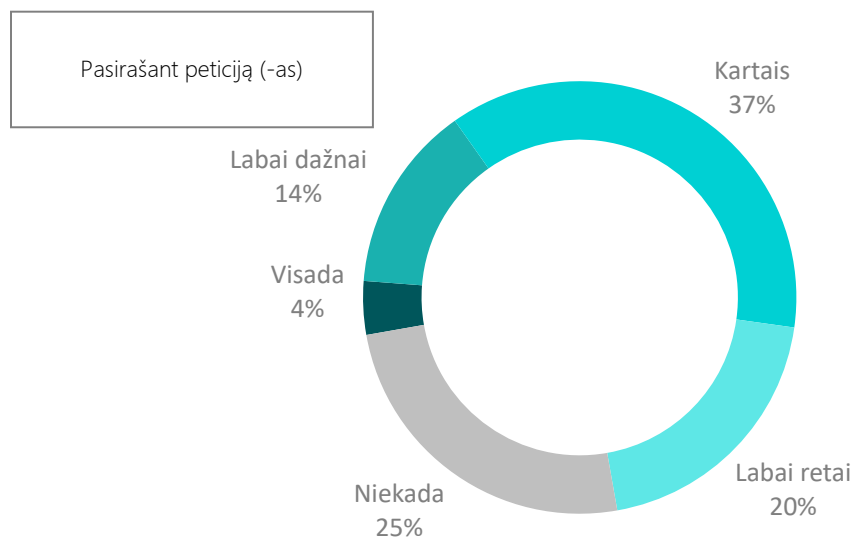
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.8 pav. Dalyvavimas mokyklos savivaldos veiklose (proc.) N=374 (respondentai, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokykloje)

Pasirašant peticiją (-as) aktyviai dalyvauja 18 proc. apklaustųjų (4 proc. dalyvauja visada, 14 proc. labai dažnai). 37 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 25 proc. niekada, 20 proc. labai retai (pav. 2.2.9).

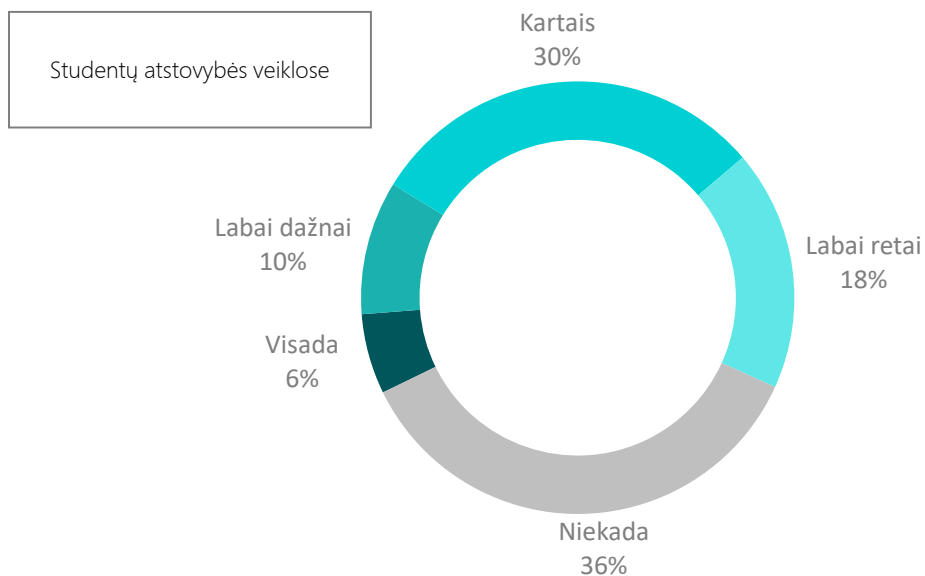
Kartais dalyvaujantys pasirašant peticiją (-as) dažniau nurodė 19-24 ir 25-29 m. apklaustieji (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.2.9 pav. Dalyvavimas pasirašant peticiją (-as) (proc.) N=1212

Studentų atstovybės veiklose aktyviai dalyvauja 16 proc. studijuojančių apklaustųjų (6 proc. dalyvauja visada, 10 proc. labai dažnai). 30 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 18 proc. labai retai. 36 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.10).

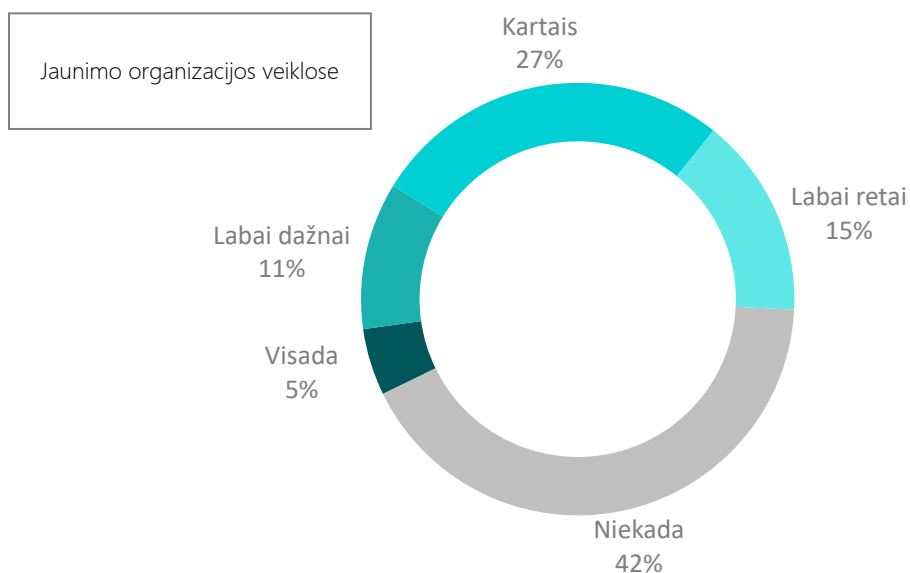
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.10 pav. Dalyvavimas studentų atstovybės veiklose (proc.) N=267 (studijuojantys respondentai)

16 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys jaunimo organizacijos veiklose (5 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 11 proc. – labai dažnai), 27 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 15 proc. – labai retai. 42 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.11).

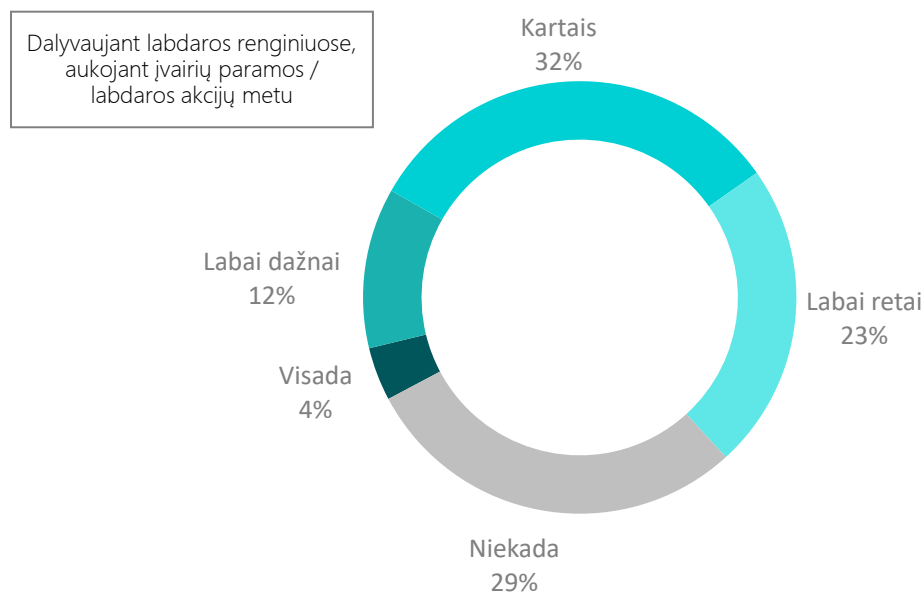
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.11 pav. Dalyvavimas jaunimo organizacijos veiklose (proc.) N=1212

16 proc. apklaustųjų nurodė dalyvaujantys labdaros renginiuose, aukojantys įvairių paramos / labdaros akcijų metu (4 proc. visada, 12 proc. labai dažnai). 32 proc. nurodė tai darantys kartais, 23 proc. – labai retai, 29 proc. – niekada (pav. 2.2.12).

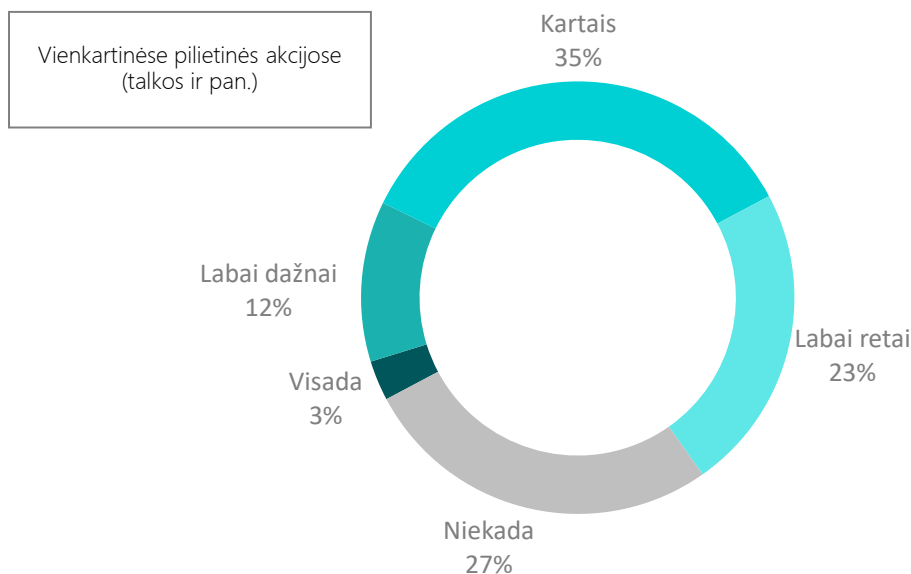
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.12 pav. Dalyvavimas labdaros renginiuose, aukojimas įvairių paramos / labdaros akcijų metu (proc.)
N=1212

Vienkartinėse pilietinės akcijose (talkos ir pan.) aktyviai dalyvauja 15 proc. apklaustųjų (3 proc. visada, 12 proc. labai dažnai). 35 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 23 proc. labai retai, 27 proc. – niekada (pav. 2.2.13).

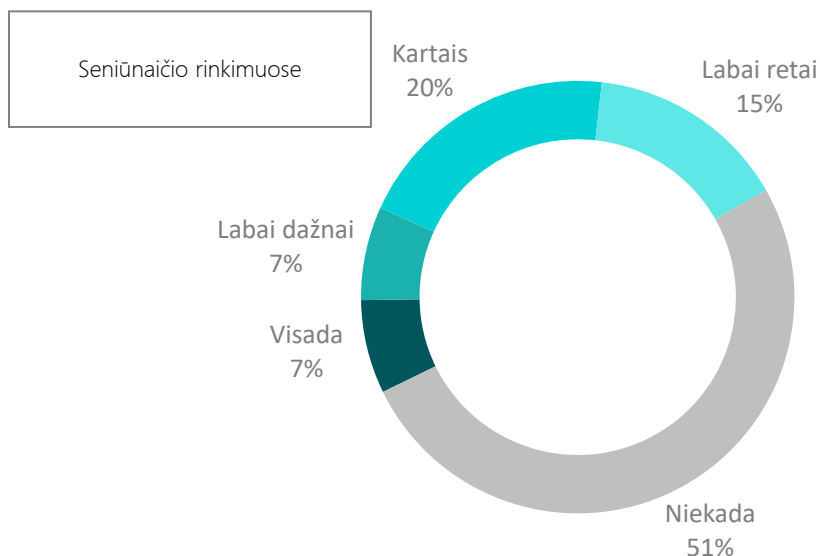
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.13 pav. Dalyvavimas vienkartinėse pilietinės akcijose (talkos ir pan.) (proc.) N=1212

14 proc. 19 m. ir vyresnių apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys seniūnaičio rinkimuose (7 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 7 proc. – labai dažnai), 20 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 15 proc. labai retai, 51 proc. niekada (pav. 2.2.14).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

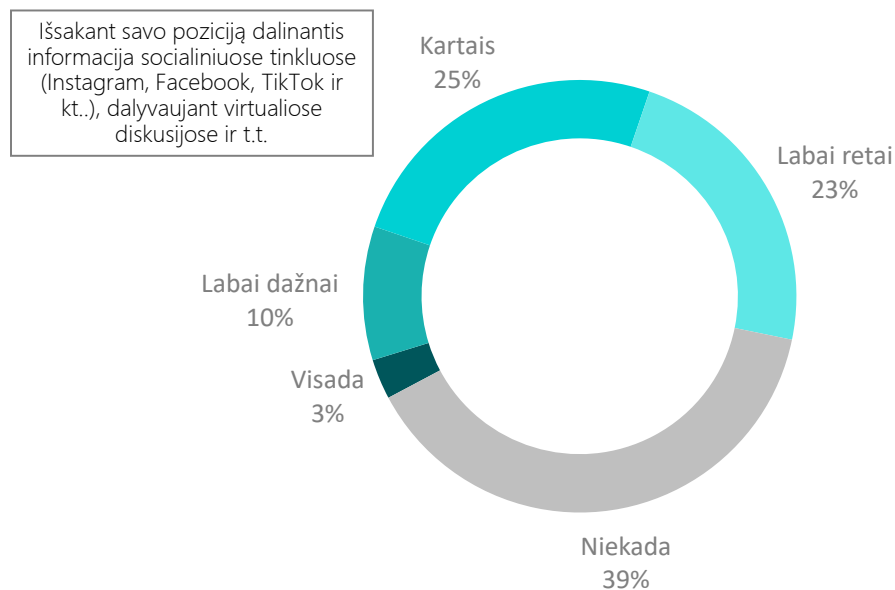

2.2.14 pav. Dalyvavimas seniūnaičio rinkimuose (proc.) N=811 (19 m. ir vyresni respondentai)

13 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys išsakant savo poziciją ir dalinant informaciją socialiniuose tinkluose (Instagram, Facebook, TikTok ir kt.), dalyvaujant virtualiose diskusijose ir t.t. (3

proc. visada, 10 proc. labai dažnai). 25 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 23 proc. labai retai, 36 proc. – niekada (pav. 2.2.15).

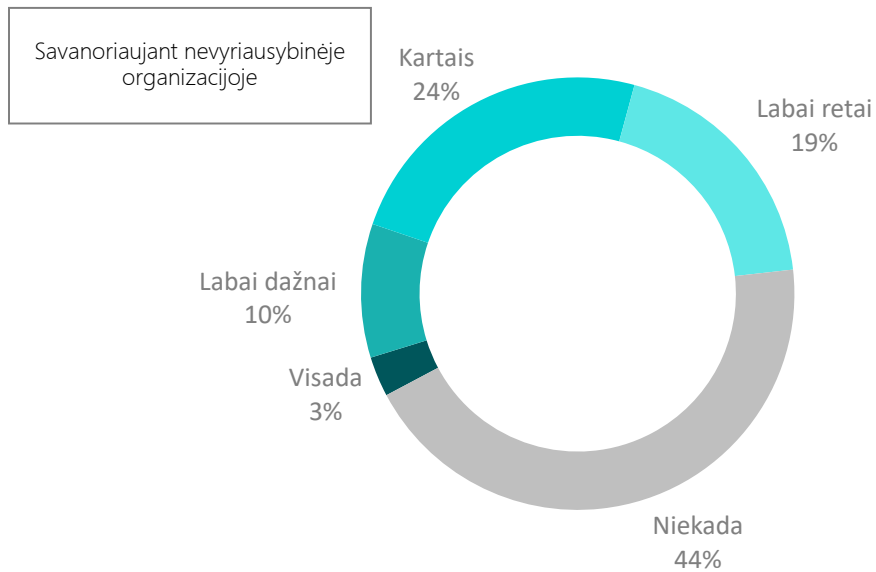
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.15 pav. Savo pozicijos išsakymas dalinantis informacija socialiniuose tinkluose (Instagram, Facebook, TikTok ir kt.), dalyvaujant virtualiose diskusijose ir t.t. (proc.) N=1212

Nevyriausybinėje organizacijoje aktyviai savanoriauja 13 proc. apklaustųjų (3 proc. visada, 10 proc. labai dažnai). 24 proc. nurodė savanoriaujantys kartais, 19 proc. - labai retai. 44 proc. respondentų nurodė nesavanoriaujantys (pav. 2.2.16).

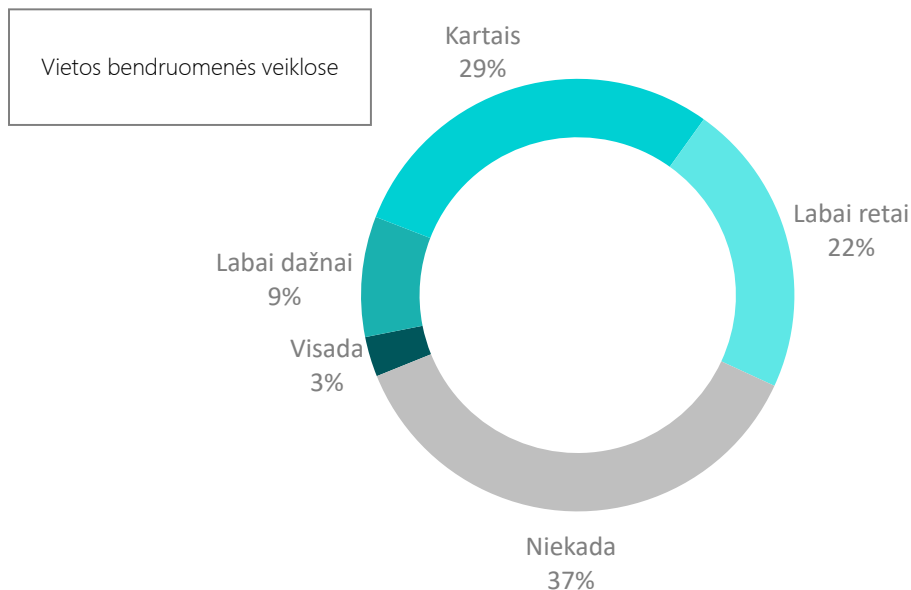
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.16 pav. Savanoriavimas nevyriausybinėje organizacijoje (proc.) N=1212

Vietos bendruomenės veiklose aktyviai dalyvauja 12 proc. apklaustųjų (3 proc. dalyvauja visada, 9 proc. - labai dažnai). 29 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 22 proc. – labai retai. 37 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.17).

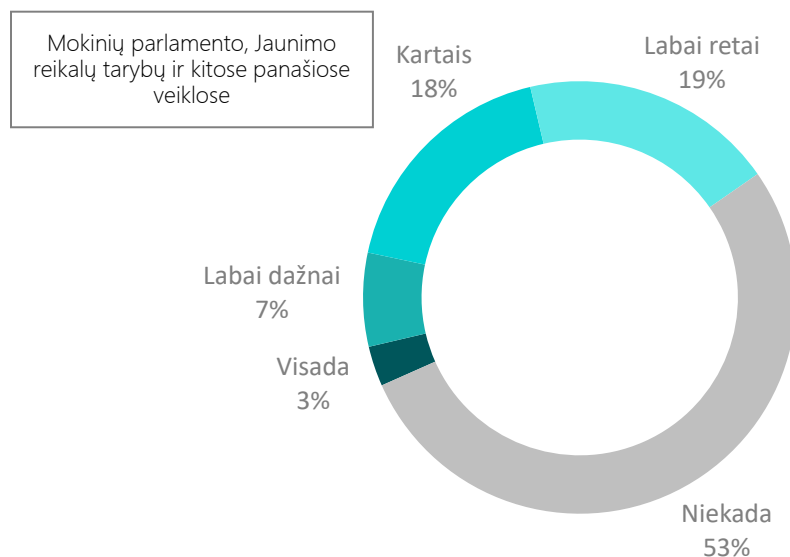
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.17 pav. Dalyvavimas vietos bendruomenės veiklose (proc.) N=1212

Mokinių parlamento, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose aktyviai dalyvauja 10 proc. apklaustųjų (3 proc. visada, 7 proc. labai dažnai). 18 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 19 proc. labai retai. 53 proc. respondentų nurodė šioje veikloje nedalyvaujantys (pav. 2.2.18).

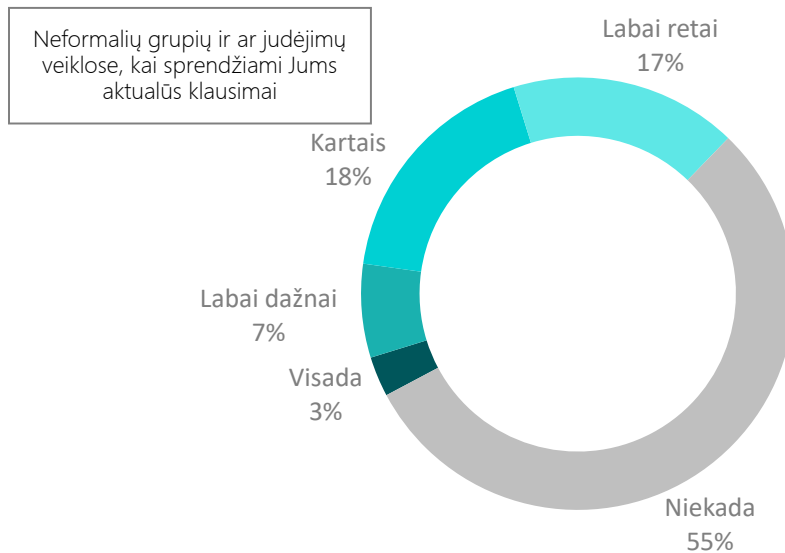
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.18 pav. Dalyvavimas mokinių parlamento, jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose (proc.)
N=1212

Neformalių grupių ir ar judėjimų veiklose, kai sprendžiami aktualūs klausimai aktyviai dalyvauja 10 proc. apklaustųjų (3 proc. visada, 7 proc. labai dažnai). 18 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 17 proc. labai retai. 55 proc. respondentų nurodė šioje veikloje nedalyvaujantys (pav. 2.2.19).

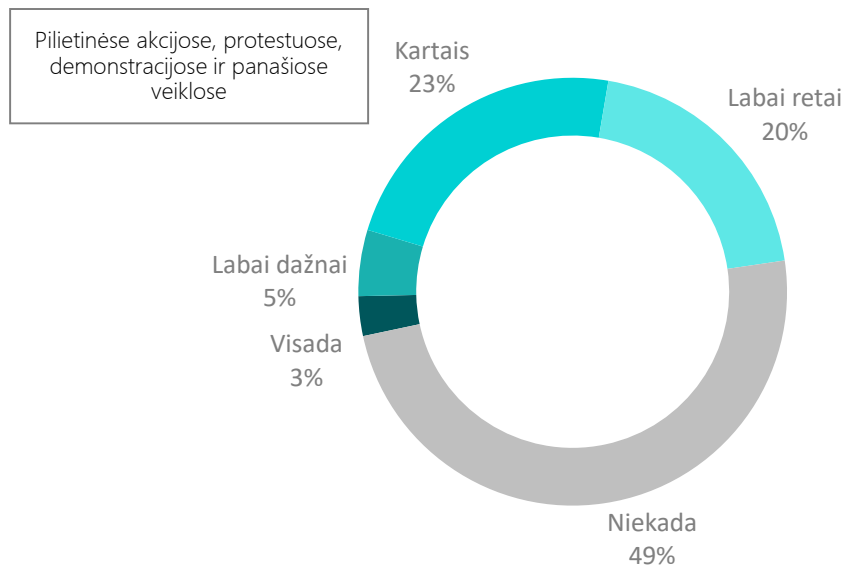
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.19 pav. Dalyvavimas neformalių grupių ir ar judėjimų veiklose, kai sprendžiami aktualūs klausimai (proc.) N=1212

8 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys pilietinėse akcijose, protestuose, demonstracijose ir panašiose veiklose (3 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 5 proc. – labai dažnai), 23 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 20 proc. labai retai, 49 proc. niekada (pav. 2.2.20).

Kartais dalyvaujantys pilietinėse akcijose, protestuose, demonstracijose ir panašiose veiklose dažniau nurodė vyrai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

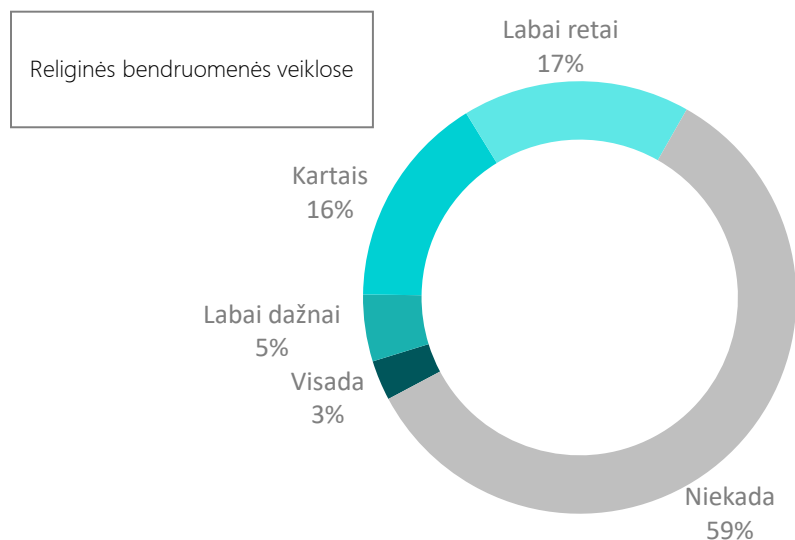
2.2.20 pav. Dalyvavimas pilietinėse akcijose, protestuose, demonstracijose ir panašiose veiklose (proc.)

N=1212

© SPINTER tyrimai, 2021.

Religinės bendruomenės veiklose aktyviai dalyvauja 8 proc. apklaustųjų (3 proc. - visada, 5 proc. - labai dažnai). 16 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 17 proc. labai retai. 59 proc. respondentų nurodė šioje veikloje nedalyvaujantys (pav. 2.2.21).

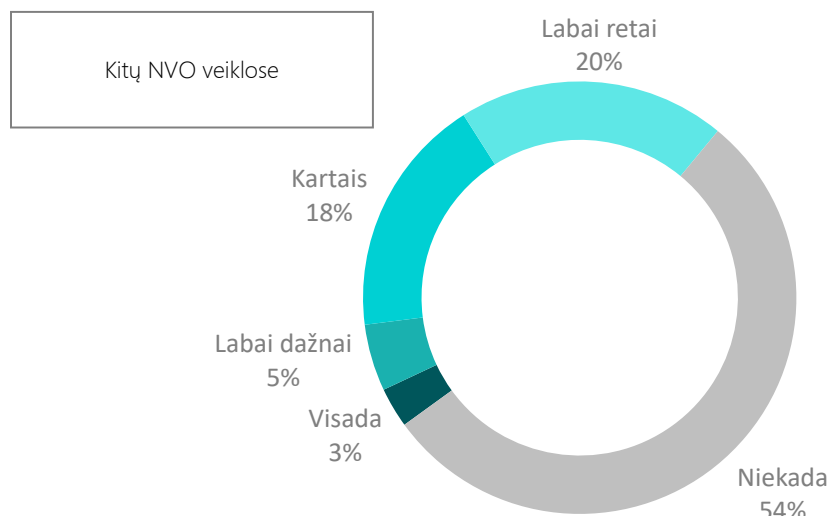
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.21 pav. Dalyvavimas religinės bendruomenės veiklose (proc.) N=1212

8 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys kitų NVO veiklose (3 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 5 proc. – labai dažnai), 18 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 20 proc. labai retai. 54 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.22).

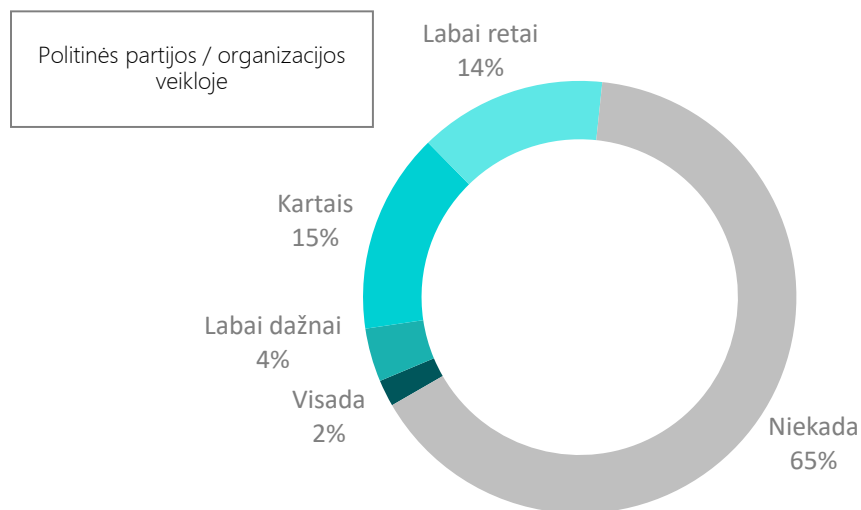
Labai dažnai dalyvaujantys kitų NVO veiklose dažniau nurodė miestų gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.2.22 pav. Dalyvavimas kitų NVO veiklose (proc.) N=1212

6 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai dalyvaujantys politinės partijos / organizacijos veikloje (2 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 4 proc. – labai dažnai), 15 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 14 proc. - labai retai. 65 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.23).

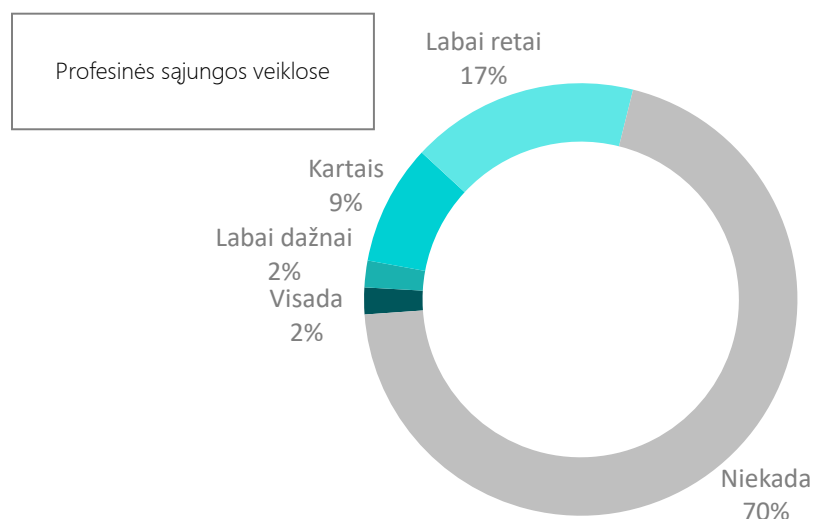
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nerasta.

2.2.23 pav. Dalyvavimas politinės partijos / organizacijos veikloje (proc.) N=1212

4 proc. dirbančių respondentų nurodė aktyviai dalyvaujantys profesinės sąjungos veiklose (2 proc. nurodė visada dalyvaujantys, 2 proc. – labai dažnai), 9 proc. nurodė dalyvaujantys kartais, 17 proc. labai retai. 70 proc. apklaustųjų nurodė, kad nedalyvauja niekada (pav. 2.2.24).

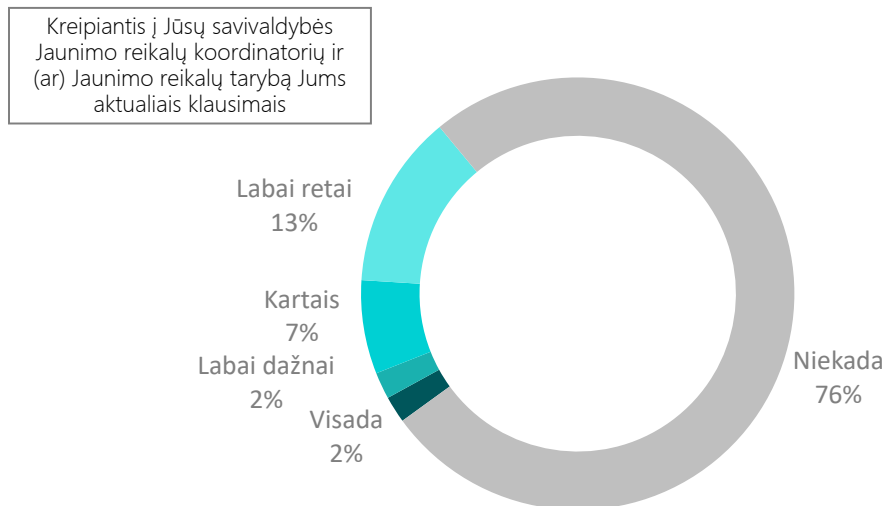
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.24 pav. Dalyvavimas profesinės sąjungos veiklose (proc.) N=430 (dirbantys respondentai)

4 proc. apklaustųjų nurodė aktyviai besikreipiantys į savo savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių ir (ar) jaunimo reikalų tarybą jiems aktualiais klausimais (2 proc. nurodė visada besikreipiantys, 2 proc. – labai dažnai), 7 proc. nurodė besikreipiantys kartais, 13 proc. labai retai. 76 proc. apklaustųjų nurodė, kad nesikreipia niekada (pav. 2.2.25).

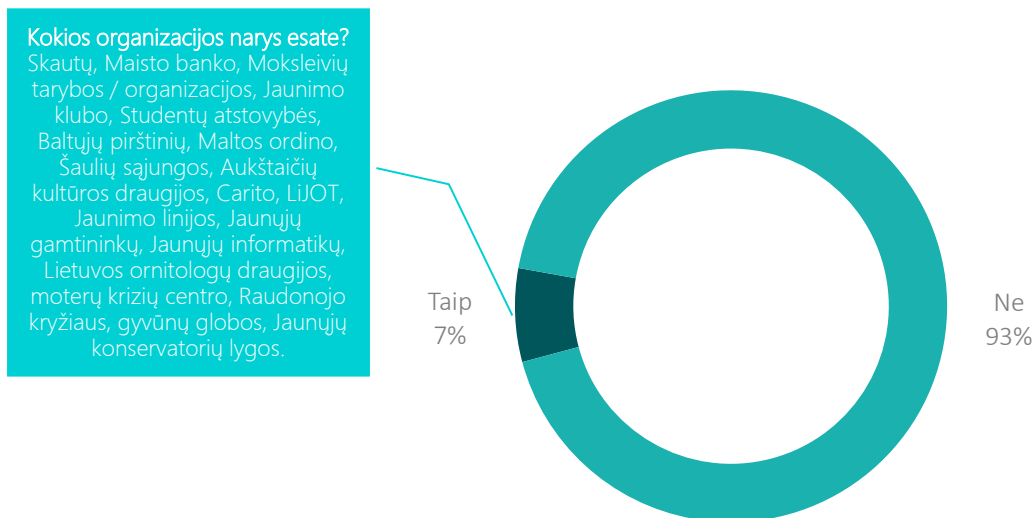
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lyties, amžiaus ir gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.2.25 pav. Kreipimasis į savo savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių ir (ar) jaunimo reikalų tarybą aktualiais klausimais (proc.) N=1212

7 proc. respondentų nurodė, kad priklauso kokiai nors nevyriausybinei organizacijai (asociacijai ar pan.), 93 proc. nurodė tokiai organizacijai nepriklausantys (pav. 2.2.26).

Miesto gyventojai dažniau nurodė esantys nevyriausybinių organizacijų nariai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

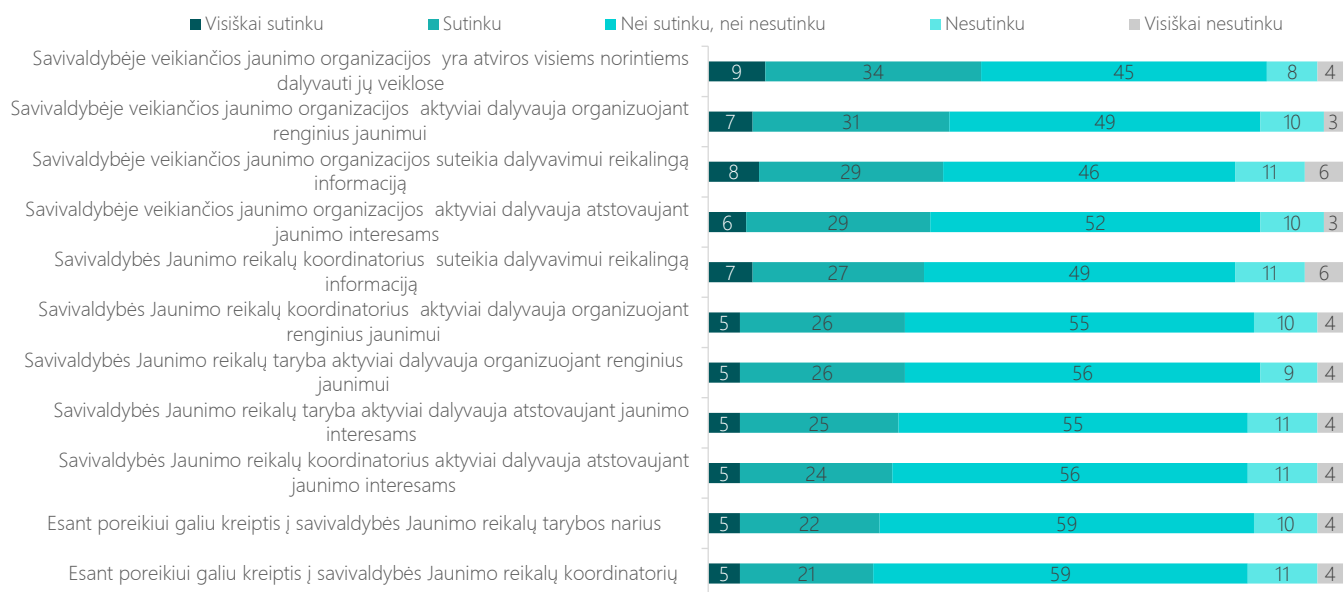

2.2.26 pav. Narystė nevyriausybiniėje organizacijoje (proc.) N=1212 *respondentų įvardinta narystė gali būti siejama su dalyvavimu organizacijos veiklose, bet nebūtinai formalia naryste, o kai kuriose organizacijose formali narystė net nėra galima dėl teisinės organizacijos registravimo formos.

2.3. SAVIVALDYBĖS LYGMENIU JAUNIMO INTERESAMS ATSTOVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ VERTINIMAS

Tyrimo dalyviai geriausiai vertina tai, kad savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos yra atviros visiems norintiems dalyvauti jų veiklose (sutinka arba visiškai sutinka 43 proc. apklaustųjų). Toliau rikiuojasi aktyvus jaunimo organizacijų dalyvavimas organizuojant renginius jaunimui (sutinka arba visiškai sutinka 38 proc. apklaustųjų) bei savivaldybėje suteikiama dalyvavimui reikalinga informacija (sutinka arba visiškai sutinka 37 proc. apklaustųjų) (pav. 2.3.1).

Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 9 procentai apklaustųjų palankiai vertina visus teiginius, atspindinčius jaunimo interesų atstovavimo savivaldybėje vertinimą (visiškai sutinka / sutinka su teiginiais).

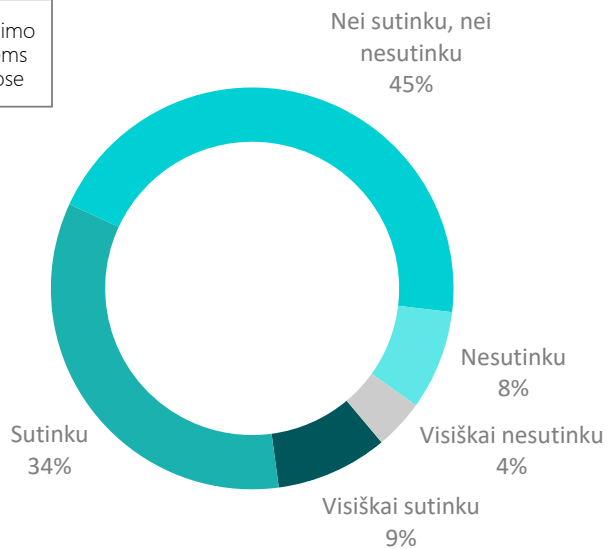

2.3.1 pav. Jaunimo interesų atstovavimo savivaldybėje vertinimas (proc.) N=1212

43 proc. apklaustųjų pritaria, kad savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos yra atviros visiems norintiems dalyvauti jų veiklose (9 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka). Beveik pusė (45 proc.) tvirtos nuomonės šiuo klausimu neturi, o 12 proc. mano priešingai: 8 proc. su minėtuoju teiginiu nesutinka, 4 proc. – visiškai nesutinka (pav. 2.3.2).

Su teiginiu dažniau sutinka arba visiškai sutinka kaimo vietovių gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$), sutinka – jauniausi (14-18 m.) respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

Savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos yra atviros visiems norintiems dalyvauti jų veiklose

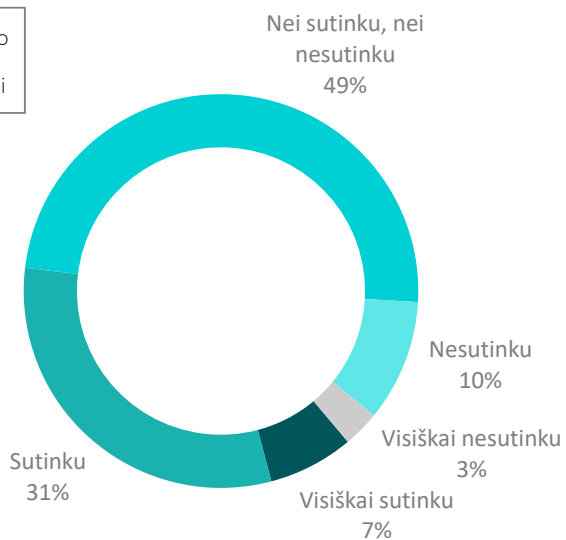

2.3.2 pav. Savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų prieinamumas (proc.) N=1212

38 proc. apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja organizuojant renginius jaunimui (7 proc. visiškai sutinka, 31 proc. sutinka), pusė (49 proc.) tyrimo dalyvių nei sutinka, nei nesutinka, o 13 proc. su tokiu teiginiu nesutinka: 10 proc. nesutinka, 3 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.3).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

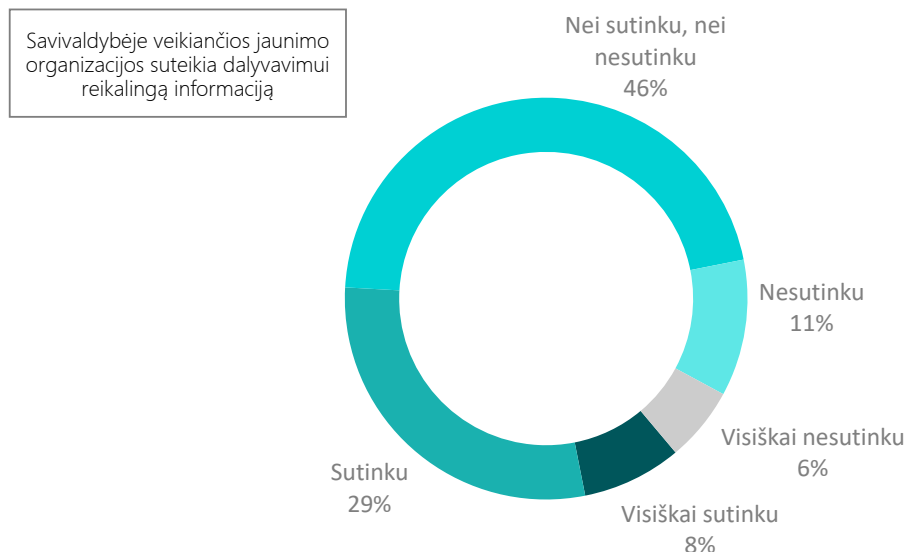
Savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja organizuojant renginius jaunimui

2.3.3 pav. Savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų dalyvavimas organizuojant renginius jaunimui (proc.) N=1212

37 proc. respondentų pritaria, kad savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos suteikia dalyvavimui reikalingą informaciją: 8 proc. su teiginiu visiškai sutinka, 29 proc. sutinka. Beveik pusė (46 proc.) nei sutinka, nei nesutinka, o 17 proc. šiam teiginiui nepritaria: 11 proc. nesutinka ir 6 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.4).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

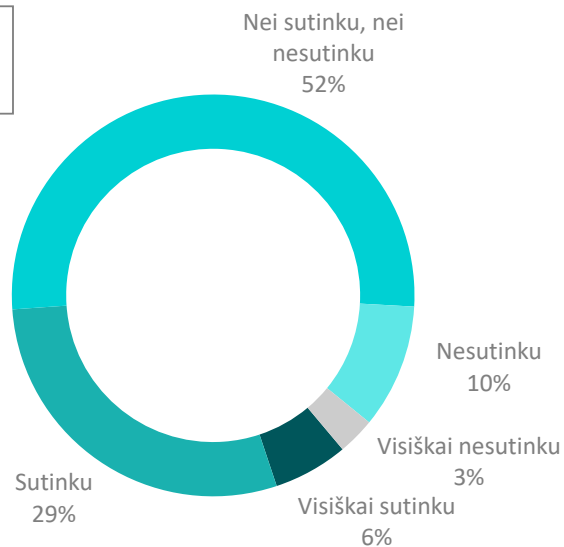

2.3.4 pav. Savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų suteikiama informacija (proc.) N=1212

Su teiginiu, jog savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja atstovaujant jaunimo interesams, sutinka daugiau nei trečdalis (35 proc.) tyrimo dalyvių: 6 proc. visiškai sutinka ir 29 proc. sutinka. 52 proc. laikosi neutralios pozicijos – nei sutinka, nei nesutinka, o 13 proc. tam nepritaria: 10 proc. apklaustųjų nesutinka, 3 proc. – visiškai nesutinka (pav. 2.3.5).

Teiginiui dažniau pritaria arba visiškai pritaria 19-24 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

Savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja atstovaujant jaunimo interesams

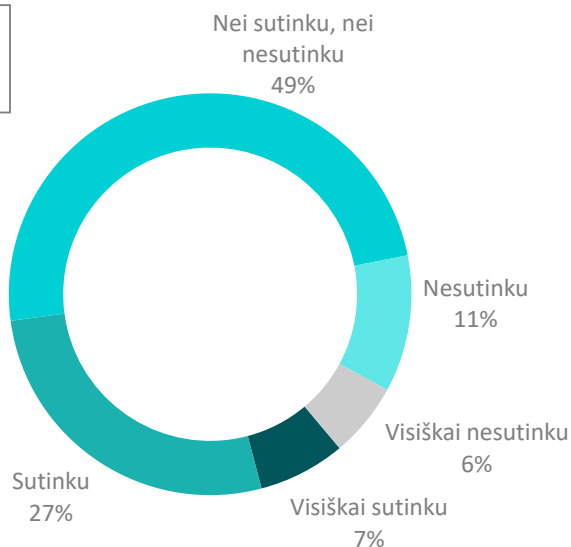

2.3.5 pav. Savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų jaunimo interesų atstovavimas (proc.) N=1212

Trečdalis (34 proc.) tyrimo dalyvių pritaria, jog savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius suteikia dalyvavimui reikalingą informaciją: 7 proc. visiškai sutinka, 27 proc. sutinka. Beveik pusė (49 proc.) laikosi neutralios pozicijos, o 17 proc. šiam teiginiui nepritaria: 11 proc. nesutinka, 6 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.6).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

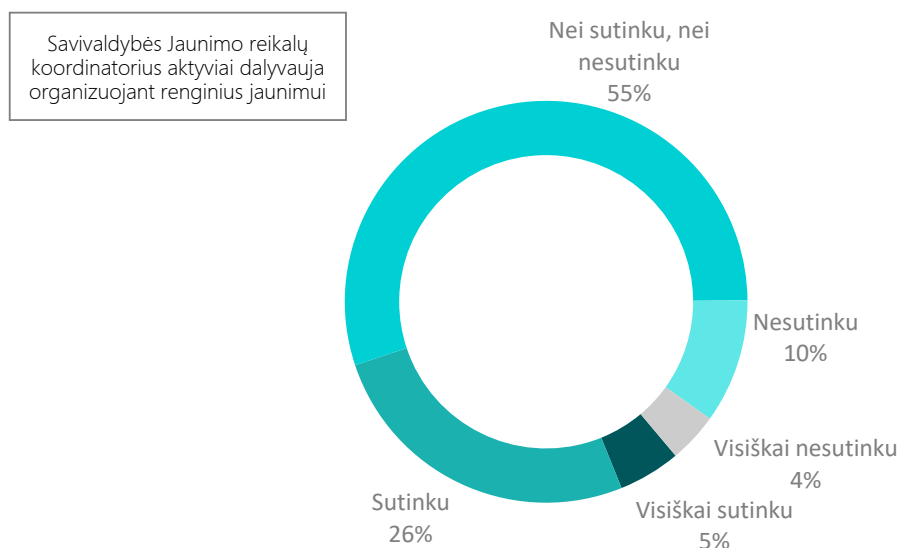
Savivaldybės Jaunimo reikalų koordinatorius suteikia dalyvavimui reikalingą informaciją

2.3.6 pav. Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus suteikiama informacija (proc.) N=1212

Beveik trečdalis (31 proc.) respondentų sutinka, jog savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius aktyviai dalyvauja organizuojant renginius jaunimui (5 proc. visiškai sutinka, 26 proc. sutinka) . Daugiau nei pusė (55 proc.) tyrimo dalyvių su šiuo teiginiu nei sutinka, nei nesutinka, o 14 proc. nesutinka: 10 proc. nesutinka ir 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.7).

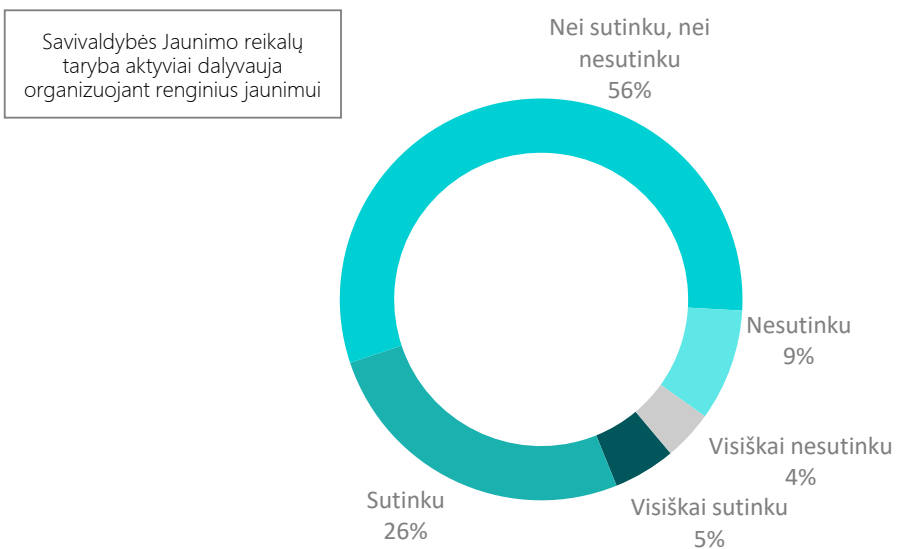
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nerasta.

2.3.7 pav. Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus aktyvumas organizuojant renginius jaunimui
(proc.) N=1212

Beveik trečdalis (31 proc.) respondentų sutinka, kad savivaldybės jaunimo reikalų taryba aktyviai dalyvauja organizuojant renginius jaunimui: 5 proc. visiškai sutinka, 26 proc. sutinka. Dauguma (56 proc.) tokį teiginį vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 13 proc. teigia su šiuo teiginiu nesutinkantys: 9 proc. nesutinka, 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.8).

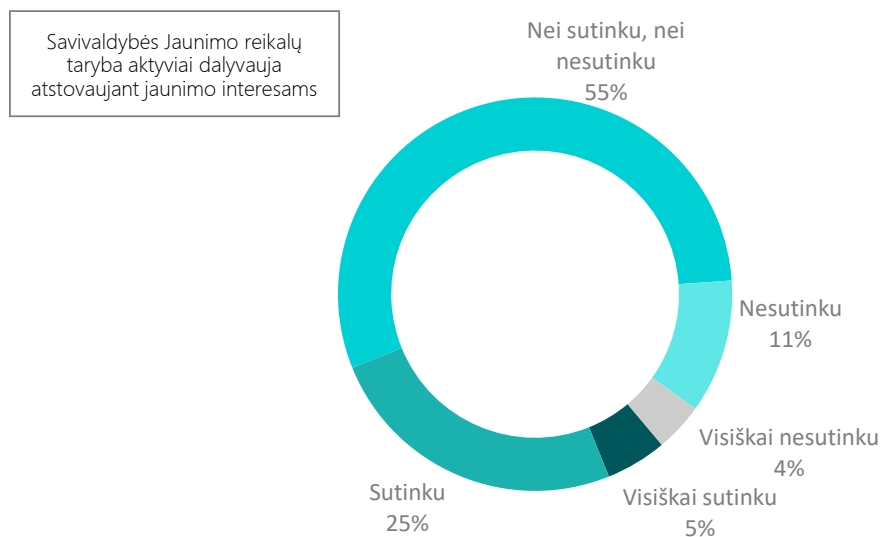
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nerasta.

2.3.8 pav. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos aktyvumas organizuojant renginius jaunimui (proc.)
N=1212

30 proc. apklaustųjų sutinka, jog savivaldybės jaunimo reikalų taryba aktyviai dalyvauja atstovaujant jaunimo interesams (5 proc. visiškai sutinka, 25 proc. sutinka). 55 proc. išreiškė neutralią nuomonę – nei sutinka, nei nesutinka. Tuo tarpu 15 proc. laikosi priešingos nuomonės: 11 proc. su šiuo teiginiu nesutinka, 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.9).

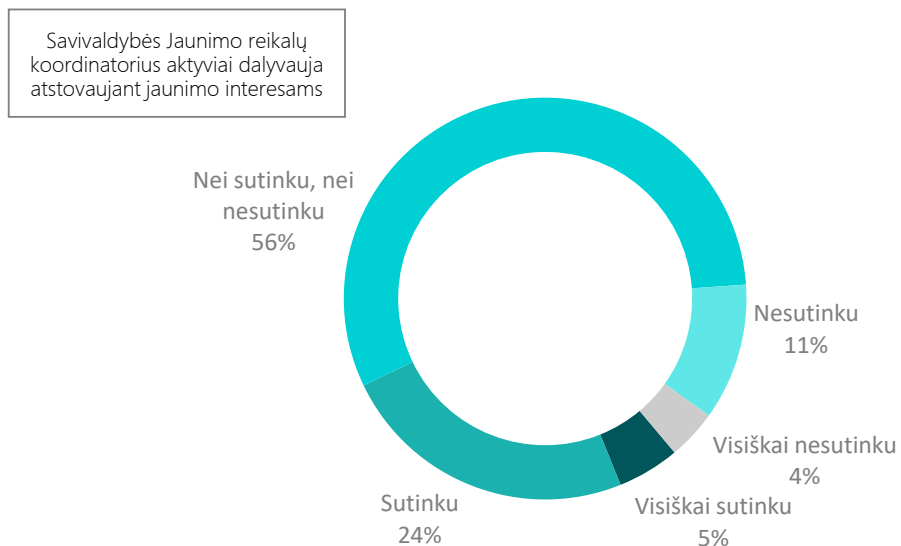
Su minėtuoju teiginiu dažniau sutinka arba visiškai sutinka moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$).

2.3.9 pav. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos aktyvumas atstovaujant jaunimo interesams (proc.)
N=1212

29 proc. apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius aktyviai dalyvauja atstovaujant jaunimo interesams (5 proc. visiškai sutinka, 24 proc. sutinka). Dauguma (56 proc.) laikosi neutralios pozicijos – nei sutinka, nei nesutinka, o 15 proc. nesutinka – 11 proc. nesutinka, 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.10).

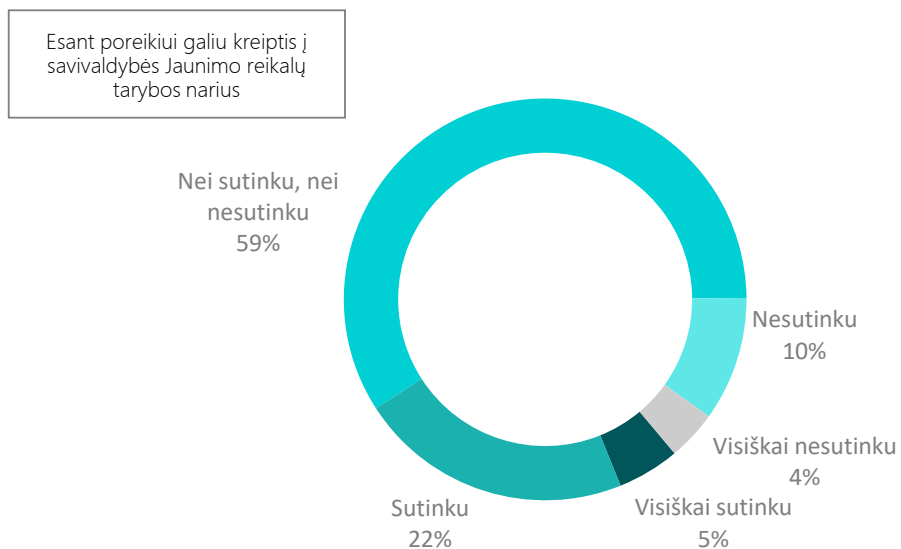
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.3.10 pav. Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus aktyvumas atstovaujant jaunimo interesus
(proc.) N=1212

Kiek daugiau nei ketvirtadalis (27 proc.) pritaria, jog esant poreikiui gali kreiptis į savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narius (5 proc. visiškai sutinka, 22 proc. sutinka). 59 proc. tokį teiginį vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 14 proc. nepitaria – 10 proc. nesutinka, 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.11).

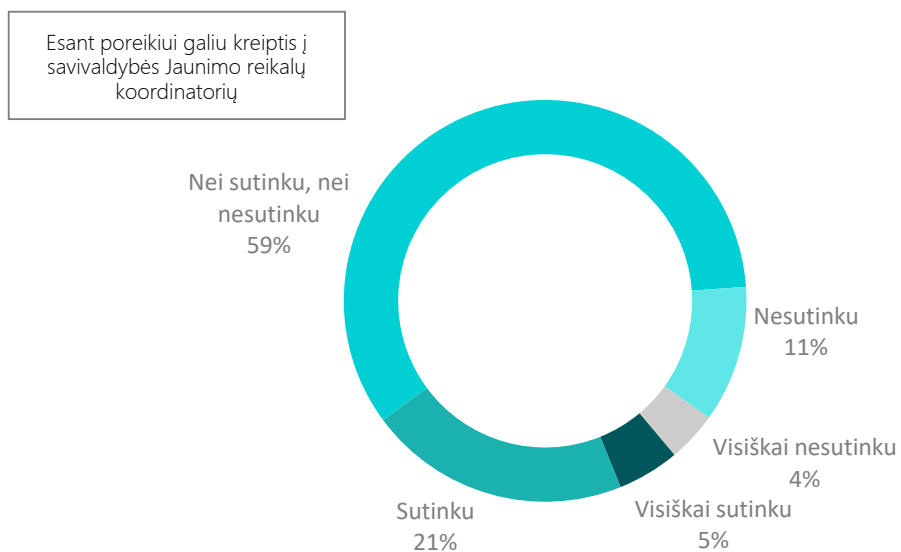
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.3.11 pav. Galimybė kreiptis į savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narius (proc.) N=1212

Šiek tiek daugiau nei ketvirtadalis (26 proc.) respondentų sutinka, kad esant poreikiui gali kreiptis į savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių. Dauguma (59 proc.) šį teiginį vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 15 proc. nepritaria: 11 proc. nesutinka ir 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.3.12).

Su šiuo teiginiu dažniau sutinka 14-18 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,02$).

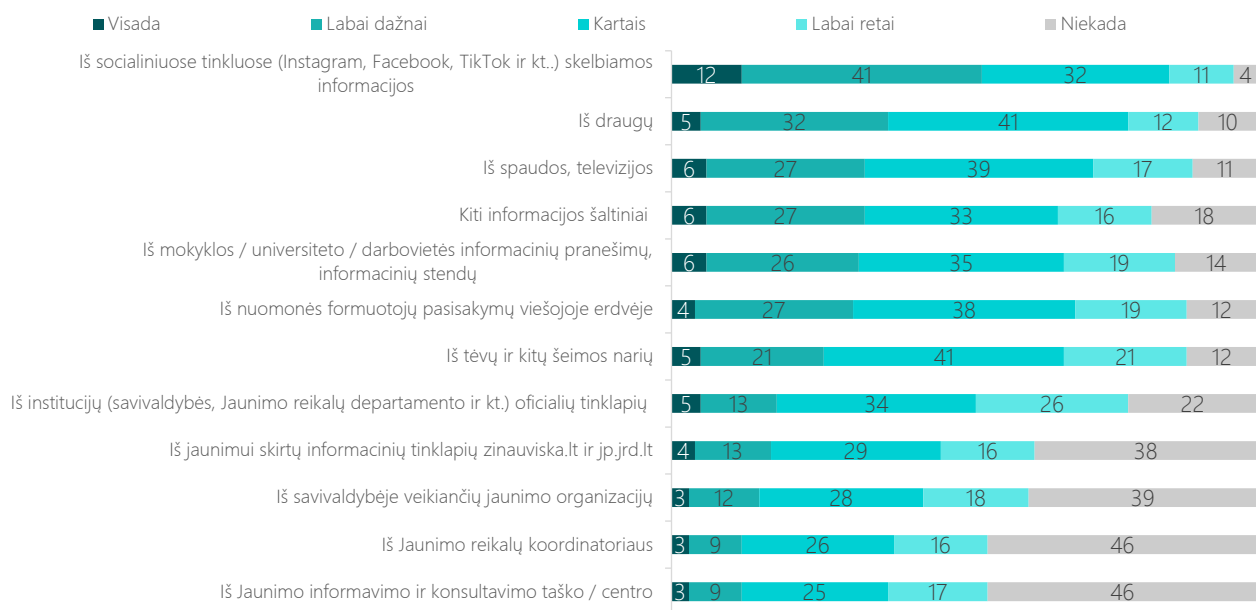

2.3.12 pav. Galimybė kreiptis į savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių (proc.) N=1212

2.4. INFORMACIJOS APIE DALYVAVIMO GALIMYBES SKLAIDA

Apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose respondentai dažniausiai nurodė sužinantys iš socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip Instagram, Facebook, TikTok ir kt., skelbiamos informacijos (12 proc. apklaustųjų informacija pasiekia visada, 41 proc. – labai dažnai). Kiek rečiau tyrimo dalyviai apie tai sužino iš draugų (5 proc. visada, 32 proc. labai dažnai), iš spaudos ar televizijos (6 proc. visada, 27 proc. labai dažnai), kitų informacijos šaltinių (6 proc. visada, 27 proc. labai dažnai) ir iš mokyklos / universiteto / darbovietės informacinių pranešimų ar informacinių stendų (6 proc. visada, 26 proc. labai dažnai) (pav. 2.4.1).

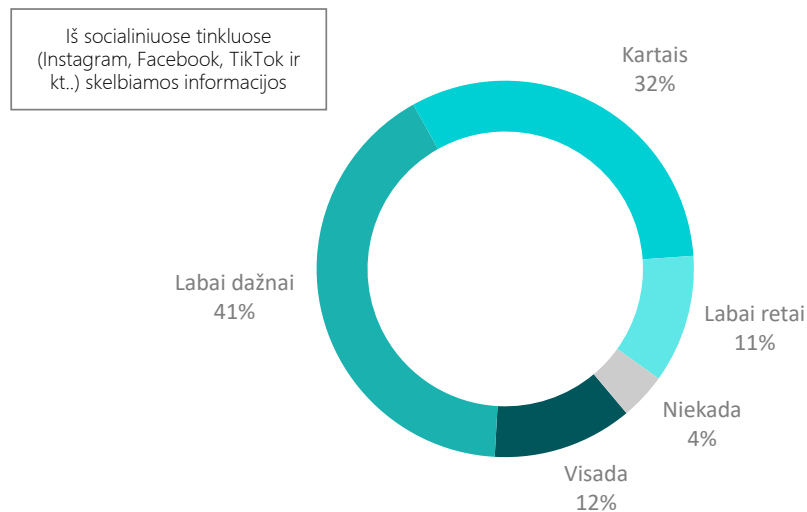
Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 32 procentai apklaustųjų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose informaciją gauna iš visų galimų šaltinių (informaciją iš tam tikro šaltinio gauna visada / labai dažnai / kartais).

2.4.1 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai (proc.) N=1212

Iš socialiniuose tinkluose (Instagram, Facebook, TikTok ir kt.) skelbiamos informacijos apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino 53 proc. respondentų: 12 proc. - visada, 41 proc. – labai dažnai. Trečdalis (32 proc.) iš socialinių tinklų apie tai sužino kartais, 11 proc. sužino labai retai, o 4 proc. – niekada (pav. 2.4.2).

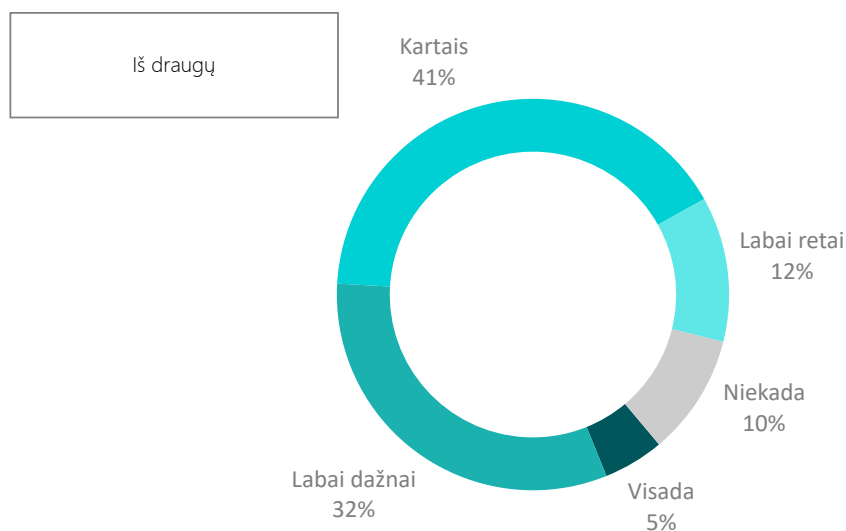
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.2 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: socialiniai tinklai (proc.) N=1212

Iš draugų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino 37 proc. apklaustųjų: 5 proc. visada, 32 proc. labai dažnai. Kartais tokiu būdu informaciją gauna 41 proc. respondentų, o 22 proc. iš draugų apie tokias galimybes sužino labai retai (12 proc.) arba niekada (10 proc.) (pav. 2.4.3).

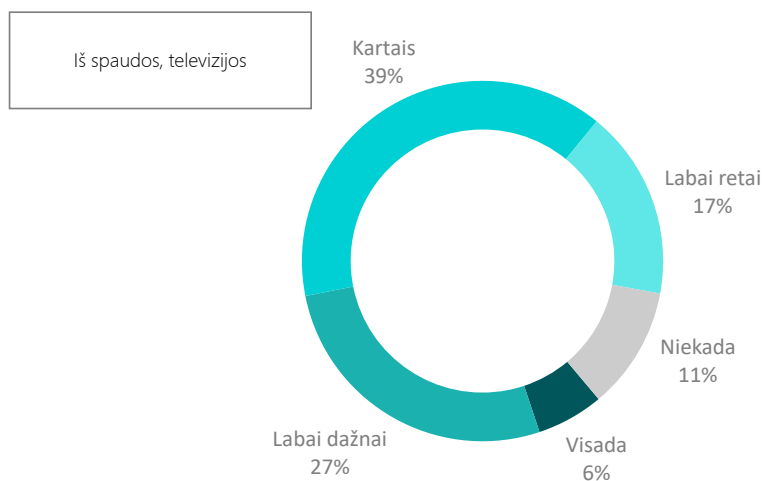
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.3 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: draugai (proc.) N=1212

Iš spaudos, televizijos apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino trečdalis (33 proc.) respondentų: 6 proc. – visada, 27 proc. - labai dažnai. 39 proc. iš spaudos, televizijos apie tai sužino kartais, 17 proc. sužino labai retai, o 11 proc. – niekada (pav. 2.4.4).

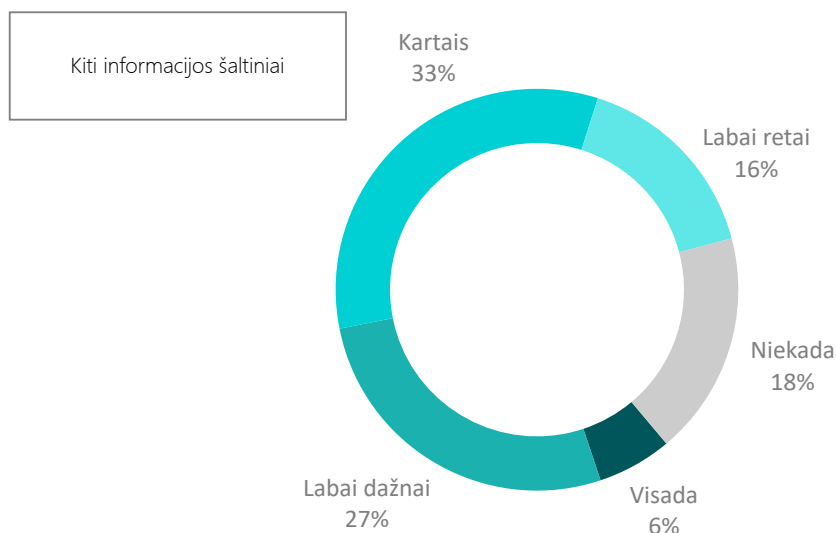
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.4 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: spauda, televizija (proc.)
N=1212

Trečdalis (33 proc.) apklaustųjų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino iš kitų informacijos šaltinių (6 proc. - visada, 27 proc. - labai dažnai). Taip pat trečdalis (33 proc.) tokiu būdu informaciją gauna kartais, 16 proc. - labai retai, o 18 proc. respondentų – niekada (pav. 2.4.5).

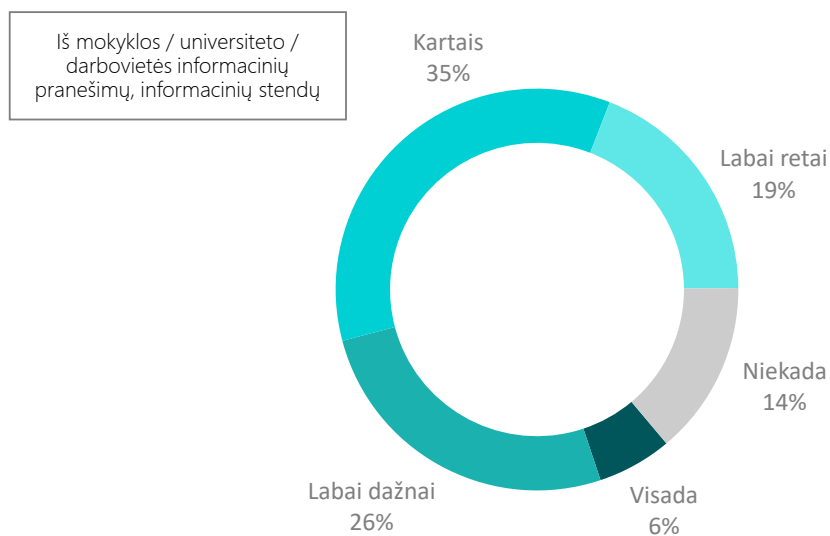
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.5 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: kiti (proc.) N=1212

Trečdalis (32 proc.) apklaustųjų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino iš mokyklos / universiteto / darbovietės informacinių pranešimų ar informacinių stendų (6 proc. visada, 26 proc. labai dažnai). Kiek daugiau nei trečdalį (35 proc.) tokiu būdu informacija pasiekia kartais, penktadalį (19 proc.) - labai retai, o 6 proc. respondentų – niekada (pav. 2.4.6).

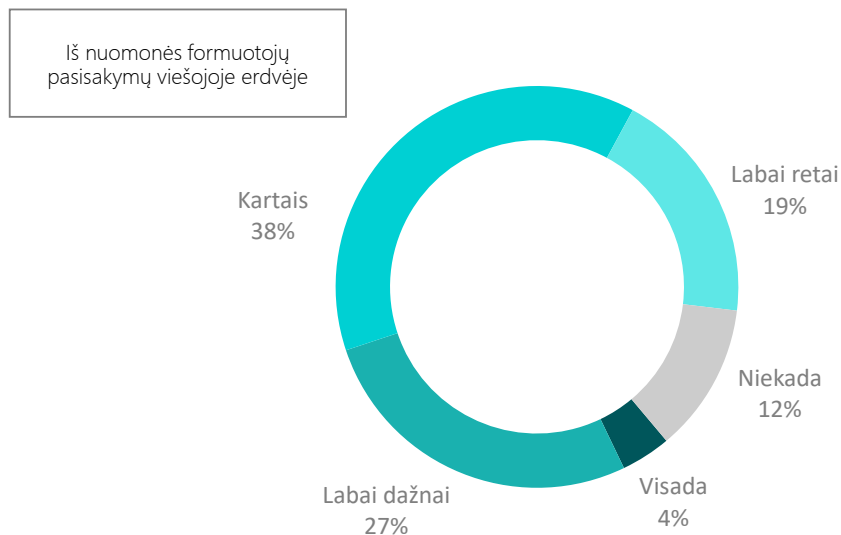
Labai dažnai arba visada informaciją apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose sužinantys iš šio šaltinio dažniau nurodė 14-18 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$).

2.4.6 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: mokyklos / universiteto / darbovietės informaciniai pranešimai (proc.) N=1212

Informaciją apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose iš nuomonės formuotojų pasisakymų viešojoje erdvėje dažniausiai sužino 31 proc. apklaustųjų (4 proc. visada, 27 proc. labai dažnai). 38 proc. nurodė kartais tokiu būdu gaunantys šią informaciją, penktadalis (19 proc.) – labai retai, o 12 proc. – niekada (pav. 2.4.7).

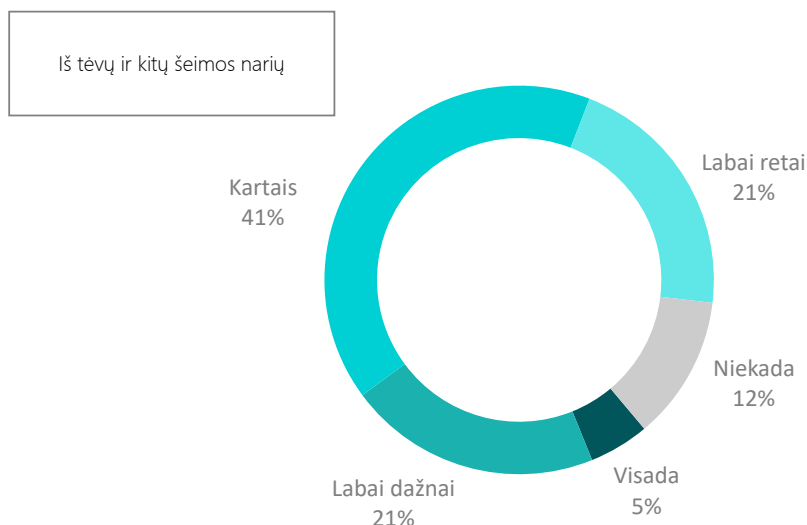
Labai dažnai arba visada iš šio šaltinio gaunantys informaciją dažniau nurodė kaimo vietovių gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.4.7 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: nuomonės formuotojai (proc.)
N=1212

Ketvirtadalis (26 proc.) respondentų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino iš tėvų ir kitų šeimos narių. 41 proc. tyrimo dalyvių iš tėvų ir kitų šeimos narių sužino kartais, penktadalis (21 proc.) - labai retai, o 12 proc. – niekada (pav. 2.4.8).

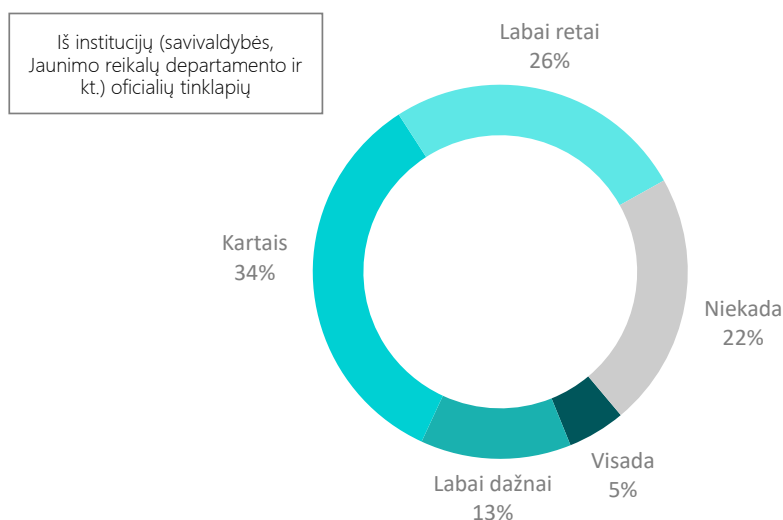
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.8 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: tėvai ir kiti šeimos nariai (proc.) N=1212

18 proc. nurodė, kad apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose sužino iš institucijų (savivaldybės, Jaunimo reikalų departamento ir pan.) oficialių tinklapių (5 proc. visada, 13 proc. labai dažnai). Kartais tokiu būdu informaciją gauna trečdalis (34 proc.) respondentų, labai retai – ketvirtadalis (26 proc.), o niekada – 22 proc. apklaustųjų (pav. 2.4.9).

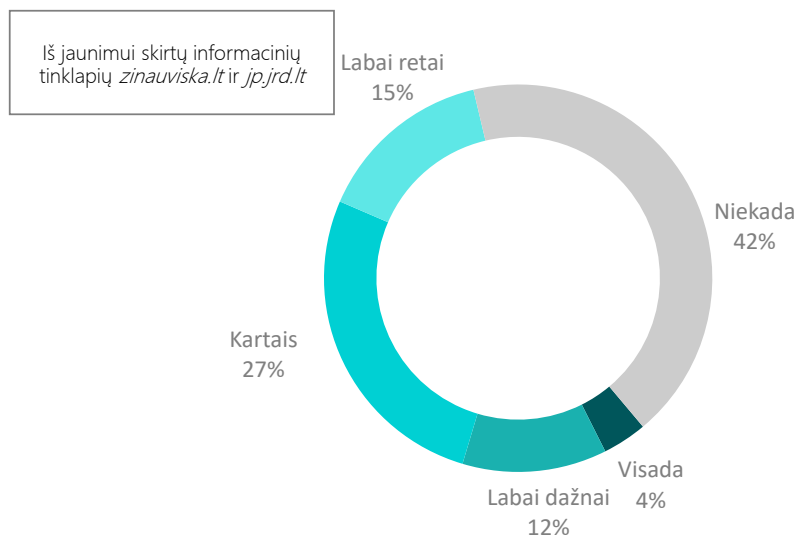
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.9 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: institucijų tinklapiai (proc.) N=1212

16 proc. nurodė, kad apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose sužino iš jaunimui skirtų informacinių tinklapių *zinauviska.lt* ir *jp.jrd.lt* (4 proc. visada, 12 proc. labai dažnai). Kartais tokiu būdu informaciją gauna daugiau nei ketvirtadalis (27 proc.) respondentų, labai retai – 15 proc., o niekada – 42 proc. apklaustųjų (pav. 2.4.10).

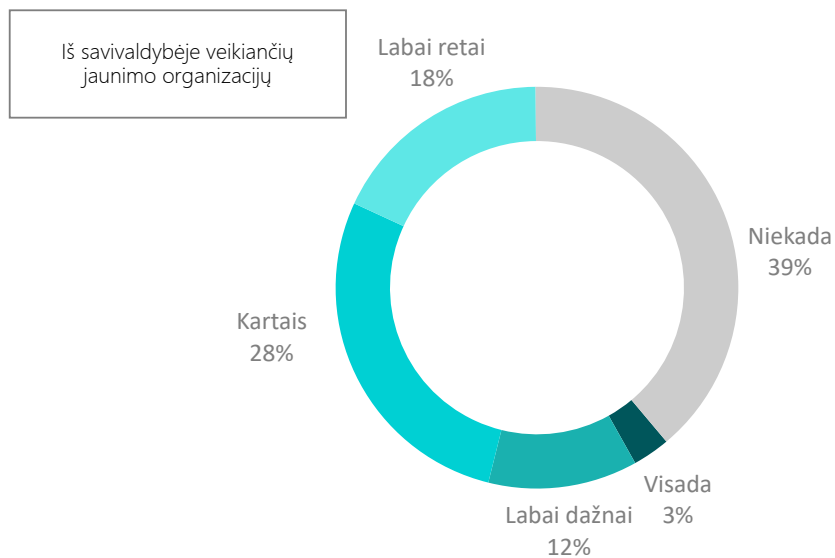
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.10 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: jaunimui skirti informaciniai tinklapiai (proc.) N=1212

15 proc. respondentų apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose dažniausiai sužino iš savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų (3 proc. - visada, 12 proc. - labai dažnai). 28 proc. tyrimo dalyvių iš šių organizacijų sužino kartais, 18 proc. – labai retai, o dauguma (39 proc.) – niekada (pav. 2.4.11).

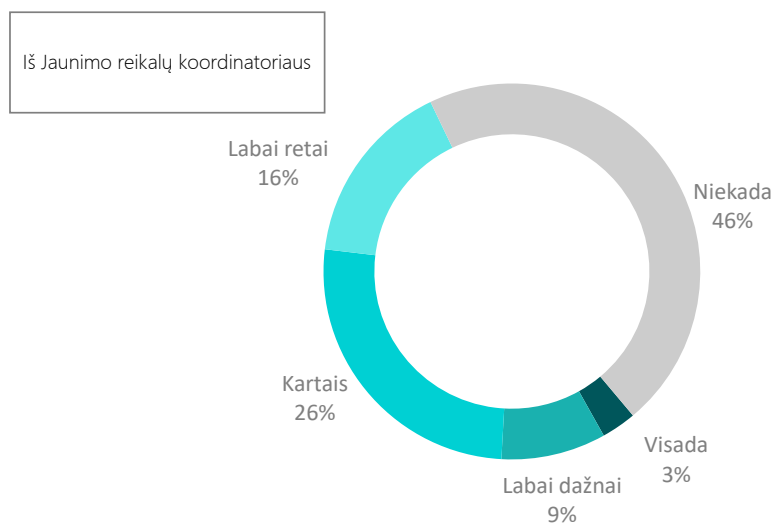
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.11 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: jaunimo organizacijos savivaldybėje (proc.) N=1212

Vos 12 proc. respondentų nurodė dažniausiai apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose sužinantys iš jaunimo reikalų koordinatoriaus: 3 proc. - visada, 9 proc. - labai dažnai. 26 proc. respondentų tokiu būdu informaciją nurodė gaunantys kartais, 16 proc. – labai retai, o dauguma (46 proc.) – niekada (pav. 2.4.12).

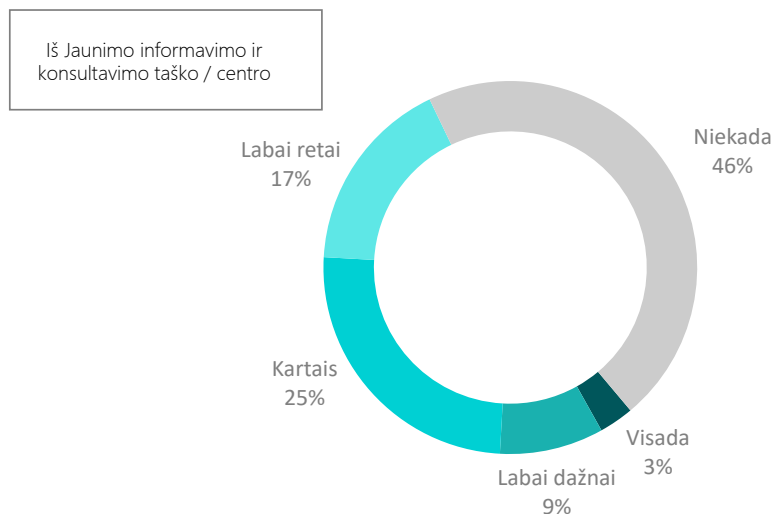
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.4.12 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: jaunimo reikalų koordinatorius (proc.) N=1212

Taip pat tik 12 proc. tyrimo dalyvių (3 proc. visada, 9 proc. labai dažnai) nurodė dažniausiai apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose sužinantys iš Jaunimo informavimo ir konsultavimo taško ar centro. Ketvirtadalis (25 proc.) respondentų tokiu būdu informaciją nurodė gaunantys kartais, 17 proc. – labai retai, o dauguma (46 proc.) – niekada (pav. 2.4.13).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

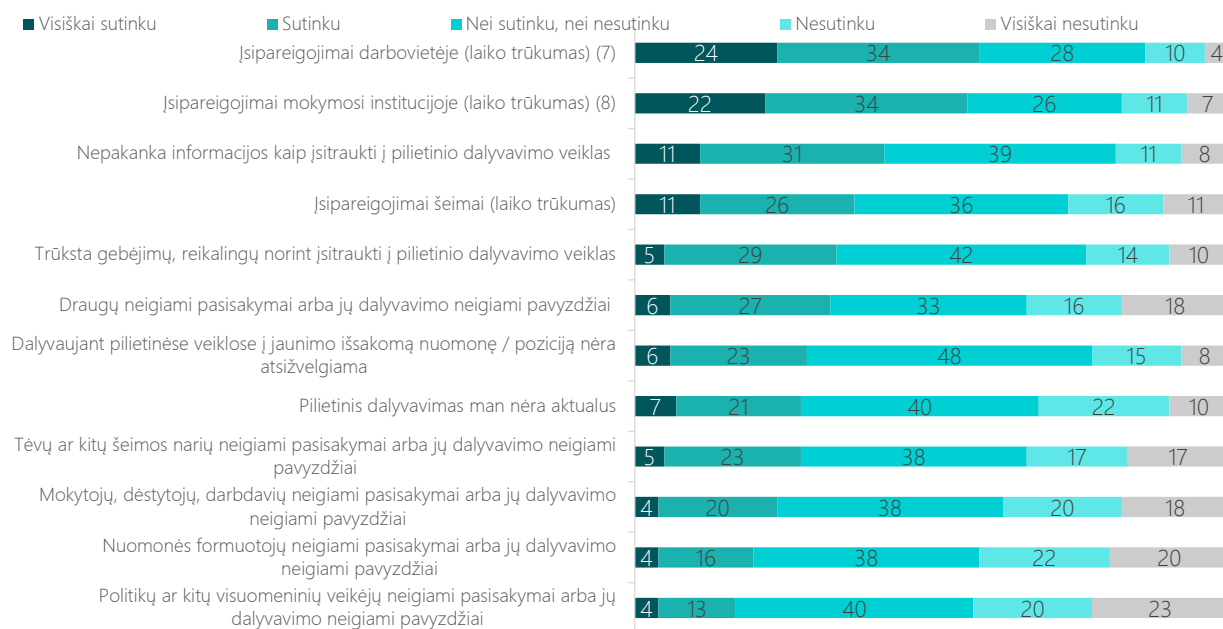
2.4.13 pav. Informacijos apie galimybę dalyvauti pilietinėse veiklose šaltiniai: Jaunimo informavimo ir konsultavimo taškas / centras (proc.) N=1212

2.5. DALYVAVIMĄ RIBOJANTYS /SKATINANTYS VEIKSNIAI

Dalyvavimą ribojantys veiksniai

Kaip pagrindinius veiksnius, ribojančius galimybes ar mažinančius norą dalyvauti pilietinėse veiklose, respondentai nurodė laiko trūkumą dėl įsipareigojimų darbovietėje (sutinka arba visiškai sutinka 58 proc.) bei dėl įsipareigojimų mokymosi institucijoje (sutinka arba visiškai sutinka 56 proc.). Kiek rečiau respondentai kaip priežastis įvardijo informacijos, kaip įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, trūkumą (sutinka arba visiškai sutinka 42 proc.) bei įsipareigojimus šeimai (sutinka arba visiškai sutinka 37 proc.) (pav. 2.5.1).

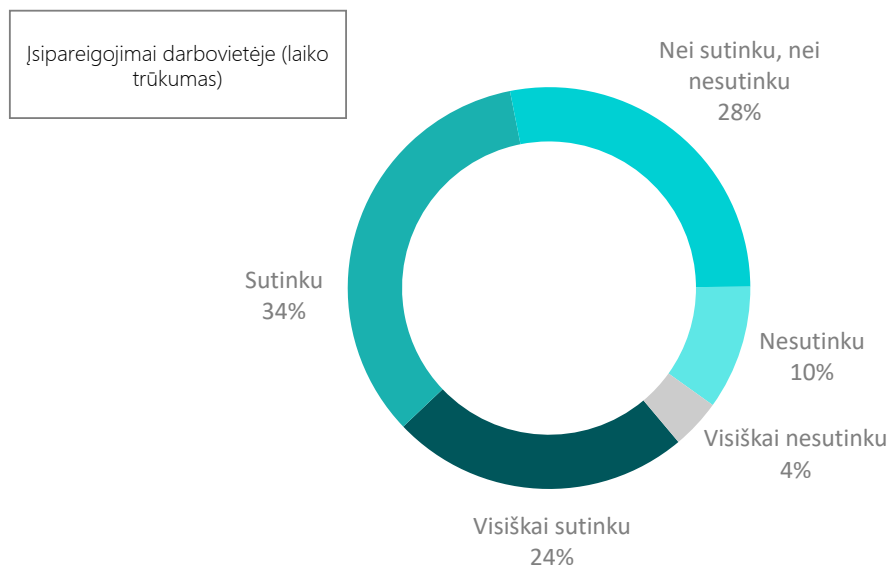
Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 3 procentai apklaustųjų nurodė, jog visos galimos priežastys riboja jų dalyvavimą pilietinėse veiklose (visiškai sutinka / sutinka su teiginiais).

2.5.1 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai (proc.) N=1212 (7) Klausimas užduodamas tik respondentams, kurie dirba arba turi nuosavą verslą (N=465), (8) Klausimas užduodamas tik respondentams, kurie mokosi arba studijuoja (N=716).

Daugiau nei pusė (58 proc.) dirbančių arba nuosavą verslą turinčių respondentų sutinka, kad pilietinėse veiklose jiems trukdo dalyvauti įsipareigojimai darbovietėje ir dėl jų atsiradęs laiko stygius: 24 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka. 28 proc. laikosi neutralios pozicijos, o 14 proc. nesutinka: 10 proc. nesutinka ir 4 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.2).

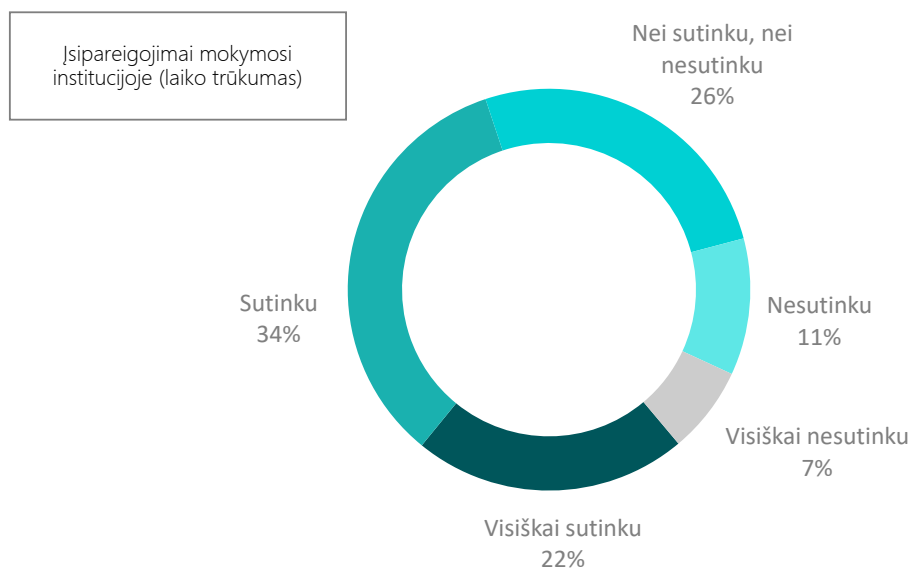
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.2 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: įsipareigojimai darbovietėje (proc.)
N=465; dirbantys arba nuosavą verslą turintys respondentai.

56 proc. besimokančių ar studijuojančių apklaustųjų sutinka, kad galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose jiems apriboja įsipareigojimai mokymosi institucijai ir dėl to atsiradęs laiko trūkumas: 22 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka. 26 proc. tai vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 18 proc. nesutinka, jog įsipareigojimai mokymo įstaigai apriboja galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose: 11 proc. nesutinka, 7 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.3).

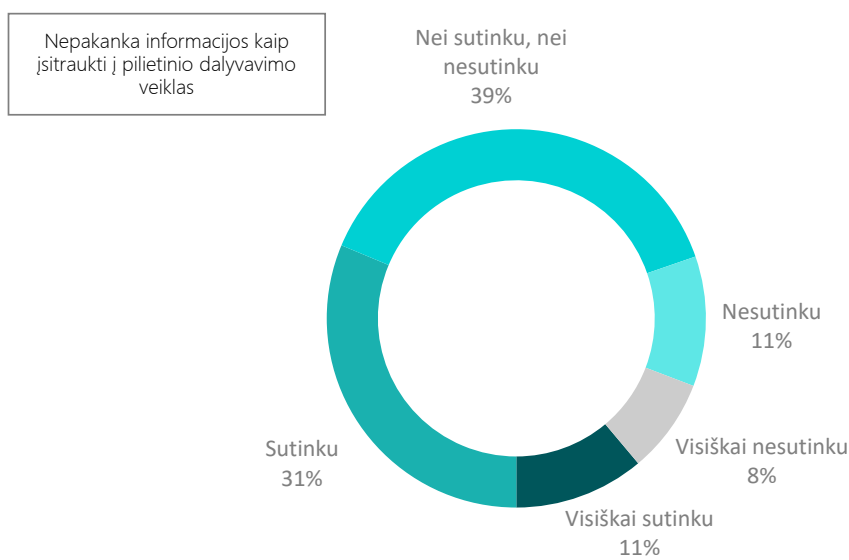
19-24 ir 25-29 m. respondentai dažniau išreiškė tvirtą pritarimą („visiškai sutinku“), jog galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose riboja įsipareigojimai mokymosi institucijoje (Pearsono χ^2 testo $p < 0,01$).

2.5.3 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: įsipareigojimai mokymosi institucijoje (proc.) N=716; *besimokantys arba studijuojantys respondentai*.

42 proc. tyrimo dalyvių sutinka, kad jų norą dalyvauti pilietinėse veiklose riboja informacijos, kaip į jas įsitraukti, trūkumas: 11 proc. visiškai sutinka, 31 proc. sutinka. 39 proc. laikosi neutralios pozicijos, o penktadalis nesutinka: 11 proc. nesutinka, 8 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.4).

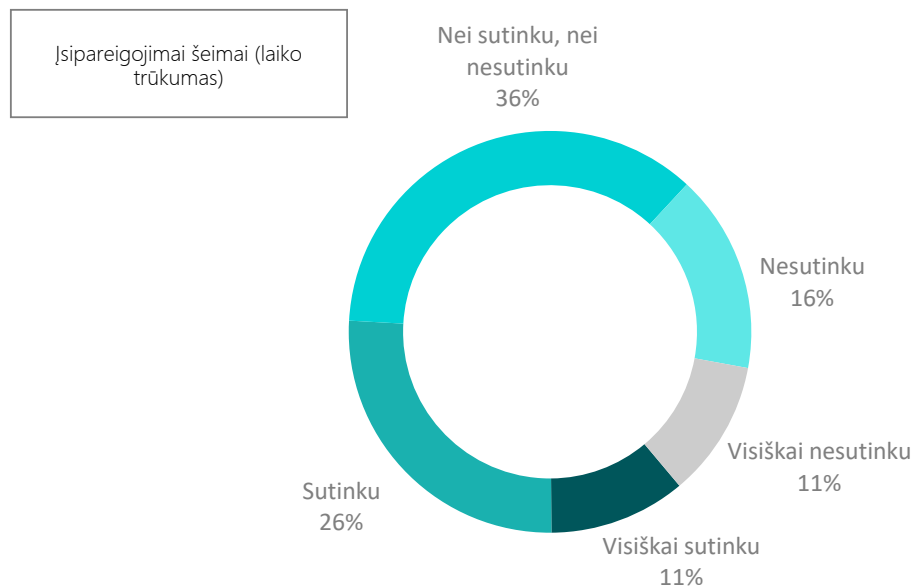
Moterys dažniau sutinka, kad nepakanka informacijos, kaip įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.4 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: informacijos, kaip įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, trūkumas (proc.) N=1212

37 proc. respondentų kaip priežastį, ribojančią galimybes dalyvauti pilietinėje veikloje, įvardijo įsipareigojimus šeimai ir dėl jų iškilusį laiko stygių: 11 proc. visiškai sutinka, 26 proc. sutinka. 36 proc. šią priežastį vertina neutraliai, o 27 proc. nesutinka, kad dalyvauti pilietinėje veikloje jiems trukdo įsipareigojimai šeimai: 16 proc. nesutinka, 11 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.5).

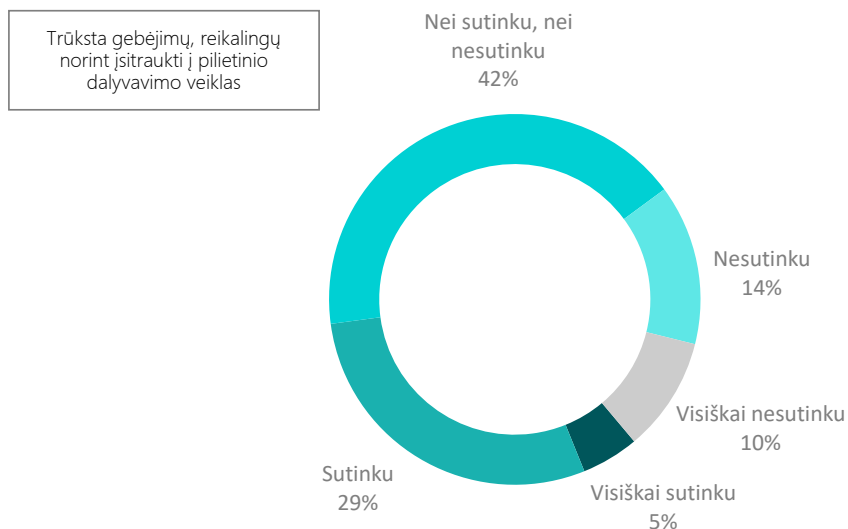
Moterys dažniau sutinka / visiškai sutinka (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$), o 25-29 m. respondentai dažniau sutinka (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$), kad galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose riboja įsipareigojimai šeimai.

2.5.5 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: įsipareigojimai šeimai (proc.) N=1212

Trečdalis (34 proc.) respondentų sutinka, kad jų galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose riboja gebėjimų, reikalingų norint įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, trūkumas: 5 proc. visiškai sutinka, 29 proc. sutinka. Didžioji dalis (42 proc.) su tuo nei sutinka, nei nesutinka, o 24 proc. mano priešingai: 14 proc. nesutinka, 10 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.6).

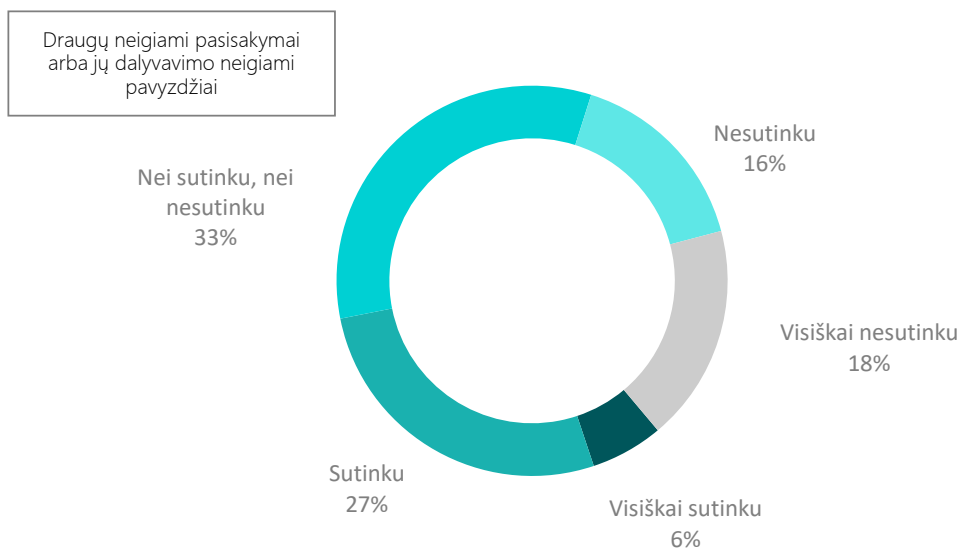
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.6 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: gebėjimų, reikalingų norint įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, trūkumas (proc.) N=1212

Trečdalis (33 proc.) apklaustųjų sutinka, kad norą ar galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose riboja draugų neigiami pasisakymai arba jų dalyvavimo neigiami pavyzdžiai: 6 proc. visiškai sutinka, 27 proc. sutinka. Taip pat trečdalis (33 proc.) šiuo klausimu išreiškė neutralią poziciją, o 34 proc. nesutinka: 16 proc. nesutinka, 18 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.7).

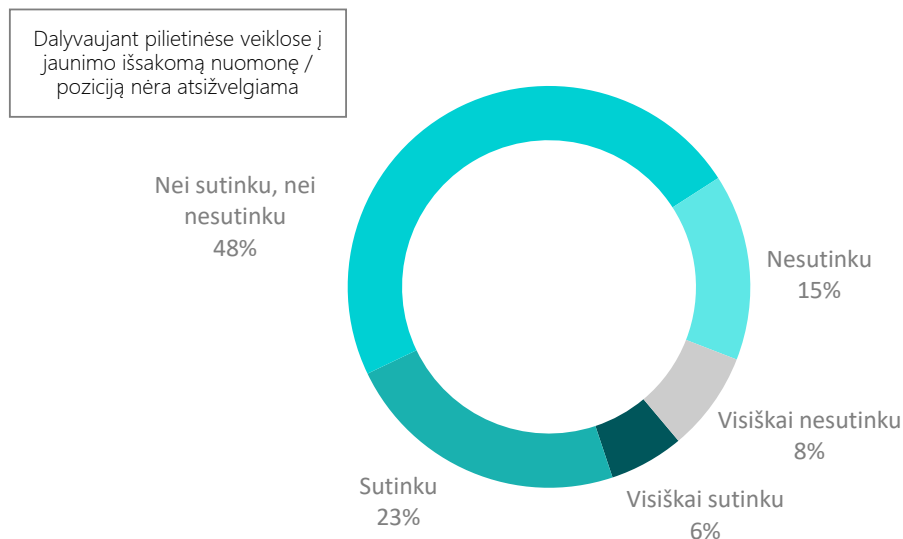
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.7 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: draugų neigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

29 proc. respondentų sutinka, kad jų norą dalyvauti pilietinėse veiklose riboja tai, jog į jaunimo išsakomą nuomonę / poziciją nėra atsižvelgiama: 6 proc. visiškai sutinka, 23 proc. sutinka. 48 proc. tyrimo dalyvių šiuo atžvilgiu išreiškė neutralią poziciją, beveik ketvirtadalis (23 proc.) su minėtuoju teiginiu nesutinka: 15 proc. nesutinka, 8 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.8).

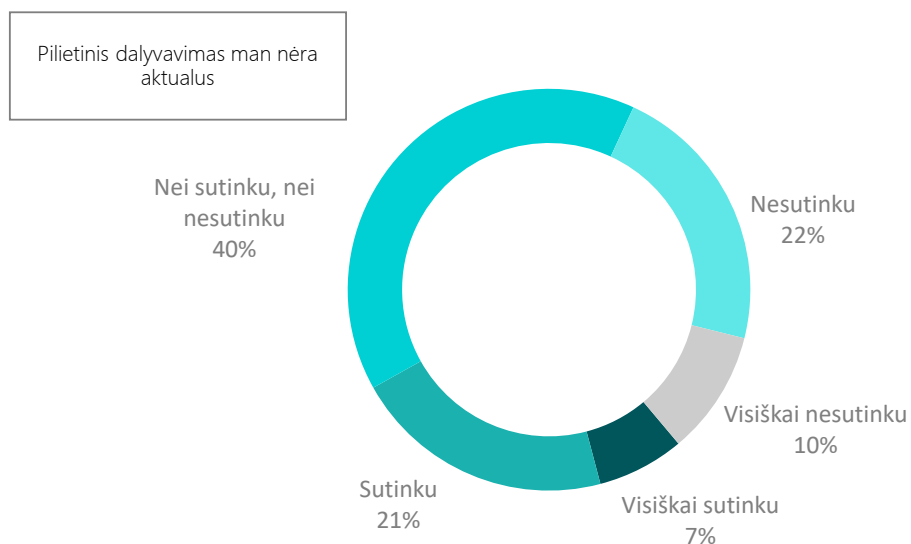
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.8 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: neatsižvelgimas į jaunimo išsakomą nuomonę, poziciją (proc.) N=1212

28 proc. respondentų nurodė, kad pilietinis dalyvavimas jiems nėra aktualus: visiškai sutinka 7 proc., sutinka 21 proc. Beveik pusė (40 proc.) tai vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 42 proc. nepritaria teiginiui, kad pilietinis dalyvavimas jiems neaktualus: 22 proc. nesutinka, 10 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.9).

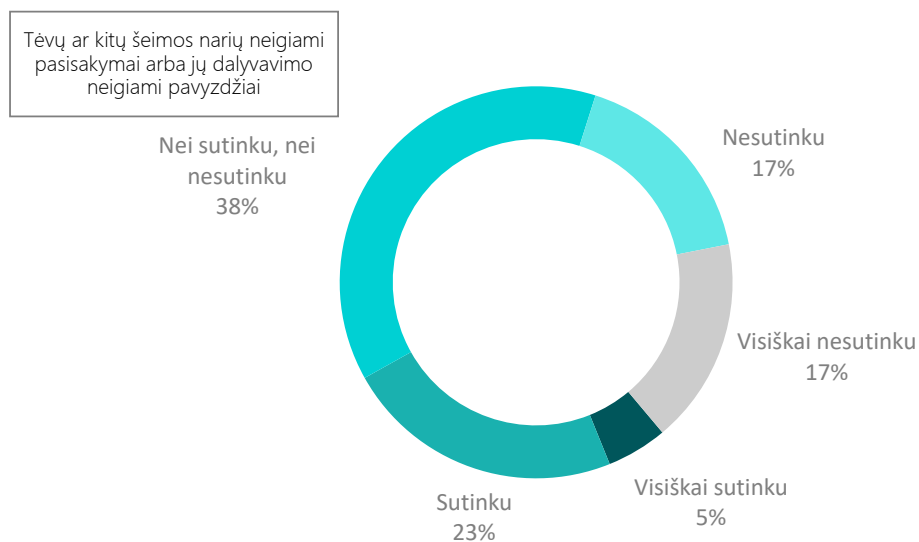
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.9 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: neaktualu (proc.) N=1212

28 proc. apklaustųjų nuomone, jų norą, galimybes dalyvauti pilietinėje veikloje riboja tėvų ar kitų šeimos narių neigiami pasisakymai arba jų dalyvavimo neigiami pavyzdžiai (5 proc. visiškai sutinka, 23 proc. sutinka), 38 proc. laikosi neutralios nuomonės, o trečdalis (34 proc.) nesutinka: po 17 proc. apklaustųjų nesutinka arba visiškai nesutinka (pav. 2.5.10).

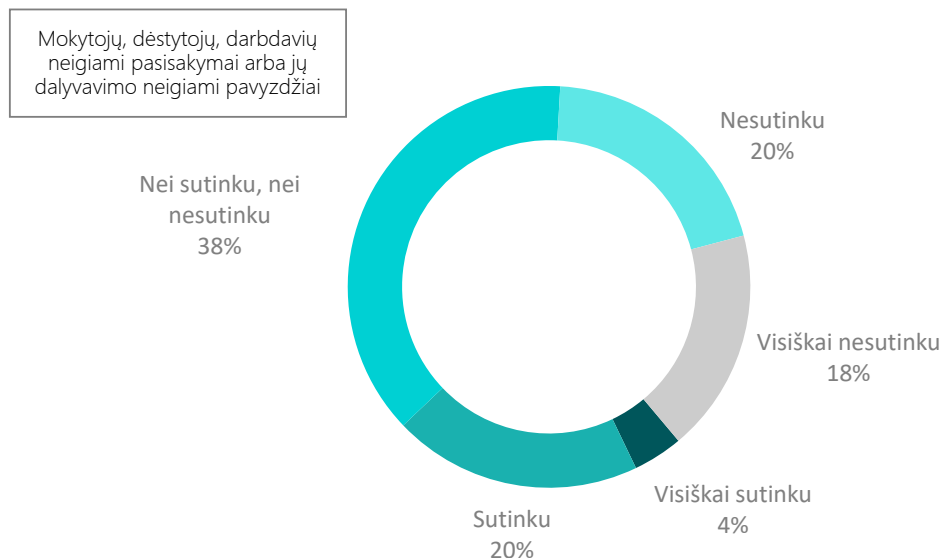
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.10 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: tėvų ar kitų šeimos narių neigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

Ketvirtadalis (24 proc.) respondentų sutinka, kad jų norą dalyvauti pilietinėse veiklose riboja mokytojų, dėstytojų, darbdavių neigiami pasisakymai arba jų dalyvavimo neigiami pavyzdžiai: 4 proc. visiškai sutinka, 20 proc. sutinka. 38 proc. tyrimo dalyvių šiuo klausimu laikosi neutralios pozicijos, o tiek pat – 38 proc. – priešingos: 20 proc. nesutinka, 18 proc. visiškai nesutinka su minėtu teiginiu (pav. 2.5.11).

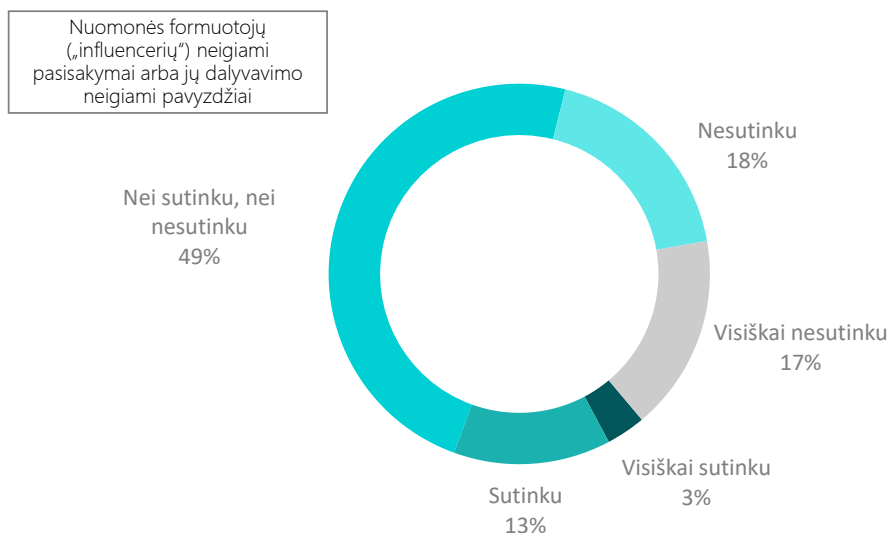
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.11 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: mokytojų, dėstytojų, darbdavių neigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

16 proc. apklaustųjų sutinka, kad norą ar galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose riboja nuomonės formuotojų („influencerių“) neigiami pasisakymai arba jų dalyvavimo neigiami pavyzdžiai: 3 proc. visiškai sutinka, 13 proc. sutinka. Pusė (49 proc.) respondentų laikosi neutralios pozicijos, o 35 proc. nesutinka: 18 proc. nesutinka, 17 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.12).

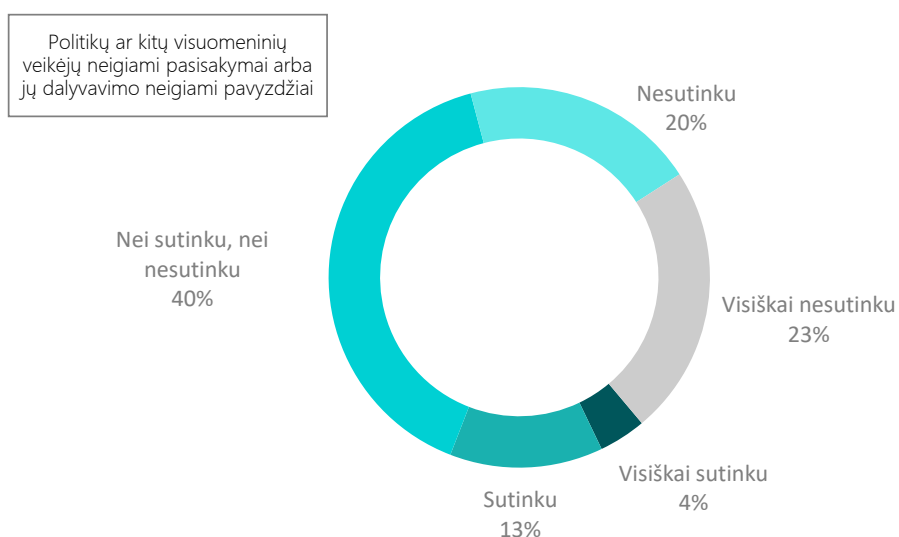
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.12 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: nuomonės formuotojų neigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

Politikų ar kitų visuomeninių veikėjų neigiamus pasisakymus arba jų dalyvavimo neigiamus pavyzdžius kaip ribojančius norą / galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose nurodė 17 proc. respondentų: 4 proc. visiškai sutinka, 13 proc. sutinka. 40 proc. apklaustųjų šią priežastį vertina neutraliai, o 43 proc. nesutinka: 20 proc. nesutinka, 23 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.13).

Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

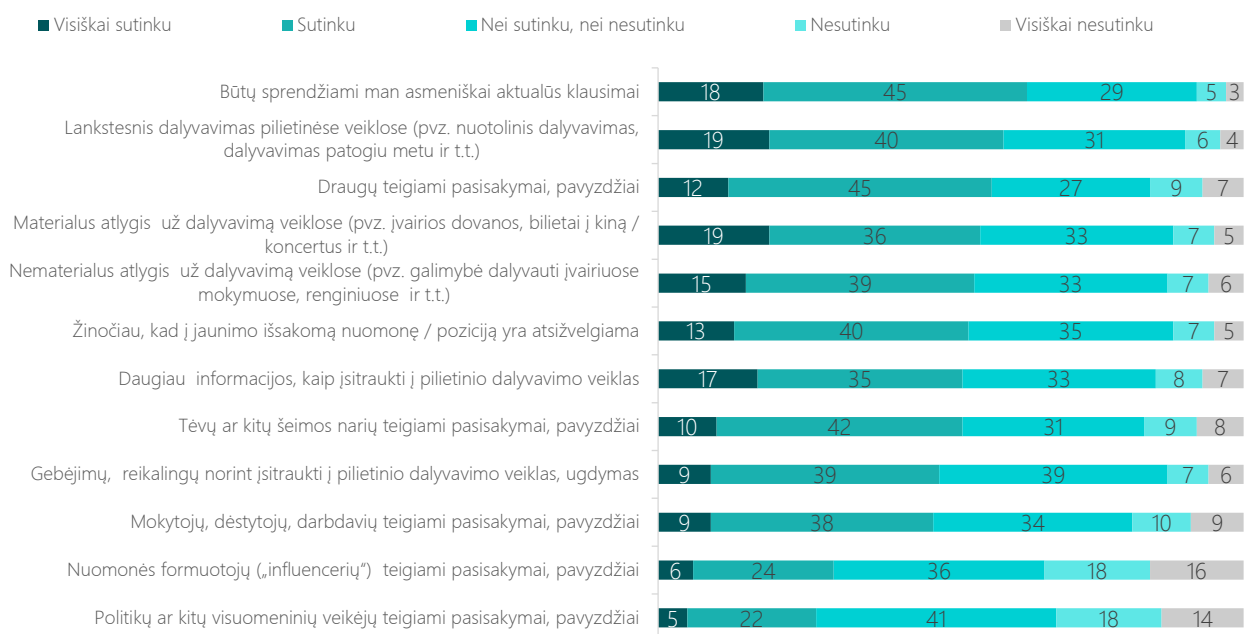

2.5.13 pav. Norą dalyvauti pilietinėse veiklose ribojantys veiksniai: politikų ir kitų visuomeninių veikėjų neigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

Dalyvavimą skatinantys veiksniai

Kalbant apie veiksnius, skatinančius dalyvauti pilietinėse veiklose, tyrimo dalyviai jiems aktualių klausimų sprendimą įvardijo kaip svarbiausią priežastį (sutinka arba visiškai sutinka 63 proc.). Respondentams taip pat svarbi galimybė pilietinėse veiklose dalyvauti lanksčiai (sutinka arba visiškai sutinka 59 proc.) bei teigiami draugų pasisakymai, pavyzdžiai (sutinka arba visiškai sutinka 57 proc.) (pav. 2.5.14).

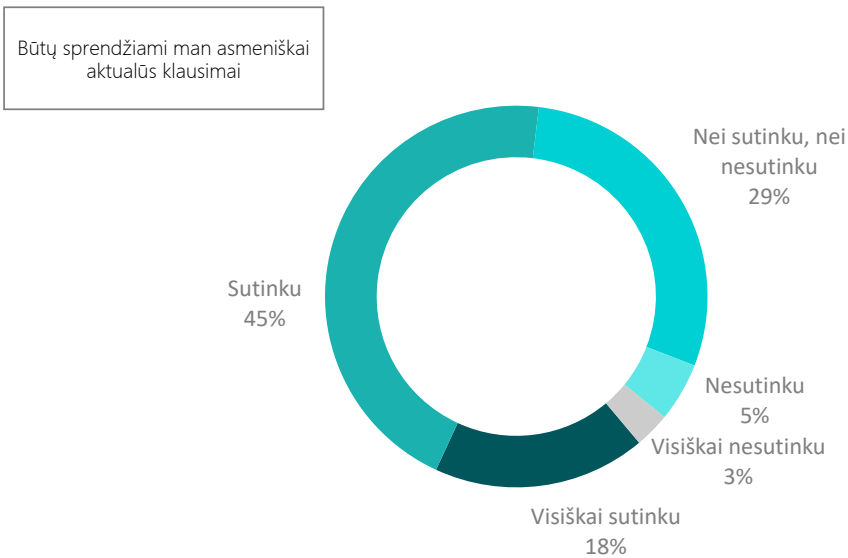
Atsižvelgiant į **išvestinį teiginių vertinimo rodiklį**, 14 procentų apklaustųjų nurodė, jog visos galimos priežastys skatina juos dalyvauti pilietinėse veiklose (visiškai sutinka / sutinka su teiginiais).

2.5.14 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose (proc.) N=1212

Jeigu būtų sprendžiami respondentams asmeniškai aktualūs klausimai, pilietinėse veiklose dalyvauti sutiktų 63 proc. apklaustųjų: 18 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka. 29 proc. respondentų tokią priežastį vertina neutraliai, o vos 8 proc. nesutinka su minėtuoju teiginiu: 5 proc. nesutinka, 3 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.15).

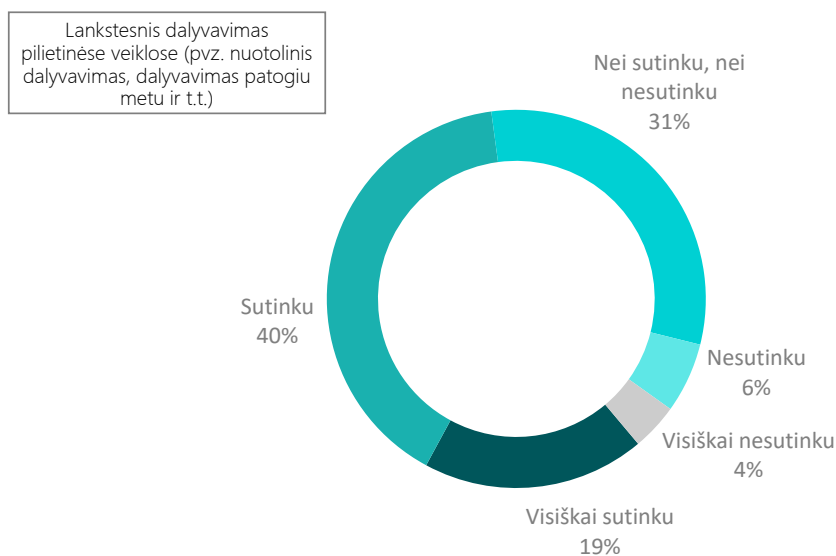
Sutinkantys / visiškai sutinkantys, kad asmeniškai aktualių klausimų sprendimas paskatintų dalyvauti pilietinėse veiklose, dažniau nurodė kaimo vietovių gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.15 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: asmeniškai aktualių klausimų sprendimas
(proc.) N=1212

Galimybė lanksčiai dalyvauti pilietinėse veiklose tą daryti paskatintų 59 proc. respondentų: 19 proc. su teiginiu visiškai sutinka, 40 proc. – sutinka. 31 proc. laikosi neutralios pozicijos, o 10 proc. apklaustųjų nuomone, tokia galimybė dalyvauti nepaskatintų: 6 proc. su teiginiu nesutinka, 4 proc. – visiškai nesutinka (pav. 2.5.16).

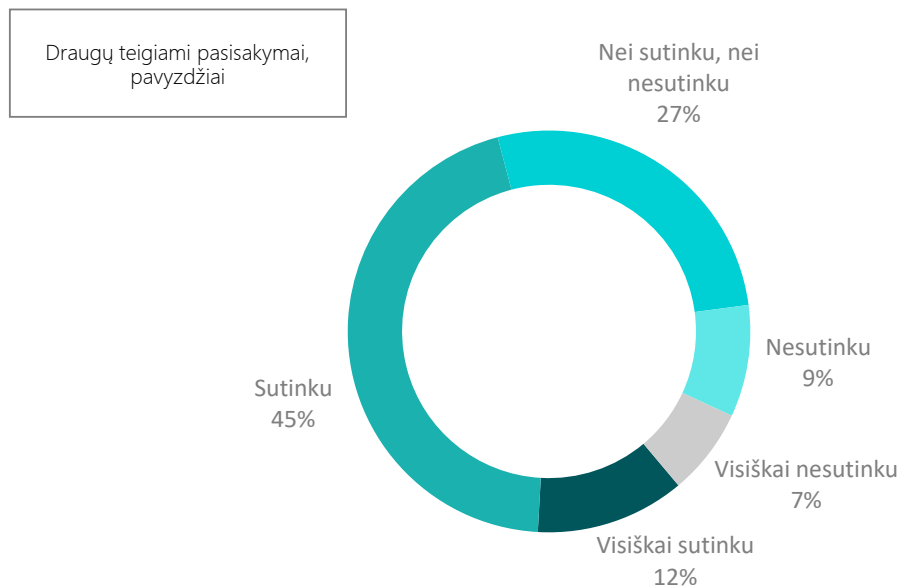
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nerasta.

2.5.16 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: lankstesnis dalyvavimas pilietinėse veiklose
(proc.) N=1212

57 proc. apklaustujų sutinka, kad dalyvauti pilietinėse veiklose juos paskatintų draugų teigiami pasisakymai ar pavyzdžiai: 12 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka. 27 proc. išreiškė neutralią poziciją, o 16 proc. nesutinka, kad draugų pasisakymai paskatintų juos dalyvauti pilietinėse veiklose: 9 proc. nesutinka, 7 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.17).

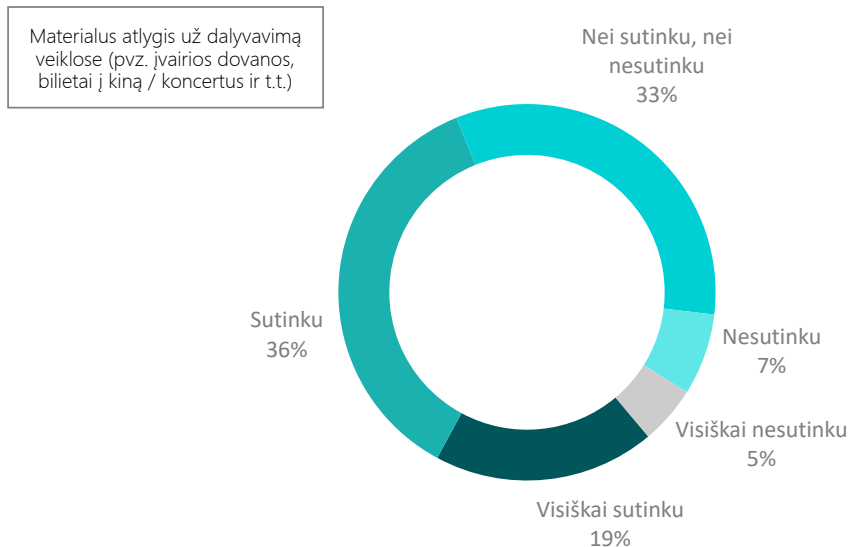
Sutinkantys / visiškai sutinkantys, kad dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų draugų teigiami pasisakymai ar pavyzdžiai, dažniau nurodė 14-18 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.17 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: draugų teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

55 proc. respondentų dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų ir materialus atlygis (pvz., dovanos bilietai į kiną / koncertus): 19 proc. visiškai sutinka, 36 proc. sutinka. Trečdalis apie tokį paskatinimą laikosi neutralios nuomonės – nei sutinka, nei nesutinka, o 12 proc. nesutinka, kad materialus atlygis paskatintų dalyvauti pilietinėje veikloje: 7 proc. su teiginiu nesutinka, 5 proc. – visiškai nesutinka (pav. 2.5.18).

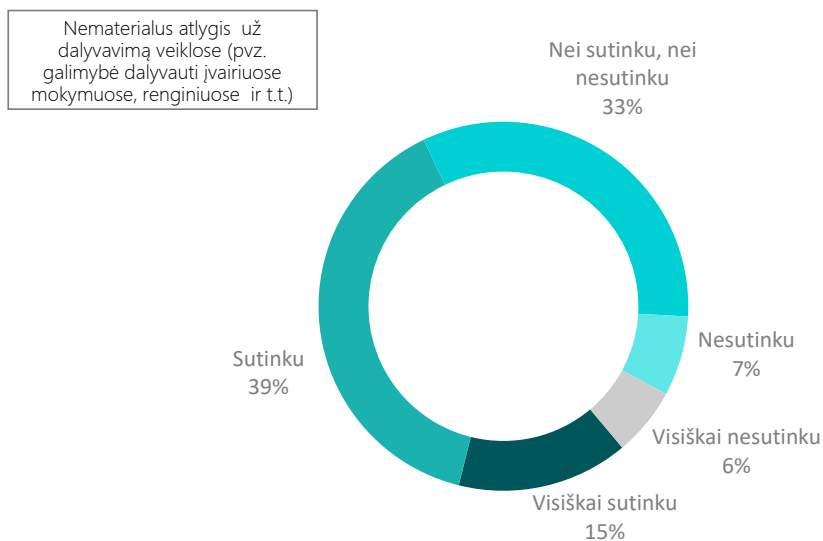
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.18 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: materialus atlygis (proc.) N=1212

Kiek daugiau nei pusė (54 proc.) tyrimo dalyvių sutinka, kad nematerialus atlygis (pvz., galimybė dalyvauti įvairiuose mokymuose, renginiuose) paragintų juos dalyvauti šiose veiklose: 15 proc. visiškai sutinka, 39 proc. sutinka. 33 proc. laikosi neutralios pozicijos, o 13 proc. su tokiu teiginiu nesutinka: 7 proc. nesutinka, 6 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.19).

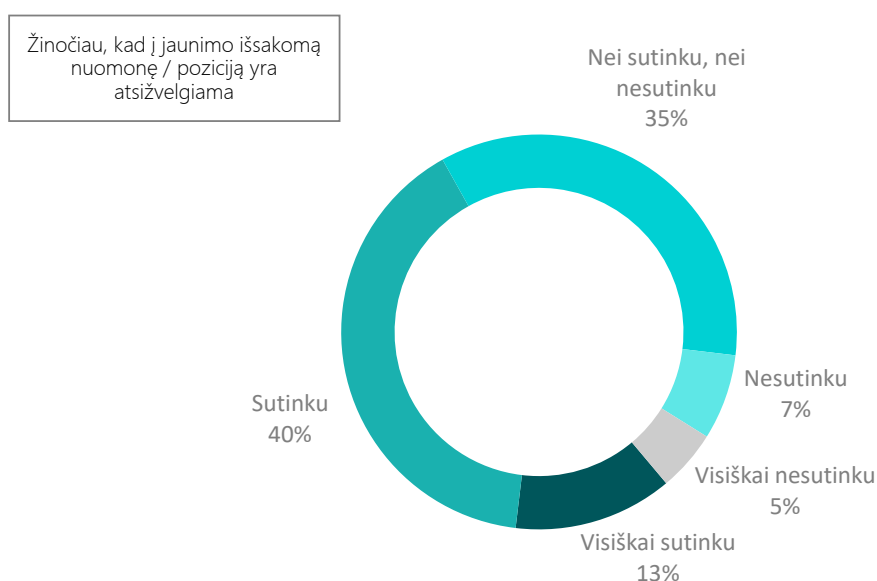
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.19 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: nematerialus atlygis (proc.) N=1212

Žinojimas, kad į jaunimo išsakomą nuomonę, poziciją yra atsižvelgiama, pilietinėse veiklose dalyvauti paskatintų 53 proc. respondentų – su teiginiu visiškai sutinka 13 proc., sutinka – 40 proc. apklaustųjų. Kiek daugiau nei trečdalis (35 proc.) laikosi neutralios pozicijos, o 12 proc. nesutinka: 7 proc. respondentų nesutinka, 5 proc. – visiškai nesutinka (pav. 2.5.20).

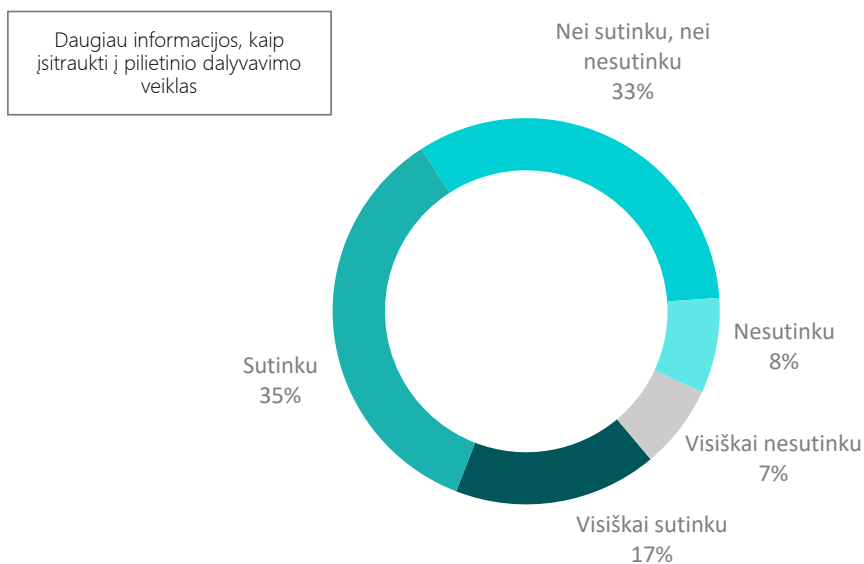
Sutinkantys, kad dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų žinojimas, jog į jaunimo išsakomą nuomonę yra atsižvelgiama, dažniau nurodė miestų gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$) ir moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.20 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: atsižvelgimas į jaunimo išsakomą nuomonę / poziciją (proc.) N=1212

52 proc. apklaustųjų nuomone, pilietinėse veiklose jie dalyvautų, jei turėtų daugiau informacijos apie tai, kaip įsitraukti į tokias veiklas: 17 proc. su tuo visiškai sutinka, 35 proc. sutinka. Trečdalis (33 proc.) tokią paskatą vertina neutraliai – nei sutinka, nei nesutinka, o 15 proc. nepritaria teiginiui, kad didesnis informacijos kiekis juos paskatintų dalyvauti pilietinėse veiklose: 8 proc. nesutinka, 7 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.21).

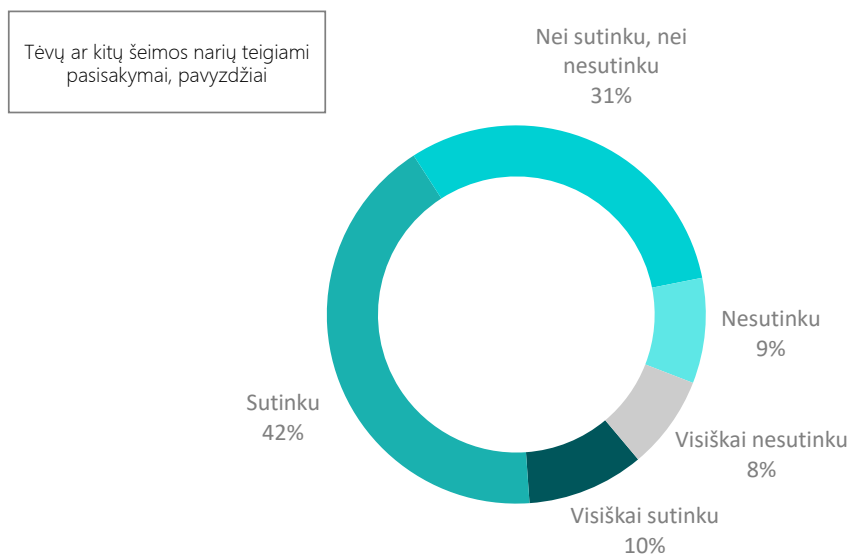
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.21 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: informacijos, kaip įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, pakankamumas (proc.) N=1212

Daugiau nei pusė (52 proc.) respondentų pritaria, kad dalyvauti pilietinėse veiklose juos paragintų tėvų ar kitų šeimos narių teigiami pasisakymai ar pavyzdžiai: 10 proc. visiškai sutinka, 42 proc. sutinka. Mažiau nei trečdalis (31 proc.) laikosi neutralios pozicijos, o 17 proc. nesutinka, kad paskatintų tėvų pasisakymai: 9 proc. nesutinka, 8 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.22).

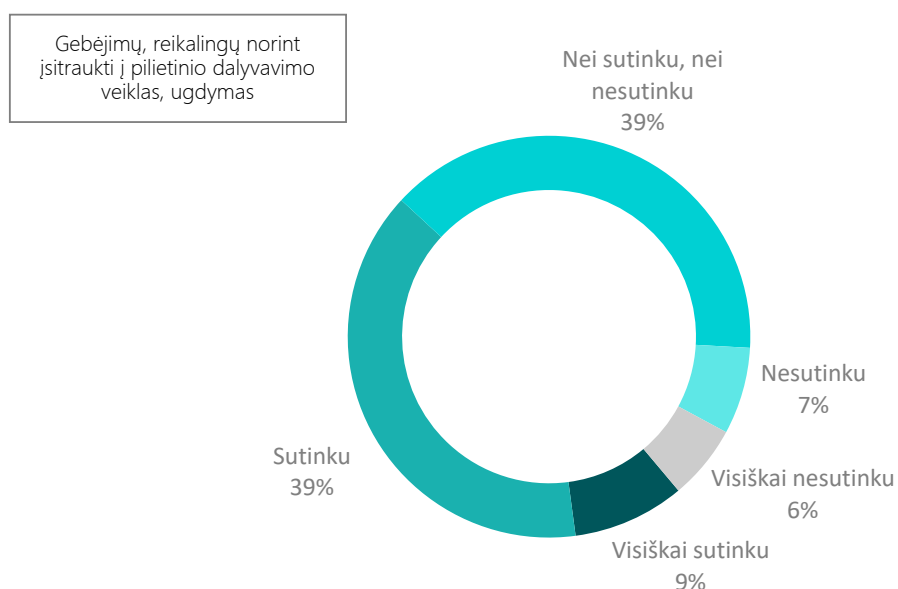
Sutinkantys / visiškai sutinkantys, kad dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų tėvų ar kitų šeimos narių teigiami pasisakymai ar pavyzdžiai, dažniau nurodė 14-18 m. respondentai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,001$) ir moterys (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.22 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: tėvų ar kitų šeimos narių teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

Kiek mažiau nei pusė (48 proc.) tyrimo dalyvių sutinka, kad gebėjimų, reikalingų norint įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, ugdymas paragintų juos šiose veiklose dalyvauti: 9 proc. visiškai sutinka, 39 proc. sutinka. 39 proc. laikosi neutralios pozicijos, o 13 proc. su tokiu teiginiu nesutinka: 7 proc. nesutinka, 6 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.23).

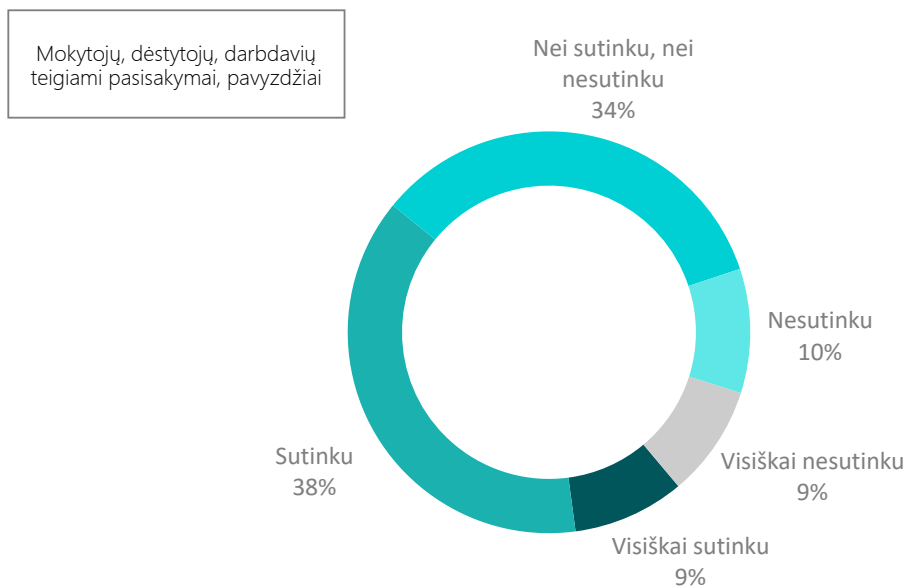
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.23 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: gebėjimų, reikalingų norint įsitraukti į pilietinio dalyvavimo veiklas, ugdymas (proc.) N=1212

Mokytojų, dėstytojų ar darbdavių teigiami pasisakymai, pavyzdžiai dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų 47 proc. respondentų – su teiginiu visiškai sutinka 9 proc., sutinka – 38 proc. apklaustųjų. Trečdalis (34 proc.) laikosi neutralios pozicijos, o 19 proc. nesutinka dėl mokytojų, dėstytojų ar darbdavių paskatinimo veiksmingumo: su teiginiu nesutinka 10 proc. respondentų, visiškai nesutinka – 9 proc. (pav. 2.5.24).

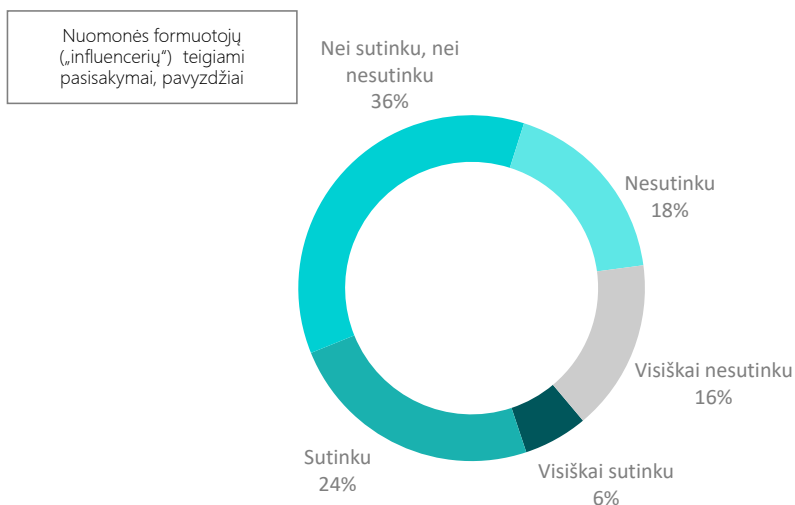
Jauniausi (14-18 metų) respondentai dažniau sutinka, kad dalyvauti pilietinėse veiklose juos paskatintų mokytojų, dėstytojų, darbdavių teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.24 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: mokytojų, dėstytojų, darbdavių teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

30 proc. apklaustųjų pritaria, kad nuomonės formuotojų („influencerių“) teigiami pasisakymai ar pavyzdžiai paskatintų juos dalyvauti pilietinėse veiklose: visiškai sutinka 6 proc., sutinka 24 proc. 36 proc. tokią paskatą vertina neutraliai, o trečdalis (34 proc.) nesutinka, kad juos paskatintų nuomonės formuotojų pasisakymai: 18 proc. nesutinka, 16 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.25).

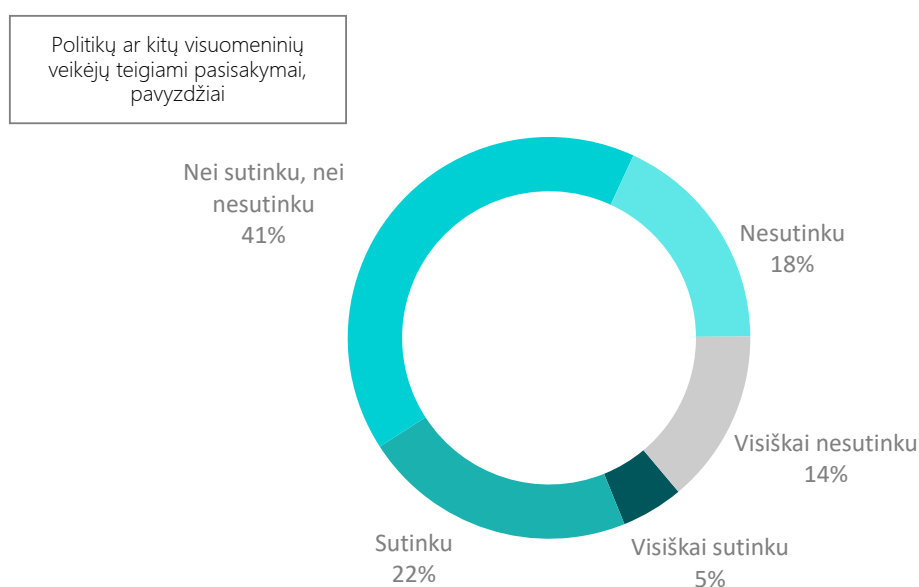
Statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lyties, amžiaus ar gyvenamosios vietos charakteristikas nėra.

2.5.25 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: nuomonės formuotojų teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

27 proc. apklaustųjų sutinka, kad dalyvauti pilietinėse veiklose juos paskatintų politikų ar kitų visuomeninių veikėjų teigiami pasisakymai, pavyzdžiai: 5 proc. visiškai sutinka, 22 proc. sutinka. 41 proc. išreiškė neutralią poziciją, o trečdalis (32 proc.) nesutinka, kad politikų ar kitų veikėjų pasisakymai paskatintų juos dalyvauti pilietinėse veiklose: 18 proc. nesutinka, 14 proc. visiškai nesutinka (pav. 2.5.26).

Dažniau sutinkantys, kad dalyvauti pilietinėse veiklose paskatintų politikų ar kitų visuomeninių veikėjų teigiami pasisakymai, pavyzdžiai, nurodė miestų gyventojai (Pearsono χ^2 testo $p < 0,05$).

2.5.26 pav. Veiksniai, skatinantys dalyvauti pilietinėse veiklose: politikų ar kitų visuomeninių veikėjų teigiami pasisakymai, pavyzdžiai (proc.) N=1212

III. APIBENDRINIMAS

- Pilietiniam dalyvavimui dažniausiai priskiriama veikla yra dalyvavimas / savanoriavimas jaunimo organizacijų veiklose (79 proc. apklaustųjų sutinka, kad ši veikla yra priskiriama pilietiniam dalyvavimui: 42 proc. visiškai sutinka, 37 proc. sutinka). Kitos dažnai minimos veiklos – dalyvavimas atstovaujant interesams mokyklos / universiteto savivaldos institucijose (75 proc. sutinkančių: 31 proc. visiškai sutinka, 44 proc. sutinka), dalyvavimas vienkartinėse pilietinės akcijose (talkos ir pan.) (75 proc. sutinkančių: 30 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka), dalyvavimas mokinių parlamento, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų ir kitose panašiose veiklose (74 proc. sutinkančių: 30 proc. visiškai sutinka, 44 proc. sutinka) ir dalyvavimas rinkimuose (70 proc. sutinkančių: 38 proc. visiškai sutinka, 32 proc. sutinka).
- Jaunimas dažniausiai įvardino, kad per pastaruosius 12 mėn. dalyvavo šiose organizacinėse veiklose: sporto klubo (22 proc.), kultūros organizacijos (12 proc.) ir su jaunimu dirbančios organizacijos (11 proc.) veiklose. 51 proc. apklaustųjų nurodė, kad jokiose organizacinėse veiklose nedalyvavo.
- Jaunimo aktyvumas pilietinėse veiklose svyruoja nuo 91 proc. įsitraukimo iki 24 proc., priklausomai nuo veiklos pobūdžio. Dažniausiai pasirenkamos dalyvavimo pilietinėse veiklose formos susijusios su rinkimais – prezidento rinkimai (67 proc. aktyviai dalyvaujančio jaunimo: 54 proc. dalyvauja visada, 13 proc. labai dažnai) ir Seimo rinkimai (66 proc. aktyviai dalyvaujančio jaunimo: 49 proc. dalyvauja visada, 17 proc. – labai dažnai). Kitos veiklos, kuriose aktyvumas siekia bent 40 proc. – savivaldos rinkimai (51 proc. aktyviai dalyvaujančių), ES parlamento rinkimai (44 proc. aktyviai dalyvaujančių) ir referendumai (43 proc. aktyviai dalyvaujančių). Verta išskirti dažniau minimas veiklas, nesusijusias su rinkimais – dalyvavimas mokyklos savivaldos veiklose (22 proc. aktyviai dalyvaujančio jaunimo: 8 proc. dalyvauja visada, 14 proc. labai dažnai) ir dalyvavimas pasirašant peticijas (18 proc. aktyviai dalyvaujančio jaunimo: 4 proc. dalyvauja visada, 14 proc. labai dažnai). Bendrai didesnis pilietinis aktyvumas kai kuriose veiklose pastebimas tarp vyresnių (19-29 metų) respondentų ir miestų gyventojų.
- 7 proc. apklaustųjų nurodė esantys kokios nors nevyriausybinių organizacijos (asociacijos ar kt.) nariai.
- 26-43 proc. apklaustųjų visiškai sutinka / sutinka su teiginiais, susijusiais su savivaldos lygmeniu jaunimo interesus atstovaujančių subjektų vertinimu. Verta atkreipti dėmesį, kad apie pus

apklaustųjų laikosi neutralios pozicijos ir su teiginiais nei sutinka, nei nesutinka. Dažniausiai jaunimas pritaria teiginiui, kad savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos yra atviros visiems norintiems dalyvauti jų veiklose (43 proc. sutinkančių: 9 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka). Kiti teiginiai, kuriems dažnai pritariama - savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja organizuojant renginius jaunimui (38 proc. sutinkančių: 7 proc. visiškai sutinka, 31 proc. sutinka), savivaldybėje veikiančios jaunimo organizacijos suteikia dalyvavimui reikalingą informaciją (37 proc. sutinkančių: 8 proc. visiškai sutinka, 29 proc. sutinka).

- Jaunimo dažniausiai įvardinami informacijos šaltiniai apie galimybes dalyvauti pilietinėse veiklose – socialiniuose tinkluose skelbiama informacija (12 proc. iš šio šaltinio informaciją gauna visada, 41 proc. – labai dažnai), draugai (5 proc. – visada, 32 proc. – labai dažnai), spauda, televizija (6 proc. – visada, 27 proc. – labai dažnai), kiti informacijos šaltiniai (6 proc. – visada, 27 proc. – labai dažnai), mokyklos / universiteto / darbovietės informaciniai pranešimai, informaciniai stendai (6 proc. – visada, 26 proc. – labai dažnai).
- Kaip labiausiai jaunimo dalyvavimą pilietinėse veiklose ribojančius veiksnius apklaustieji įvardina laiko trūkumą, susijusį su išsipareigojimu darbovietai (dirbantys arba nuosavą verslą turintys apklaustieji) (58 proc. sutinkančių apklaustųjų: 24 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka) arba išsipareigojimą mokymosi institucijai (besimokantys arba studijuojantys respondentai) (56 proc. sutinkančių apklaustųjų: 22 proc. visiškai sutinka, 34 proc. sutinka). Kiti veiksniai, dažnai darantys įtaką – nepakankamas informacijos kiekis dėl išitraukimo į pilietinio dalyvavimo veiklas (42 proc. sutinkančių) ir laiko trūkumas dėl išsipareigojimų šeimai (37 proc. sutinkančių).
- Kaip labiausiai jaunimo dalyvavimą pilietinėse veiklose skatinančius veiksnius apklaustieji įvardina jiems aktualių klausimų sprendimą veiklų metu (63 proc. sutinkančių apklaustųjų: 18 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka), lankstesnį dalyvavimą pilietinėse veiklose (pvz. nuotolinį dalyvavimą, dalyvavimą patogiu metu ir pan.) (59 proc. sutinkančių apklaustųjų: 19 proc. visiškai sutinka, 40 proc. sutinka) ir draugų teigiamus pasisakymus, pavyzdžius (57 proc. sutinkančių apklaustųjų: 12 proc. visiškai sutinka, 45 proc. sutinka).
- Atlikus koreliacinę analizę tarp dalyvavimo politinėse veiklose, stipriausiai matomas ryšys yra tarp dalyvavimo Seimo rinkimuose ir dalyvavimo prezidento rinkimuose ($r=0,90$, $p<0,01$). Tarp

kitų veiklų stipraus ryšio nepastebėta, tačiau kiek stipresnė koreliacija matoma tarp dalyvavimo savivaldos rinkimuose ir dalyvavimo ES parlamento rinkimuose ($r=0,66$, $p<0,01$), taip pat tarp dalyvavimo Seimo rinkimuose ir dalyvavimo ES parlamento rinkimuose ($r=0,51$, $p<0,01$). Dalyvavimas prezidento rinkimuose taip pat koreliuoja su dalyvavimu ES parlamento rinkimuose ($r=0,48$, $p<0,01$). Vertinant koreliaciją tarp dalyvavimo rinkimuose ir dalyvavimo kitose veiklose, pakankamai stiprių ir reikšmingų koreliacijų nėra, todėl galima daryti išvadą, kad tarp skirtingų dalyvavimo formų reikšmingo ryšio nėra.

IV. IŠVADOS

Pilietinio dalyvavimo samprata

Lietuvos jaunimui pilietinė saviraiška labiausiai siejasi su jaunimo organizacijomis. Jaunimo organizacijos šiandien Lietuvoje turi didžiausią potencialą būti kanalu, leidžiančiu pritraukti ir įtraukti jaunus žmones į įvairias pilietinio aktyvumo veiklas. Kitas svarbus kanalas – mokymo įstaigos (mokyklos ar vėliau universitetai), miesto / rajono lygmens institucijos, kurios įvaizdžio prasme kiek mažiau siejamos su pilietinėmis veiklomis, tačiau turi kitą svarbų privalumą – savą „namų“ aplinką, kur realizuoti tam tikras pilietines iniciatyvas gali būti paprasčiau ir „saugiau“. Svarbus pilietinės saviraiškos formatas yra ir vienkartinės pilietinės akcijos, kurios leidžia jaunimui realizuoti save pilietiškai aktyviai, kartu nereikalaujamos nuolatinio įsitraukimo ar prisirišimo.

Mažiausiai patrauklus pilietinės saviraiškos būdas – dalyvavimas religinių bendruomenių ar politinių organizacijų veikloje. Mažą įsitraukimą į šias veiklas galima paaiškinti tuo, kad visuomenėje religinių bendruomenių populiarumas nėra didelis, o požiūris į politines partijas dažnu atveju yra neigiamas ar bent jau skeptiškas. Kiek netikėtai mažai populiarus kitas galimas pilietinio aktyvumo kanalas - pozicijos išsakymas, dalinantis informacija socialiniuose tinkluose. Šiame kiekybiniame tyrime sunku pateikti paaiškinimą dėl tokių nuostatų, visgi galima daryti prielaidą, kad pilietinio aktyvumo supratimas labiau sietinas su gyvu įsitraukimu į pilietinę veiklą: tyrimo atveju vienoje „vietoje“ galėdamas rinktis tarp kolektyvinių betarpiškų ir internetinių pilietinio veikimo formų, Lietuvos jaunimas „tikrąjį“ pilietiškumą labiau linkęs priskirti pirmosioms.

Respondentų suvokiami galimo dalyvavimo pilietinėse veiklose būdai kiek skiriasi nuo realaus dalyvavimo rodiklių – kaip galimas dalyvavimas politinėse veiklose dažnai matomas dalyvavimas / savanoriavimas jaunimo organizacijose, dalyvavimas mokyklos / universiteto savivaldos institucijose, darbovietės profesinėse sąjungose ar dalyvavimas vienkartinėse pilietinėse akcijose, tačiau realus apklaustųjų įsitraukimas į veiklas rodo, kad dažniau dalyvaujama rinkimuose ir tik tuomet anksčiau paminėtose veiklose. Tai galima paaiškinti (1) rinkimų siejimu su tam tikromis pilietinėmis pareigomis, (2) trumpalaikę laiko „investicija“ į šią veiklą.

Jaunimo dalyvavimo aktyvumas

Jaunimo aktyvumo įvairiose organizacijose rezultatai rodo gana žemą jaunų Lietuvos žmonių įsitraukimą į pilietines veiklas – pusė apklaustųjų nedalyvavo visiškai jokių organizacijų veiklose, o dalyvaujantys dažniausiai renkasi sporto bei kultūrinės veiklas. Itin mažo populiarumo sulaukia Vakarų demokratijose tarp jaunimo populiarios temos – klimato kaita bei žmogaus teisės.

Atskirų pilietinio aktyvumo veiklų analizė rodo, kad jaunimas gana noriai dalyvauja rinkimuose, kurie yra aiškiausiai matoma pilietinio veiksmo išraiška demokratinėje visuomenėje, tačiau visi kiti formatai yra mažai populiarūs.

Savivaldybės lygmeniu jaunimo interesus atstovaujančių objektų vertinimas

Savivaldos institucijos ir jaunimo organizacijos didžiąjai daliai Lietuvos jaunimo yra mažai ką tarpusavyje bendro turintys dalykai – išvestinis teiginių vertinimo rodiklis rodo, kad tik 9 proc. jaunimo pritaria visiems teiginiams, teoriškai apibūdinantiems jaunimo organizacijų ar jaunimo reikalų koordinatorių veiklos formas ir formatus savivaldybėje atstovaujant jaunimo interesams. Galima teigti, kad dabartinis regioninės politikos įgyvendinimas nėra efektyvus ir formuojant ateities nacionalinę jaunimo politiką daugiau dėmesio tikslinga skirti pagal interesų / veiklos sritis veikiančioms jaunimo organizacijoms – jų didesniai įgalinimui ir potencialo stiprinimui (juolab, kad dabartinės IT galimybės leidžia neprisiršti prie lokacijos ir įvairias praktikas lengvai išplėsti į regionus), nes teritoriniu – administraciniu principu pagrįstas modelis nėra pajėgus atliepti didesnio jaunimo pilietinio įsitraukimo tikslus. Kitas svarbus aspektas, galimai lemiantis mažai reikšmingą savivaldybių jaunimo reikalų tarybų bei koordinatorių vaidmenį, įtraukiant jaunimą į įvairias veiklas, yra demografiniai iššūkiai regionuose. Dabartinė gyvenamosios vietos deklaracijomis besiremianti oficiali statistika neįvertina jaunų žmonių migracijos į didmiesčius masto, todėl realus jaunų žmonių skaičius rajone gali kartais skirtis nuo oficialiosios statistikos, kuria įprastai remiasi savivaldybių administracijos ar jaunimo politikos priemonės planuojančios nacionalinės valdžios institucijos.

Informacijos apie dalyvavimo galimybes sklaida

Nors socialiniai tinklai nėra matomi kaip tinkama erdvė pilietiniam aktyvumui, jie puikiai pasitarnauja kaip informacijos sklaidos kanalas – daugiau nei pusė apklaustųjų informaciją apie pilietinio aktyvumo galimybes gauna iš socialinių tinklų ir tai yra vienareikšmiškai populiariausias kanalas. Kiti populiarūs kanalai – draugai ir klasikinė žiniasklaida. Pačios jaunimo organizacijos, savivaldybių jaunimo reikalų

koordinatoriai ar jaunimo informavimo taškai / centrai tokiais kanalais būna retai, tačiau svarbu įvertinti jų vaidmenį atliekant organizacinį darbą.

Dalyvavimą skatinantys arba ribojantys veiksniai

Užimtumas moksluose, studijose, darbe, o vėliau ir įsipareigojimai šeimai įvardijami kaip pagrindiniai veiksniai, mažinantys jaunų žmonių norą aktyviai įsitraukti į pilietines veiklas. Visgi šie veiksniai sudaro gana įprastą pasiteisinimų sąrašą ir yra žinoma, kad atsiradus tinkamiems motyvams ir perskirsčius veiklų prioritetus šios „kliūtys“ yra nesunkiai įveikiamos. Dalyvauti motyvuojančių dalykų sąrašas rodo, kad galimai į pilietines veiklas įtraukiantys veiksniai būtų asmeniškai aktualių klausimų sprendimas (turinio faktorius) bei lankstesnis dalyvavimas pilietinėse veiklose (veiklos formos faktorius). Kitas galimas praktinis motyvatorius – materialus arba nematerialus atlygis už dalyvavimą. Tik vienas iš pagrindinių skatinančių faktorių susijęs su organizaciniu aspektu – „didesnė dalyvavimo lankstumo galimybė“ ir, tikėtina, tai daugelyje pilietinių veiklų techniškai gali būti įgyvendinta. Kiti motyvai susiję su naudos trūkumu arba jos nesuvokimu. Materialaus arba nematerialaus atlygio atveju naudos kaip motyvo „sukonstravimas“ suprantamas paprasčiausiai, tačiau kalbant apie „asmeniškai aktualių klausimų“ sprendimą, naudos kriterijus remiasi į individualų suvokimą.